

Forsvundne katte og politik:

Demokratiet trives i
bygrupper på Facebook

nærkontakt side 10

Det halter med

handleplaner til
udsatte borgere.

kritik side 12

Fra topchef til lærervikar:

Man skal gå glad på arbejde

sporskifte side 3

kommunen.dk

POLITIK FRA RØDDERNE

TORS DAG 14. MARTS 2019 / NR. 3 · 62. ÅRGANG

Fjernvarme Fyn sendte ordrer for **109 mio. kr.** til en stribe leverandører uden konkurrence, mens nuværende **energiminister** Lars Chr. Lilleholt var **næstformand**. Det vurderer tre eksperter.

udbud side 8

Religiøse lærere får erstatning

To sager om lærere, der af religiøse årsager afviste at udføre bestemte opgaver, har begge fået Ligebehandlingsnævnets ord for, at de blev forskelbehandlet på grund af deres tro, da de blev afskediget. Den ene af lærerne er Jehovas Vidne og fejrer ikke jul, hvorfor hun afviste at deltage i dans omkring et juletræ. Det meddelte hun skolen i september og foreslog, at hun tog en feriedag eller udførte andre opgaver den dag, men skolen afviste og afskedigede hende. Den anden lærer er syvendedagsadventist og ville ikke deltage i et åbent hus-arrangement på en lørdag, som trossamfundet helholder som sabbatsdag. Da han ikke mødte op som varslet, blev han fyret. De to er tilkendt henholdsvis et års løn og ni måneders løn i godtgørelse.

Jeg satte mig ned samme aften og gennemgik samtlige af vores gamle referater. Det er jo ikke kun Liberal Alliances Ungdom, der kommer under angreb, hvis man som ung eller forælder begynder at spørge, om danske ungdomspartier egentlig har den rigtige kultur.

Chris Bjerknæs, formand for DFU, om seksuelle krænkelser. I Weekendavisen.

Eks-politiker skuddræbt

Tidligere lokalpolitiker Poul Erik Schwærter, der sad i byrådet for Venstre i daværende Helsingør Kommune, er blevet skuddræbt af sin ven. Ifølge Ekstra Bladet følte vennen sig svigtet, fordi Schwærter ikke udnyttede sine politiske forbindelser til at hjælpe ham af med hans forurenede ejendom, som han lå i strid med kommunen om. I retten tilstod vennen vold med døden til følge.

Venstre i Midtjylland får bøde

Hemmelige donationer til V-profiler og rod med den offentlige partistøtte udløser bøder til Venstre i Midtjylland, der bliver straffet for at tilbageholde oplysninger om pengedonationer til partiets topfolk. Det viser en aktindsigt, som Politiken har fået hos politiet. Politiet konkluderer, at Venstre i regionen har 'afgivet urigtige eller mangelfulde oplysninger' og dermed overtrådt partistøtteloven. En intern undersøgelse i Venstre viser, at i alt 16 pengebeløb på over 20.000 kr. ikke blev indberettet til regionen i perioden 2013 til 2016. Politiet har takseret forseelsen til 10.000 kr., og sagen har fået den tidligere formand og kasserer i Venstre i Region Midtjylland til at trække sig.

Byrådet i Ikast-Brande har sagt ja til forslaget om at ændre en lokalplan, der gør det muligt for Bestseller at skabe en ny bydel, 'Bestseller Village & Tower'. Centrum bliver det 320 meter høje tårn, der blandt andet slår Eiffeltårnet og Herlev Hospital i højden. Foto: Bestseller, Ritzau Scanpix

Falck-direktør er gået af

Direktør for ambulancedivisionen, Lars Vester Pedersen, har forladt sin stilling hos Falck. Det sker i kølvandet på Bios-sagen, hvor Konkurrencerådet slog fast, at Falck misbrugte sin førende position på markedet til at underminere Bios. Ifølge Falck forlader han sin stilling, 'fordi Konkurrencerådets nylige afgørelse kan sætte spørgsmålstegn ved hans rolle i Falcks ageren tilbage i 2014-15'.

Stine
@ladyhawken

Jeg er transkønnet. Jeg har kønsproblematik inde på livet hver dag. Om et trafiklys er en mand, en kvinde eller kønsneutral er mig fløjttende ligegyldigt. Kære byrådspolitikere... er der virkelig ikke vigtigere ting, I kan tage jer til?

Flere byrådspolitikere går ind for kønsneutrale trafiklys

Politikere i byråd overvejer alternativer til mande- og kvindefigurer på lyssignalerne.

©: DR

48.000 unge ikke i beskæftigelse

Mange kommuner slås med en voksende restgruppe af 15 til 24-årige, der hverken er under uddannelse eller i arbejde. Gruppen talte i 2017 knap 48.000 unge på landsplan, viser en analyse fra Indenrigsministeriet. På kommunalt plan varierede andelen af unge i restgruppen betydeligt fra 4,3 til 13,6 pct. i 2017. De ti kommuner der klarer sig bedst, når der er taget højde for rammevilkår, løfter i gennemsnit 7,2 procentpoint flere unge ud af restgruppen, end man kunne forvente. Omvendt løfter de ti kommuner, der klarer sig dårligst, i gennemsnit 5,7 procentpoint færre ud af restgruppen.

50

procent af pædagogerne oplever dagligt, at de ikke har tid til at give børnene tilstrækkelig nærvær og omsorg.

Kilde: Rundspørge bragt i DR-udsendelsen 'Hvem passer vores børn?'

Kommuner taber hver anden ankesag om handicappede børn

47 pct. af sagerne på børnehandicapområdet blev omgjort i 2018 mod 52 pct. i 2017, viser tal fra Ankestyrelsen. Det svinger fra kommune til kommune, hvor høj omgørelsesprocenten er. I Esbjerg blev 56 pct. af deres i alt 66 klagesager på børnehandicapområdet omgjort, mens 39 pct. af Odenses 64 klagesager blev omgjort.

Fra kommunaldirektør til lærervikar: 'Jeg var ved at være allergisk over for nedskæringer'

Lars Møgeltoft Poulsen er uddannet jurist og har arbejdet som kommunal embedsmand gennem 19 år. For fem år siden skiftede han spor og blev lærervikar på sin gamle folkeskole, Novaskolen i Vejle. Foto: Emma Oxenbøll

» Fortsættes på næste side

» Fortsat fra forrige side

Efter 19 år som kommunal embedsmand fik Lars Møgeltoft Poulsen nok af nedskæringer og lederroller. Han skiftede direktørstolen ud med pegepind og tavlekridt, og nu er han lærervikar for en 7. klasse og glad i sit arbejde. Hver dag.

arbejdsglæde

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Det tog ham et år og en køretur med sin nabo hver morgen at beslutte sig for, at der skulle ske noget andet.

Han og naboen kørte sammen fra Vejle til Esbjerg og snakkede om stort og småt. Om hvad de hver især ville med livet. Spørgsmålene var især begyndt at melde sig, efter at hans far døde: Hvor er jeg på vej hen? Er det virkelig det, jeg vil? Er jeg glad i det job, jeg har?

Det var han ikke. Heller ikke selvom han på det tidspunkt var kommunaldirektør i Fanø Kommune, hvor de op til sommerferien var i fuld gang med optakten til det kommende budget. Det blev det sidste, han var med til. Han var ved at være allergisk over for nedskæringer, som han selv formulerer det. Arbejdet gik ud på at barbære budgetter, og det blev en gentagelse af ikke ét, men mange forudgående år. I løbet af et års tid fik han talt sig varm til at gøre noget ved det. Det var ikke nogen nem beslutning, når man har en lang lederkarriere bag sig, men det var den rigtige.

- Det var et job, hvor jeg lagde ret mange tanker, også udenfor almindelig kontortid. Det var spændende, men jeg havde fået nok, forklarer Lars Møgeltoft Poulsen, der, hvis han skal pege på noget, nævner tiden som en afgørende faktor for sit valg.

Meldte sig på vikarbureau

Det var en fredag, han forlod jobbet på Fanø, husker han. Han tog derfra med en god aftale om en lang ferie, men valgte godt nok ikke at holde den. I stedet gik han ned og meldte sig på et vikarbureau, som sendte ham ud på en elektronikvirksomhed, hvor han nåede at være en måned, inden de gik på sommerferie.

Efter ferien gik han ned og spurgte på sin gamle folkeskole Novaskolen, om de havde brug for hjælp. Og så blev han ansat som lærervikar. Det er ved at være fem år siden i dag.

I dag er han lærervikar på Sdr. Vang Skolen i Kolding og derudover pædagogmedhjælper på en institution for anbragte børn og unge et par gange om måneden.

Det er ikke, fordi undervisningserfaring fylder på Lars Møgeltoft Poulsens cv, tværtimod. Til gengæld har han en række topjob i bagagen. Han har bestridt direktørstillinger i både Fanø, Billund, Skanderborg, Ilulissat og Ebeltoft kommuner, og så er han uddannet jurist.

Ham der djøf'eren

Det lå heller ikke i kortene, at han skulle undervise, da han for fem år siden afbrød sin åremålsansættelse som kommunaldirektør i Fanø, men det giver ham den tid og frihed, han manglede på direktørposten, hvilket gjorde, at han følte sig nødsaget til at forlade den.

- Jeg har jo ikke haft borgerkontakt stort set det meste af min faglige karriere. Min far var ganske vist lærer, men dermed selv at kunne stå over for børn og undervise, var ikke noget som jeg sådan bare lige mente, jeg kunne. Men jeg vovede alligevel pelsen. Altså det der med at være lærer, hvor svært kan det være? Det fandt jeg så ud af, at det faktisk er rigtig rigtig svært. Så der blev jeg lidt overmodig, griner han.

Når han kunne fungere som industriarbejder, kunne han vel egentlig også være lærer. Men ingen af stederne fortalte han, at han er tidligere leder gennem mange år. Han har det stadig sådan, at det ikke er det første, han fortæller, men han har oplevet mange kolleger, der spørger, om ikke han er læreruddannet.

- Så siger jeg nej, det er jeg ikke. Jeg er djøf'er. Men så har jeg heldigvis været på arbejdspladsen i så lang tid, at de har fundet ud af, at jeg jo ikke går rundt og laver djøf-arbejde, siger han.

Hvorfor fortalte du ikke, at du havde været leder?

- Jeg havde måske behov for at vise overfor mig selv, at jeg ikke behøvede at føre mig frem med eksamensbevis eller titel, men at her kunne jeg blive accepteret på de vilkår, der gjaldt. Men jeg tror nok, at værkføreren gennemskuede det. Jeg brugte nok ikke helt de samme ord, som man brugte på fabrikken, griner han.

'Syg, hvis jeg var fortsat'

Meget andet var også anderledes fra rådhuset til fabrik-

Lars Møgeltoft Poulsen ser længden af dagsordener et udtryk for djøfisering. Tidligere kunne man sagtens lave en sagsfremstilling på en kvart eller halv side. Nu har man svært ved at holde sig på én, siger han. Foto: Emma Oxenbøll

'Altså det der med at være lærer, hvor svært kan det være? Det fandt jeg så ud af, at det faktisk er rigtig rigtig svært.'

Lars Møgeltoft Poulsen

ken og på lærerværelset. Lars Møgeltoft Poulsen fik tid til at forberede og fordybe sig. Noget han set i bagklogskabens lys savnede tid til på rådhuset.

- Du kunne deltage i så mange møder, at du aldrig nåede at være forberedt. Så du kom ind til et møde og måtte tage den derfra. Det er ikke den optimale måde at arbejde på, men det kan der jo være forskellige holdninger til, siger han.

Diplomaten sidder måske stadig lidt i ham.

I sin tid som direktør har han været med til en række besparelser, og han er blevet god til at få enderne til at mødes. Engang skulle de spare 100.000 kr. på ældreområdet, og som han siger, sker besparelserne bedst, når idéerne bliver skabt på gulvet og omsat i ledelsesteamet. Der kom et forslag fra social- og sundhedsassistenterne ude på plejehjemmene om robotstøvsugere. Det betød, at den modstand, man normalt møder som leder, ikke var til stede.

Til gengæld var han selv nødt til at gå helt ned i motoren og være jurist i stedet for direktør, fordi der ikke var andre, der havde erfaring

med at få robotløsningen omsat til praksis.

- Ellers blev jeg mere strateg og personaleleder, end jeg var jurist, siger han.

I løbet af årene havde han et stort fokus på sin karriere, og hvad det næste karrierespring skulle være. Det samme havde hans kolleger. Han blev ikke syg af det, nok heller ikke stresset, for det ved han ikke helt, hvad er.

- Men jeg ville være blevet syg, tror jeg, hvis jeg var fortsat. Det kunne jeg mærke. Det har noget med arbejdsglæde at gøre. Hvis ikke du føler, du gør dit arbejde godt nok, jamen så bliver du heller ikke glad. Og det synes jeg ikke, jeg gjorde, konstaterer han.

Nu er det ham, der skal komme og spørge om hjælp, og det forventes ikke, at han ved det hele, som da han var direktør.

- I lederrollen er det svært at finde nogen at sparre med. I hvert fald på et ærligt og jævnyrdigt grundlag. Nu har jeg masser af kolleger, som er væsentligt dygtigere end mig, og derfor har jeg mulighed for at trække på nogle kræfter. Tidligere forventedes det, at jamen du er direktør, det skal du jo kunne finde ud af. Det er jeg dejligt fri for. Nu kan jeg komme og sige 'det her har du jo erfaring med, hvad kan jeg gøre?' Så jeg kan få en sparring og supervision, som jeg ikke kunne få før, forklarer han.

Samtidig er der ikke længere en forventning til hans adfærd, og det giver også en frihed. Der var ting, han

hverken kunne sige eller gøre som chef, og han var meget varsom med at signalere holdninger og ståsteder som direktør, fordi han skulle favne alle.

- Nu kan jeg på en mere direkte måde sige, hvad jeg står for. Det er måske den store forskel. Jeg behøver ikke at nedtone politikken eller min holdning til etiske spørgsmål. Dem kan jeg fyre fuldstændig omkostningsfrit af.

Og så er det væsentligt sjovere at gå til julefrokost og andre sociale sammenkomster, når man ikke er chef. Man skal ikke hele tiden passe på, fordi man er i fokus, tilføjer han.

Ikke for prestigens skyld

Hans kone kan mærke, at han er gladere, børnene kan mærke, at han er gladere. Selv hans gamle mor på 80 år kan mærke, at han er blevet gladere. Han kan selv mærke, at han er blevet gladere. Det skyldes blandt andet, at han kommer i kontakt med mange flere mennesker end han gjorde, da han sad på sit kontor.

- Selvom jeg holdt møder, så var det stort set altid de samme, jeg holdt møder med. Men som vikar kommer man hele spektret igennem. Og det betød i hvert fald i en periode, at min familie var træt af at gå i byen med mig, fordi vi mødte så utrolig mange, der lige skulle hilse og sige hej, fortæller han. Børn er også generelt mere taknemmelige at arbejde med, lyder det.

- Du får umiddelbar respons på din ledelse. Det

kunne jeg indimellem godt savne i det andet job. Der var måske ris af og til, men der var sjældent ros. Der er børn meget mere umiddelbare, forklarer Lars Møgeltoft Poulsen og påpeger, at han jo stadigvæk har ledelse.

- Nu hedder det bare klasserumsledelse, siger han og nævner, at det største problem for ham i det gamle job var at få sjælen med, men det har han fået nu.

Det må han lige uddybe.

- Nede i Afrika var der på et tidspunkt nogle bærere, som satte sig ned efter et par dages vandring, og man kunne ikke forstå, at de ikke ville gå videre, fortæller han så.

- Men de ventede på, at deres sjæl skulle indhente dem, inden de kunne gå videre. Det var måske det, jeg følte. Jeg fik ikke rigtig sjælen med. Det gik simpelt hen så stærkt. Man var hele tiden optaget af et eller andet, og jeg var hele tiden optaget af, hvad det næste karrierespring skulle være.

Lars Møgeltoft Poulsen skulle egentlig have været i Cairo, da kommunen.dk møder ham, men så fik han forlænget sit vikariat som lærer på Sdr. Vang Skolen i Kolding, så han måtte aflyse turen. Selvom han skal passe på ikke at blive nedgraderet til passivt medlem af De Berejstes Klub, generer det ikke den tidligere kommunaldirektør.

For han vil allerhelst fortsætte med at undervise den 7. klasse, han skal have fra klokken otte til 11.30 i morgen.

Sig dit lederjob op, hvis du ikke er glad i det

Det vigtigste ved dit arbejde er, at du er glad og kan se et formål med jobbet i hverdagen. Det er også vigtigt, at du har nogen at dele dine overvejelser med, lyder det fra to ledelsesrådgivere.

karriere

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Der er ikke noget galt med lederrollen, som er attraktiv for mange, og for den rigtige person på det rigtige tidspunkt er den helt optimal, lyder det fra to ledelsesrådgivere. Man har mulighed for at indflydelse og for at påvirke beslutninger.

Men besparelser, målstyring og tidspres kan drive nogle ledere derud, hvor tvivlen om, hvorvidt jobbet fortsat er det rigtige, melder sig. Og hvor overvejelser om, hvorvidt man skal forlade sin stilling, kommer til at fylde.

- Det eneste, der er helt sikkert, er, at hvis man som leder er kommet derhen, så gælder det om at få taget den beslutning, siger Christian Kurt Nielsen, til for nylig adm. direktør i Mercuri Urval og nu bestyrelsesformand og rådgiver.

Det er i det hele taget en refleksion, ethvert menneske skal have over livet, lyder det fra ham.

- Vi har jo kun et liv, så vi bør - ikke kun som ledere, men som alle mennesker - konstant overveje, om vi er det rigtige sted, som han forklarer det.

- Det er i det hele taget vigtigt, at man arbejder med

noget, der giver én glæde, og som man kan se sig selv i. Både fordi man har lyst til det, fordi man kan se et formål med det, og fordi man er dygtig til det, i langt højere grad end på grund af stilling, status, penge og prestige.

Michael Uhrenholt, ledelsesrådgiver hos fagorganisationen Lederne, forklarer, at der i disse år er flere og flere ledere, der vælger at skifte karriere. Han er ansvarlig for ledersparring og chef for et team af tidligere ledere, som hvert år hjælper ledere med at håndtere sådanne situationer og overvejelser.

- Alle i teamet har siddet i en lederposition og alle bevidst valgt at træde ud af den rolle. De overvejelser, vi har gjort os, handler i virkeligheden om det samme, forklarer han.

Han tilslutter sig, at man skal gøre op med sig selv, om man er glad i sit job eller ej. Han plejer at sætte sine kunder til en såkaldt værdiafklaring, hvor de skal reflektere over, hvad det er for nogle værdier, der driver dem, og hvad det er for nogle, de holder fast i.

- Når de værdier kommer i spil op imod de værdier, der bliver udlevet i virksomheden, bliver det tydeligt om værdierne spiller sammen, eller om der er åbenlyse modsætninger. For Lars

Møgeltoft Poulsens vedkommende var det helt tydeligt i forhold til budgetkrav og stigende krav til besparelser, som ikke skabte motivation og arbejdsglæde for ham. Arbejdet med budgetter og konstant optimering, er nok noget, han har tillært sig med tiden og er blevet god til at håndtere, men med erfaring og indsigt er han begyndt at være mere tro over for egne værdier, siger han.

Ensomt lederjob

Ifølge Michael Uhrenholt står mange ledere meget alene, og det kan blive en udfordring for nogle at finde sparingspartnere.

- Der er som regel nogle omkring dem, de kan tale med, men de kan også stå alene og i særdeleshed når lederen bestrider en post på højere niveau. Når man kommer op på de helt tunge cheffposter, er der i mange organisationer en kultur, der gør, at man ikke kan tillade sig at udvise den form for sårbarhed, siger han.

Christian Kurt Nielsen forklarer, at man kan få sig en ekstern coach at sparre med eller engagere sig i relevante netværk, hvor man opbygger tillid og kan vise sig sårbar.

- Men det er rigtigt, at topcheferne kan have et meget ensomt job. Det er et af topchefernes vilkår eller dilemmaer, siger han.

Begge fremhæver de derfor, at det er vigtigt at sparre med nogen. Ifølge Michael Uhrenholt skal det dog ikke være 'ens bedre halvdel', for vedkommende er biased og vil altid stå på ens side, forklarer han.

- Nu har Lars Møgeltoft Poulsen kørt en tur hver morgen med sin kære nabo, og det er fantastisk, for hvis

man har en god samtalepartner, som ikke er en ens bedre halvdel, er det rigtig godt. At snakke med en ven eller nabo, som man ved, man kan stole på og åbne sig for, er faktisk noget af det vigtigste, siger Michael Uhrenholt.

Det rigtige valg?

Michael Uhrenholt mener også, at der er mange ledere, der kører sig selv hårdt. Som nøgleord om de personer nævner han ansvarlig, pligtopfyldende og ordentlig. Det er værdier, som kan komme i klemme i forhold til de krav, lederen bliver mødt med, og som kan presse ledere ud i stress eller manglende motivation.

Mange ledere kører deruda i højt tempo, og så er det først, når der sker noget, der påvirker dem udefra, at de stopper op og tænker over tingene. For eksempel at de får en ny chef eller bliver opsagt. Michael Uhrenholt mener derfor ligesom Christian Kurt Nielsen, at det er vigtigt at stoppe op og tage sig tid til at reflektere over, hvad man gør som leder.

- Nu er Lars Møgeltoft Poulsen jo selv djøf'er, og jeg kalder det lidt en djøfisering. Vi bliver så dygtige til vores akademiske og faglige arbejde, at vi glemmer at stoppe op og lytte til det, der sker i vores krop. Og vi bliver dårligere og dårligere til det med alderen faktisk, ikke fordi vi ikke vil det, men fordi vi glemmer at mærke efter, siger Michael Uhrenholt.

Hvornår ved man, at man kommer for langt ud?

- Det ved man først, når det er for sent. Det jeg siger, er let, når man ved det, men det er det helt store problem. Jeg røg selv i den fælde. Hvis vi

'Vi bliver så dygtige til vores akademiske og faglige arbejde, at vi glemmer at stoppe op og lytte til det, der sker i vores krop'

Michael Uhrenholt, ledelsesrådgiver hos Lederne

'Vi har jo kun et liv, så vi bør - ikke kun som ledere, men som alle mennesker - konstant overveje, om vi er det rigtige sted'

Christian Kurt Nielsen, til for nylig adm. direktør i Mercuri Urval og nu bestyrelsesformand og rådgiver

som ledere og medarbejdere blev bedre til at tage os tid til at sætte os i et lukket rum uden computer, telefon og andre mennesker en gang om ugen i et kvarter og reflektere over den uge, der er gået, kunne vi hindre situationerne. Problemet er, at vi alle sammen har så forpulet travlt. Og når der så er en pause, griber vi til telefonen, Facebook eller LinkedIn.

Ud fra den betragtning mener Christian Kurt Nielsen, at det er det rigtige valg, Lars Møgeltoft Poulsen har truffet.

- Det tyder det på. Alle synes, han er blevet gladere. Han synes selv, han er blevet gladere og kan se et formål, og han glæder sig til at komme ud og undervise den 7. klasse. Så det tyder da virkeligt på, at han har gjort det rigtige, siger han.

- Umiddelbart synes jeg ikke, det har noget med vilkårene at gøre, men mere at man ikke kan se sig selv i sit job længere. Og så skal man jo se at komme videre.

Michael Uhrenholt tilslutter sig med et 'absolut'.

- Det afgørende er, hvad det er for et liv, du vil leve, og hvilke værdier du vil leve op til. I bund og grund handler det om integritet, og det er også det, jeg fornemmer her.

Den betragtning gælder uanset, om man er først i 30'erne eller slut 50'erne ifølge Christian Kurt Nielsen.

- Det er klart, at hvis man har haft et rigtig godt job i rigtig mange år og har nået en alder, hvor man har puttet meget på pensionskontoen og samtidig er ude af mange faste omkostninger, gør det det måske lidt nemmere at træffe beslutningen. Men det skulle helst ikke være det, der holder én fast, siger han.

Hvad kan man gøre som leder for ikke at brænde ud, når man skal barbere budgetter?

Christian Kurt Nielsen:

- Inddrage sine medarbejdere. Formulér, hvor vi skal hen og hvorfor. Hvorfor er det overhovedet, vi gør det her? Og så inddrage medarbejdere i at finde frem til de løsninger, der kan gøre, at vi lever op til de krav, der forventes af os. Lederens job er jo mange-facetteret, men en af opgaverne er at formulere interessante målsætninger, som er attraktive og som ændrer ting.

Michael Uhrenholt:

- Transparens og medarbejderinddragelse. Medarbejderne skal vide, hvad målet er. Mange mennesker i en organisation ved meget mere om andre ting, end lederne gør. Man kommer til at sidde i ledergruppen og tro, at man skal løse alting. Ens medarbejdere kan mere, end man regner med som leder, og det skal man huske. Det er den store udfordring for mange ledere. De tager opgaverne ind på egne skuldre hele tiden. Det kan være svært at slippe opgaven til sine medarbejdere, blandt andet fordi det kan være en opgave, man kan sole sig i senere. Man bliver draget hen mod den type opgaver. Så det kræver et struktureret stykke arbejde.

Hvad kan man som organisation gøre for at passe på sine ledere?

Christian Kurt Nielsen:

- Man kan konstant følge op og spørge til, hvad man kan bidrage med for at gøre tingene bedre. Man kan hele tiden forsøge at forstå de mennesker, man arbejder med og tilbyde at man får den støtte og det frirum, som vedkommende har behov for og forsøge at etablere det.

Michael Uhrenholt:

- Som chef og som leder har man rigtig meget fokus på opgavevaretagelse ved for eksempel mus-samtaler. Det er det jobmæssige og det faglige, der bliver fokuseret på. Hvis vi turde tage nogle af de her møder og i stedet kigge ind i det menneske, man møder og spørge, hvordan man trives. Jeg hører tit, at mus-samtaler med lederens egen chef bliver skubbet, flyttet eller aflyst.
- Så tiden er en stor faktor?
- Ja, men det er også en dårlig undskyldning. Jeg vil sige, at ordentlighed er det bedste at fremhæve her. Gør nu det rigtige, og det, der skal til i den her situation.

Ekspert: Nationalbanken har købt ulovligt ind for knap en halv milliard

Danmarks Nationalbank har brudt udbudsreglerne og de seneste fem år købt direkte ind hos en række topleverandører - uden konkurrence fra andre firmaer - for i alt 480,8 mio. kr., vurderer eksperter.

Af Tobias Hansen Bødker
og Jens Holm

tobias@kommunen.dk,
jens@kommunen.dk

Danmarks Nationalbank har i årevis købt ulovligt ind hos fire af centralbankens

absolut største leverandører.

I alt har Nationalbanken i løbet af fem år overført 480,7 mio. kr. direkte til firmaerne - uden konkurrence og uden om udbudsreglerne.

Det vurderer to af landets førende eksperter i udbudsret på baggrund af en række dokumenter, som kommunen.dk har fået aktindsigt i hos Nationalbanken.

Ifølge eksperterne har den danske centralbank hyret konsulenter, indkøbt it-systemer og betalt for 'facility management'-ydelser i strid med reglerne.

- Flere af de identificerede leverandører har indledningsvist leveret ydelser under udbudsgrænsen, og hvor det fra starten ikke altid har været klart, hvilket omfang indkøbet ville få, erkender presserådgiver hos Nationalbanken, Ole Mikkelsen, om tre ud af de fire ind-

køb, der i alt løber op i ca. 7,9 mio. kr.

Derudover har Nationalbanken valgt at give 472,8 mio. kr. direkte videre til deres største leverandør i årene 2013 til og med 2018, BEC, uden at indhente tilbud fra andre danske eller europæiske firmaer via lovpligtige udbudsrunder.

Nationalbanken erkender, at den store millionordre er endt i hænderne hos leverandøren 'uden markedsafprøvning', men samtidig forklarer centralbanken, at det af 'tekniske og sikkerhedsmæssige årsager' er helt inden for skiven at sende millionerne direkte til BEC's bankkonto uden konkurrence.

Ekspertene vurderer dog, at også denne handel er ulovlig.

Ingen markedsafprøvning

Centralbankens yndlings it-leverandør, BEC, beskæftiger 713 ansatte og har kontorer i både Roskilde, Herning og i den polske hovedstad, Warszawa.

I 2017 omsatte firmaet for 1,5 mia. kr. - heraf satte Nationalbanken 171,2 mio. kr. ind på firmaets konto samme år, viser aktindsigt i omsætningstal mellem centralbanken og BEC.

'Som nævnt har Danmarks Nationalbank af tekniske og sikkerhedsmæssige årsager valgt at fastholde aftalen i en

Det er en helt almindelig leverandør, der leverer nogle it-driftssystemer. Opgaven er udbudspligtig

Steen Jensen, udbudsretsekspert og selvstændig rådgiver i offentlige indkøb hos Steenjensen.com

Nationalbankens handel med BEC går mindst 19 år tilbage i tiden. De seneste fem år har aftalen sikret leverandøren 472,8 mio. kr. Opgaven kom aldrig i udbud. Også tre andre virksomheder har modtaget millioner af kroner fra centralbanken uden om reglerne.

Foto: Torben Åndahl, Ritzau Scanpix

Så det her, det er jo helt væk. Fordi det drejer sig om it-sektoren, der i løbet af de 13 år, der er gået siden den seneste vurdering, har undergået en rivende udvikling.

Michael Steinicke, juraprofessor med speciale i udbudsret ved Aarhus Universitet

årrække uden afprøvning af markedet. Nationalbanken arbejder løbende på at gøre sig uafhængig af eksisterende driftsleverandører,' lyder forklaringen om den manglende markedsafprøvning fra Nationalbanken i et skriftligt svar.

Ifølge den offentlige institution er der tale om 'drift af kritisk infrastruktur', som centralbanken derfor kan undlade at udbyde på trods af, at omsætningen har været langt overskredet år for år.

Den holdning deles dog ikke af Michael Steinicke, der er juraprofessor med speciale i udbudsret ved Aarhus Universitet.

- På baggrund af de oplysninger og den dokumentation, som I har fået fra Nationalbanken, så er der ingen informationer, som de har frigivet, der giver anledning til at sige, at de kan undlade at udbyde omsætningen til BEC, vurderer Michael Steinicke, der har haft indsigt i alle svar og dokumenter, som kommunen.dk har modtaget fra Nationalbanken.

Den vurdering bakkes op af Steen Jensen, der er udbudsretseksperter og selvstændig rådgiver i offentlige indkøb hos Steenjensen.com.

- Det er en helt almindelig leverandør, der leverer nogle it-driftssystemer. Opgaven er udbudspligtig, siger han.

Fakta: Danmarks Nationalbank

- **Nationalbanken er Danmarks** centralbank. Det er en selvejende og uafhængig institution, der blev oprettet i 1818 og som fik sin egen lovgivning i 1936.
- **Ifølge lovens første** paragraf er det Nationalbankens opgave at 'opretholde et sikkert pengevesen her i landet samt at lette og regulere pengeomsætning og kreditgivning.'
- **De tre hovedformål** for Nationalbanken er at sørge for stabile priser, sikre betalinger og stabilitet i det finansielle system. Det sker blandt andet gennem en fast kronekurs uden for euroen ved hjælp af en penge- og valutakurspolitik.
- **Overvågningen og vurderingen** af den finansielle stabilitet i Danmark skal sikre, at finansielle problemer ikke spreder sig.
- **Nationalbanken er bank** for bankerne. Det er herfra, at betalingerne mellem pengeinstitutterne bliver afviklet, og det er også Nationalbanken, som skal sørge for at producere de danske pengesedler og mønter.
- **Det er Nationalbankens** direktion, som har eneansvaret for at fastsætte de pengepolitiske renter. Direktionen består af tre nationalbankdirektører: Formand Lars Rohde, der er kongeligt udnævnt direktør, samt Per Callesen og Hugo Frey Jensen, som er udpeget af repræsentantskabet efter indstilling fra bestyrelsen.

Kilde: Nationalbanken

Nationalbankens handel med BEC går mindst 19 år tilbage i tiden, viser dokumenter, som kommunen.dk har fået aktindsigt i.

Inden for de seneste år er millionomsætningen til it-leverandøren blandt andet gået til udvikling og idrifttagelse af en stærkt forsinket betalingsplatform, Kronos2.

Ifølge Finanswatch endte Kronos2-systemet med at blive næsten dobbelt så dyrt som budgetteret. BEC's system skulle have kostet 200 mio. kr., men på grund af forsinkelser endte regningen i stedet på omkring 368 mio. kr.

Finanswatch har også tidligere beskrevet, hvordan centralbanken har valgt at tegne en kontrakt uden bagkant med BEC - og uden om udbudsreglerne.

'Aftalen er gældende fra 1. juli 2013, og indtil den måtte blive opsagt af en af parterne,' lyder det i hovedaftalen, som Finanswatch har haft indsigt i.

13 år gamle vurderinger

Hos centralbanken fastholder presserådgiveren, Ole Mikkelsen, at alle regler er overholdt.

Han forklarer dog i samme ombæring, at Nationalbanken engang ude i fremtiden meget gerne vil udbyde kontrakten, som af 'tekniske og sikkerhedsmæssige årsager' ellers har sikret BEC en trecifret årlig millionomsætning ad flere omgange.

'Danmarks Nationalbank har en ambition om at sikre konkurrencemæssige ydelser og har i de senere år outsourcet en række opgaver. Når det systemteknisk er muligt og sikkert til det, er det Nationalbankens hensigt at gennemføre udbud af driften af de forretningskritiske it-systemer på lige fod med det allerede gennemførte udbud af de administrative it-systemer,' fremgår det af et skriftligt svar.

Ifølge juraprofessor Michael Steinicke kræver det dokumentation, når en offentlig indkøber undlader at udbyde opgaver, der er udbudspligtige.

På den baggrund har kommunen.dk søgt aktindsigt i al

Nationalbankens dokumentation for, at omsætningen til BEC er undtaget udbudsreglerne med begrundelse i tekniske og sikkerhedsmæssige årsager, som ifølge Nationalbanken er begrundelsen for det manglende udbud.

Centralbanken har i den forbindelse fremfundet fire journaliserede notater, heraf er det ældste 19 år gammelt, mens det nyeste notat har 13 år på bagen. Det viser en aktliste, som Nationalbanken har udleveret til kommunen.dk.

- Jeg har svært ved at se, at den forklaring skulle være gangbar, fordi den seneste vurdering Nationalbanken er fra 2006, siger Michael Steinicke fra Aarhus Universitet.

- Når du skal bruge den undtagelse, som Nationalbanken bruger, så kræver det en indskrænkende fortolkning af, om undtagelsen er til stede, og heri ligger det også, at det selvfølgelig skal være en aktuel vurdering. Derfor går det ikke, at deres seneste vurdering stammer tilbage fra dengang, vi kørte Windows XP, og fra før vi fik smartphones, siger han og fortsætter:

- Så det her, det er jo helt væk. Fordi det drejer sig om it-sektoren, der i løbet af de 13 år, der er gået siden den seneste vurdering, har undergået en rivende udvikling. Der er kommet andre aktører, andre ydelser og andre priser.

Nationalbanken har afvist at give aktindsigt i selve notaterne, ligesom Nationalbanken gentagne gange har afvist at lade sig interviewe om de ulovlige indkøb.

Via en af overskrifterne på de fire notater, der figurerer på aktlisten, fremgår det, at Nationalbanken blandt andet har udarbejdet et dokument, der henviser til undtagelsen af udbud med baggrund i 'Udbudsdirektivets undtagelse af centralbankkydelser'.

Ifølge de to eksperter kan denne undtagelse, der specifikt gælder 'udstedelse, salg, køb eller overførsel af værdipapirer eller andre finansielle instrumenter', ikke benyttes til at undtage de ydelser, som Nationalbanken har indkøbt hos BEC.

- I undtagelserne for udbud vedr. centralbankkydelser - Udbudslovens § 21 stk 5. - står der jo ikke, at man kan købe it-driftsydelser ind uden udbud, konstaterer ekspert i udbudsret Steen Jensen.

Michael Steinicke supplerer:

- Det er kun selve de finansielle aktiviteter, der er undtaget, og ikke indkøb af infrastruktur, som der er tale om her, siger han.

Erkender regelbrud

Mens Nationalbanken fastholder, at BEC-indkøbene er foregået helt i tråd med reglerne, så erkender centralbanken omvendt, at indkøb hos tre andre firmaer er sket i strid med udbudsreglerne. I alt er 7,9 mio. kr. blevet overført direkte til de pågældende leverandører uden konkurrence.

Blandt andet har centralbanken i årene 2013 til og med 2014 overført 3,4 mio. kr. til det svenske firma Visigon Nordic AB for køb af konsulenttydelser. Millionerne er tildelt direkte til firmaet på trods af, at indkøbet ifølge reglerne skulle have været udbudt i hele Europa.

Hos konsulent-kollegerne fra det københavnske firma Right People, der lever af at rådgive om it-teknik, har man også indkasseret omsætningen uden om reglerne på kontoen. I alt har Nationalbanken betalt firmaet ca. 1,5 mio. kr. uden konkurrence i årene 2013 til og med 2014.

Også Kemp & Lauritzen, der leverer 'tekniske total løsninger til både erhvervskunder og offentlige kunder', har modtaget over 3 mio. kr. uden om reglerne i årene 2013 og 2014.

Dog blev Nationalbanken i 2015 opmærksom på problemerne med de tre millionkontrakter, hvorefter indkøbene blev sendt i udbud i hele Europa.

'Når vi har konstateret potentielle indkøb over udbudsgrænsen, har vi iværksat udbud. Det ses også af, at vi i alle sagerne i dag har gennemført udbud,' skriver Ole Mikkelsen i et svar. ●

Energiministeren afviser kendskab til ulovlige indkøb for 109 mio. kr.

Private leverandører har i strid med reglerne modtaget millionordrer fra Fjernvarme Fyn uden konkurrence, vurderer eksperter. En stor del af regelbruddet fandt sted med energiminister Lars Chr. Lilleholt (V) som næstformand for bestyrelsen.

Ulovlige indkøb

Af Tobias Hansen Bødker og Jens Holm
tobias@kommunen.dk,
jens@kommunen.dk

En af Europas største varmforsyninger, Fjernvarme Fyn, har i årevis brudt udbudsloven og handlet

ulovligt for mere end 109 mio. kr.

Det vurderer tre eksperter i udbudsret efter at have gennemgået materiale om selskabets største leverandører, som kommunen.dk har fået aktindsigt i.

En større del af regelbruddet foregik samtidig med, at

den nuværende energi-, forsynings- og klimaminister, Lars Chr. Lilleholt (V), var næstformand i selskabets bestyrelse.

Kontrakterne, der ifølge eksperterne burde have været sendt i udbud, har årligt sikret private virksomheder millionbetalinger uden konkurrence i årene fra 2013 til 2018.

Det drejer sig blandt andet om store kontrakter om it-ydelser, rådgivningsydelser, smedearbejde og vedligeholdelse, som leverandørerne har fået direkte af det kommunalt ejede selskab.

- Det er bemærkelsesværdigt, at Fjernvarme Fyn har brudt udbudsreglerne for et så enormt beløb. Det er den mest alvorlige overtrædelse af udbudsreglerne, når man slet ikke laver et udbud. Her er der tale om opgaver til

over 100 mio. kr., der aldrig kom i udbud, så det er klart, at det er alvorligt, siger Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Vilsgaard Advokater.

Selv mener Fjernvarme Fyn dog, at alle indkøb er foregået helt efter reglerne.

Kun 10 km væk

Fjernvarme Fyns hovedbygning ligger i den nordlige del af Odense. Det er tæt på havnen og bag et væld af højspændingsledninger, røde murstensbygninger og monstre skorstene.

Fjernvarmeselskabet er landets tredjestørste af sin slags og er - ifølge selskabet selv - en af Europas allerstørste varmforsyninger.

Det er herfra, at 97 pct. af varmen til borgerne, virksomhederne og mere end

90.000 boligenheder i Odense og omegn bliver leveret.

Det sker med det erklærede hovedformål, at kunderne skal have 'den bedst mulige varmforsyning til de billigst mulige priser'.

Men når et offentligt selskab køber ind direkte hos en leverandør uden at konkurrenceudsætte indkøbene, kan selskabet ifølge eksperterne dog ikke være sikker på, at leverandøren leverer indkøbet til den billigst mulige pris og den bedst mulige kvalitet.

Netop derfor er det ifølge eksperterne en af grundstenene i udbudslovgivningen, at virksomheder langt væk fra ordregiveren skal have mulighed for at give et tilbud på en stor opgave.

Hos Fjernvarme Fyn har selskabet dog haft en anden tilgang til reglerne.

Det er svært at se, hvordan det skulle komme bag på - eller rettere komme løbende bag på - Fjernvarme Fyn, når leverandøren hvert år har modtaget så store beløb.

Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Vilsgaard Advokater

Lars Chr. Lilleholt oplyser i et skriftligt svar til **kommunen.dk**, at han ingen som helst viden har haft om indkøbene, der ifølge eksperter er foregået uden om udbudsreglerne, da bestyrelsen aldrig har været bekendt med det.

Foto: Birgitte Carol Heiberg, Ritzau Scanpix

Fjernvarme Fyn kiggede eksempelvis kun knap 10 km væk fra hovedadressen på Havnegade i Odense, da selskabet i årene fra 2013 til 2017 var på jagt efter en it-leverandør.

Valget faldt på det lokale firma Outforce A/S. Ifølge fjernvarmeselskabet er de it-ydelser, som firmaet har leveret, 'kommet løbende' og har samtidig hver for sig været under tærskelværdierne i udbudsloven.

Et uformelt tilbud

Fjernvarme Fyns direktør, Jan Strømvig, forklarer i et skriftligt svar, at selskabet altid bestræber sig 'på at iagttage udbudsreglerne og gennemføre udbud, når vi er forpligtede hertil'.

Ifølge direktøren vurderer Fjernvarme Fyn altid et indkøb ud fra 'de relevante reg-

ler'. Han henviser til, at selskabet udbyder vare- og tjenesteydelser, når kontrakten over en fireårig periode overstiger tærskelværdien for EU-udbud på knap 3,3 mio. kr. Det samme sker ifølge direktøren med bygge- og anlægskontrakter til over 41,3 mio. kr.

En gennemgang af selskabets største leverandører viser dog, at i alt 12 private virksomheder har fået ordrer til sammenlagt 109 mio. kr. uden udbud, selvom betalingerne til hver enkelt leverandør overstiger tærskelværdierne i udbudslovgivningen.

En af de virksomheder er netop Outforce A/S, der i alt har modtaget knap 8,4 mio. kr. i perioden.

Alene i årene fra 2013 til 2015 lød betalingerne på mere end 6,7 mio. kr., sva-

rende til mere end det dobbelte af tærskelværdien for, hvornår en kontrakt om it-ydelser skal sendes i udbud i hele Europa.

I stedet valgte selskabet at indhente et underhåndsbud fra det lokale firma, som ifølge Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen omfatter 'et uformelt' tilbud 'uden, at opgaven har været i udbud'.

Det er en klar overtrædelse af reglerne, vurderer eksperterne.

- Indkøbet burde have været udbudt i hele Europa, fordi det er over tærskelværdien. Det er svært at se, hvordan det skulle komme bag på - eller rettere komme løbende bag på - Fjernvarme Fyn, når leverandøren hvert år har modtaget så store beløb, siger udbudsjurist Jacob Georg Naur.

'Stærkt kritisabelt'

En anden leverandør, som har modtaget millioner af kroner uden udbud, er Deloitte. Revisionsfirmaet har i årene fra 2013 til 2017 fået overført 9,7 mio. kr. fra Fjernvarme Fyn for revisions- og konsulentytelser uden udbud.

Selv mener Fjernvarme Fyn, at der ikke er nogen problemer forbundet med det manglende udbud, fordi der ifølge selskabet er tale om en 'ikke udbudspligtig' opgave. Til trods for denne vurdering valgte det fynske selskab alligevel at udbyde præcis denne opgave i 2018, oplyser selskabet i et skriftligt svar.

Steen Jensen, der er udbudsretseksperter og selvstændig rådgiver hos Steen-jensen.com, vurderer på baggrund af regnskabstal og svar

fra Fjernvarme Fyn, at opgaven skulle have været i udbud langt tidligere.

- Det er simpelthen ikke rigtigt, når Fjernvarme Fyn påstår, at opgaven ikke er udbudspligtig. Opgaven burde have været i EU-udbud, fordi et underhåndsbud kun virker i tilbudsloven, men det her er en tjenesteydelse, som hører under Forsyningsdirektivet, forklarer han.

Jacob Georg Naur fra Hejm Vilsgaard Advokater er enig.

- Det er stærkt kritisabelt, at opgaven ikke kom i udbud tidligere, når der er tale om så store beløb om året, siger han med henvisning til, at Deloitte i fire år ud af den femårige periode, som kommunen.dk har gennemgået, hvert år har modtaget over 1,5 mio. kr.

Misforståelser

Fjernvarme Fyn mener heller ikke, at 'diverse driftsopgaver' til mere end 9,2 mio. kr. leveret af den lokale smedemester Jack Foged i årene fra 2013 til 2017 er udbudspligtige.

Men 'det er igen en misforståelse af reglerne,' forklarer Jacob Georg Naur fra Hejm Vilsgaard Advokater.

- Det er en helt klassisk misforståelse, for selvom tærskelværdien for bygge- og anlægsopgaver er meget høj, så glemmer Fjernvarme Fyn, at der også er regler under tærskelværdien. Der er ingen tvivl om, at opgaverne skulle have været udbudt, siger han.

Hos det fynske fjernvarmeselskab forklarer direktør Jan Strømvig, at selskabet som et kommunalt ejet af slagsen 'ikke er forpligtet til at besvare konkrete spørgsmål' om udbudspligten af indkøbene. Han henviser blandt andet til, at Fjernvarme Fyn 'er sat i verden for at varetage opgaver til gavn for vores forbrugere.'

'Grundet ressource- og forretningsmæssige årsager kan Fjernvarme Fyn således ikke gå yderligere ind i enkelte sager vedrørende konkrete indkøb eller konkrete samarbejder med leverandører,' skriver direktøren i et svar.

Selvom Fjernvarme Fyn ifølge direktøren altid bestræber sig 'på at iagttage udbudsreglerne,' tager Jan Strømvig dog et forbehold.

'Dette er ikke det samme som, at der ikke kan ske enkelte fejl i vores skøn over udbudspligten. Hvis dette forekommer, skal vi dybt beklage det. Vi bestræber os kontinuerligt på at mindske denne risiko bl.a. gennem oplæring af vores medarbejdere, kurser m.v.,' oplyser han.

Minister er tavs

Før energi-, forsynings- og klimaminister Lars Chr. Lilleholt i juni 2015 blev minister, var han i en periode en af Fjernvarme Fyns topfigurer.

I januar 2010 blev han udpeget som bestyrelsens næstformand - en post, som

Det er selvfølgelig ikke i orden, at Fjernvarme Fyn ikke har overholdt udbudsreglerne, hvis dette er tilfældet. Bestyrelsen i Fjernvarme Fyn har ikke været orienteret om disse indkøb, hvorfor jeg ikke har været vidende om dette.

Energi-, forsynings- og klimaminister Lars Chr. Lilleholt (V)

han bestred indtil april 2015 kun afbrudt af knap en måned som bestyrelsesformand.

I begyndelsen af juni sidste år forsøgte kommunen.dk at få et interview med Lars Chr. Lilleholt. Kommunen.dk ville blandt andet gerne spørge ministeren, hvad han mener om, at kommunalt ejede forsyningsselskaber konsekvent bryder udbudslovgivningen.

Det skete, efter at affalds-selskabet Amager Ressource Center havde købt ulovligt ind for mere end 300 mio. kr., men ministeren afviste via sin presserådgiver at stille op til et interview.

'Ministeren er desværre ikke interesseret i at deltage i interviewet, og heller ikke i at kommentere på den konkrete sag om Amager Ressource Center,' lød svaret fra presserådgiveren.

I årene fra 2013 til og med 2015 handlede Fjernvarme Fyn ifølge eksperterne ulovligt for 70,9 mio. kr. hos deres største leverandører, indtil april 2015 var ministeren næstformand.

Det har ikke været muligt at få et interview med Lars Chr. Lilleholt.

Ministeren oplyser dog i et skriftligt svar via sin særlige rådgiver, at han ikke har haft kendskab til, at Fjernvarme Fyn ikke har overholdt udbudsreglerne.

'Det er selvfølgelig ikke i orden, at Fjernvarme Fyn ikke har overholdt udbudsreglerne, hvis dette er tilfældet. Bestyrelsen i Fjernvarme Fyn har ikke været orienteret om disse indkøb, hvorfor jeg ikke har været vidende om dette,' skriver ministeren. ●

Facebooks bygrupper er benzin på lokaldemokratiets motor

Direkte kontakt med borgere i Facebook-grupper tiltrækker byrådsmedlemmer, og det er arrogant ikke at forholde sig til de digitale forsamlingshuse, lyder det fra ekspert.

Facebook-demokrati

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Den politiske debat rykker over på Facebook, når borgere og politikere svarer på hinandens opslag i lokale, borgerdrevne bygrupper.

Her findes opslag fra en borger, der ikke kan finde sin kat, én vil vide, hvornår Bilka lukker, én informerer om fartkontrol, en undrer sig over en udrykning ved bane-

gården, og én leder efter byens bedste frisør.

Selvom det ofte er borger-til-borger-kontakt, der foregår i grupperne, havner samtalen også i det, der rører sig i lokalpolitik. Og så ser byrådsmedlemmer og lokalpolitikere deres snit til at involvere sig.

- Det er en offentlighed, hvor rammen er, at borgeren kan sætte en debat. Man kan møde hinanden i en debat og bidrage med fakta. Hvis en borger kritiserer eller undrer sig over en beslutning, kan

man fortælle baggrunden. Der er ikke andre steder, det kan opstå, forklarer Michael Perch (S), der er byrådsmedlem i Næstved, formand for omsorgs- og forebyggelsesudvalget og medlem af Facebook-gruppen '4700 alt er til-ladt', der har cirka 54.000 medlemmer.

Facebook-demokratiet

Grupperne er en slags online forsamlingshus, siger chef-forsker og docent i sociale medier ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Jakob Linæa.

Ikke sådan et forsamlingshus, hvor alle lytter til en tale i salen, men et forsamlingshus, hvor folk sidder ved små borde og laver forskellige ting. Nogle går rundt i salen, andre spiller dart, nogle laver noget tredje, og nogle gange sker der noget fælles. Måske er det bankospil.

- Det er ikke én offentlig-hed, men flere deloffentlig-

heder, og de kan godt være interessante. Nogle gange forbinder de små deloffentligheder sig til de store offentligheder, når der lige pludselig er en eller anden subgruppe, der diskuterer noget, der så kommer på dagsordenen. Andre gange er de små deloffentligheder helt afsondrede, forklarer han med henvisning til, at de fleste opslag handler om de ting, der sker i borgerens nærområde, ligegyldigt om det er vejarbejde eller weekendens kulturbegivenhed.

Det kan også være, at en borger brokker sig over servicen på den lokale tankstation eller lægger et billede op af sin baby med udslæt for at få bud på, hvad det skyldes.

- Ja, man kan skrive hvad som helst i sådan en gruppe, men når der er 37.000 borgere et sted, er det både fristende for politikere at kommunikere med dem, og de kan heller ikke være bekendt

ikke at holde øje. Det er arrogant, hvis de ikke holder øje - og dumt, for der kan være tendenser, man opdager i de her grupper, og det er ikke alle, der skriver i grupperne, der er kværlanter. Der er også borgere, der har noget vigtigt at sige, siger Jakob Linæa.

- Politikerne er nødt til at forholde sig til, at de her grupper eksisterer, ligesom de er nødt til at forholde sig til, hvis der står 2.000 mennesker og demonstrerer uden for rådhuset.

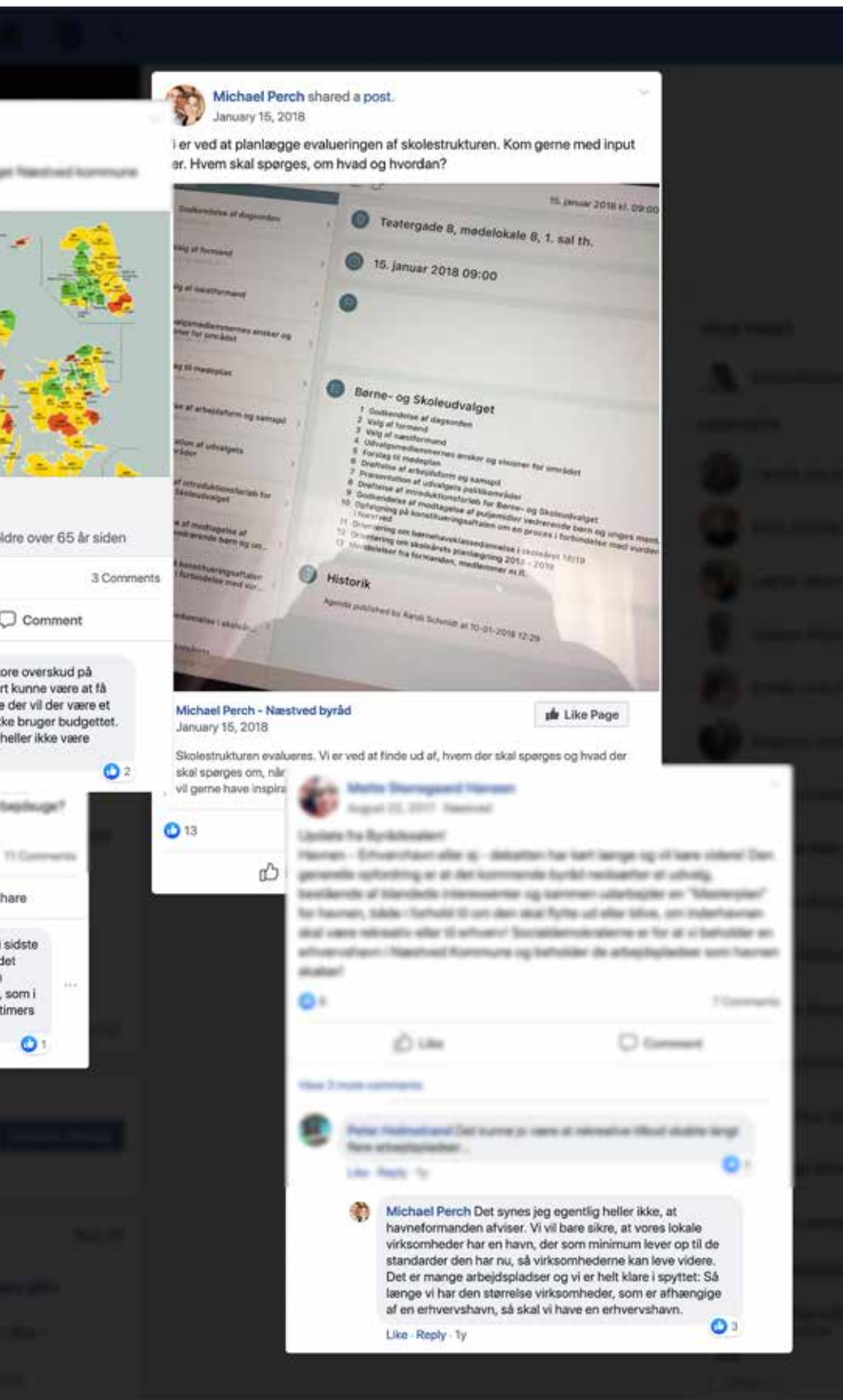
Tastaturkrigerne

Flere byrådsmedlemmer landet over er jævnligt aktive i grupperne og forholder sig til, hvad der bliver skrevet og debatteret derinde.

For eksempel Charlotte Broman Mølbæk, der er byrådsmedlem for SF i Randers og formand for socialudvalget. Hun har tidligere brugt gruppen 'Facebook

'Man skal nogle gange lige huske, at det er mig, der træder et skridt nærmere borgeren. Borgeren har ikke kaldt på mig.'

Michael Perch (S),
byrådsmedlem i Næstved

'Jeg synes faktisk, der er mange, som giver deres mening tilkende derinde. Så det vil være fjollet at lade være med at tjekke.'

Charlotte Broman Mølbæk (SF), byrådsmedlem i Randers

Randers' aktivt, men har trukket sig lidt og slår blandt andet ikke længere selv opslag op derinde.

- Det handler om, at jeg gerne vil respektere det forum og ikke plastre det til i politisk reklame. Sådan er der også andre politikere, der gør i Randers, siger hun.

- Nogle gange kan gruppen også være et sjovt inferno at bevæge sig ind i. Det sker tit, at der kommer de 20 sædvanlige krigere og går amok. Det er jo et vilkår ved at være på Facebook, men det kan sluge al tiden og ødelægge en god debat.

Hun henviser til dengang hun var nyvalgt, og man debatterede skolestrukturen i kommunen. Det var også der, hendes parti måtte lave retningslinjer for, hvordan de var synlige i 'Facebook Randers'.

- Det var hektiske tider, og der måtte vi afgrænse os selv. Efterfølgende har jeg lagt

mærke til, at der har været modstand fra folk derinde, når politikere har promoveret sig meget med egne læserbreve eller andet, forklarer Charlotte Broman Mølbæk.

Derfor svarer hun ofte kun på opslag, hvis hun bliver taget af en borger. Ellers smutter hun over i gruppen 'Randers diskuterer politik', hvor det ifølge hende er mere legalt at smide sine budskaber op. Men hun vil langt hellere bruge de brede Facebook-grupper til at diskutere med borgerne, forklarer hun.

Digitalt borgermøde

I modsætning til Charlotte Broman Mølbæk fornemmer Michael Perch (S), at borgerne i Næstved synes godt om politikernes indblanding i gruppen '4700 alt er tilladt'. Men han oplever også en hårfn grænse for, hvornår man skal blande sig.

- Man skal lige huske, at det er mig, der træder et skridt

nærmere borgeren. Borgeren har ikke kaldt på mig. Jeg kan lade være med at hugge til og i stedet stille spørgsmål og afsøge, hvor borgeren er henne i forhold til at tage en snak med mig, siger han.

Han holder øje med '4700 alt er tilladt' og kommenterer på debatter, hvis det er politisk relateret til noget, han har med at gøre eller er et direkte spørgsmål til ham. Han kan også finde på selv at skrive eller dele et opslag derinde, hvis han mener, at det har en bred relevans. Han bidrager typisk med viden til baggrunden for en politisk beslutning eller til en diskussion med borgere.

- Det er to vinkler, jeg synes er vigtige, og de kan kombineres rigtig fint sådan et sted. Det er jo lidt ligesom et digitalt borgermøde, hvor man lynhurtigt kan blive inviteret ind i en debat, siger Michael Perch.

Er man først aktiv i grupperne på den måde, vurderer han også, at borgerne har en forventning om, at man svarer, når man bliver spurgt.

- Det er et ansvar, man beder om, så det skal man være klar over, når man går ind i det. Hvis man vælger at sige A, så er der også nogle borgere, der siger B for én en gang imellem, siger han.

Man kan hurtigt få budskaber ud og besvare spørgsmål - men så skal man også være lynhurtig. For Michael selv kan der godt gå et par timer, før han tjekker Facebook.

- Nogle gange er jeg simpelthen nødt til at skrive, hvad jeg lige var i gang med for at retfærdiggøre det. Det sker jo ikke på mail, for hvis man er to dage om at svare på en mail, synes folk det er meget rimeligt. Men man skal ikke være to dage om at svare på en tråd inde på '4700 alt er tilladt'.

Folketstemningen

Byrådsmedlemmerne vurderer, at bygrupperne er et godt værktøj i den politiske debat, fordi man så hurtigt og bredt kan komme i kontakt med hinanden, og fordi borgeren kan henvende sig direkte til en politiker. Det er hurtigt, det er nemt, det er ligetil.

Det gælder også i Holbæk, hvor Morten Bjørn Nielsen (V) holder øje med gruppen 'Politik i Holbæk', som minder om 'Randers diskuterer politik'. Gruppen har et politisk fokus og er derfor også mindre i omfang med cirka 3.000 medlemmer. Derinde går det ofte ud på at forsvare sig selv og sin politik, forklarer han.

- Man kan kalde det en form for forsvarsgruppe. Man kan risikere, at nogen har taget et screendump i 2017 og nu spørger, hvorfor man ikke har gjort noget ved det. Der er mange af mine kolleger, der ikke gider det, men vi kommer ikke udenom, at så snart der er valgkamp, er vi nødt til at være aktive derinde, siger Morten Bjørn Nielsen.

Faktatjek er nøgleordet. Det kan også både Charlotte

Broman Mølbæk og Michael Perch genkende. Alle kommenterer de oftest på opslag, hvor de kan bidrage med viden, baggrundsinformation og fakta om, hvordan virkeligheden forholder sig, hvis en borger for eksempel brokker sig over nedskæringer, skolestruktur eller en ændring på børneområdet.

- Inde på 'Facebook Randers' kan du få et klart billede af, hvad folkestemningen omkring et emne er. Hvordan har man det egentlig med flygtningespørgsmålet? Hvad synes man egentlig om byudviklingen? Noget, der altid er sjovt at følge, er, når borgere diskuterer parkering, siger Charlotte Broman Mølbæk.

- Man kan også se bredden, om det er de sædvanlige, der debatterer, eller om der er flere, end der plejer. Jeg synes faktisk, der er mange, som giver deres mening tilkende derinde. Så det vil være fjollet at lade være med at tjekke.

I 'Politik i Holbæk' diskuterer borgere og politikere for tiden biogas, og det får nogle til at trække sig fra debatten, vurderer Morten Bjørn Nielsen.

Men det er forkert at tie, når man er i modvind, mener Charlotte Broman Mølbæk.

- Helt personligt synes jeg, at det er en tåsedrenge-indstilling at lave flyverskjul på nogle politiske sager, hvis man kan mærke, at der er modvind. Derfor stiller jeg også af princip op til interviews, til debat og til møder. Det samme gælder på Facebook, siger hun.

Demokratisk motor

Bygrupperne på Facebook gavner lokaldemokratiet, hvis man spørger byrådsmedlemmerne. I hvert fald når debatterne holdes i en ordentlig tone.

Ifølge Jakob Linaa behøver man ikke frygte, at debatten på Facebook bliver ensidig. Det var værre, dengang der var et firebladssystem. Nu ser vi meget mere nuanceret information online, lyder det fra ham.

Men samtidig censurerer Facebook det, vi lægger op, og har en algoritmisk styring af, hvad vi ser, som handler om Facebooks evne til at tjene penge, forklarer han.

- På sin vis er det berigende for demokratiet, fordi borgere og politikere nemmere

kommer i dialog med hinanden end i de traditionelle medier. Men på den anden side synes jeg, at det er uheldigt, at en kommunal debat i Holbæks, Randers' eller Næstveds politiske offentlighed kommer til at ligge i hænderne på et medie ejet af amerikanske kapitalinteresser og underlagt amerikanske kodekser for, hvad man kan og ikke kan skrive. Det synes jeg, er et problem, siger han.

- På sin vis er det en mere åben offentlighed, men den er også mere styret og lettere at manipulere.

I Næstved forklarer Michael Perch, at gruppen har nogen politisk indflydelse, men at der også er mange mennesker i '4700 alt er tilladt', som ikke er aktive. Der er også byrådsmedlemmer, der ikke er aktive, nævner de tre medlemmer af byrådene.

- Alle politikere læser, hvad der står derinde, fordi der er så mange mennesker. Også selvom de siger det modsatte og heller ikke selv skriver noget, kan du kan fandme tro, at de læser, hvad der står. De ved godt, at mange har en mening om tingene og kommer ud med den, siger Morten Bjørn Nielsen.

- Jeg ved, at de selvfølgelig sidder og holder øje med, hvad der sker. Specielt yngre byrådsmedlemmer fra bestemte partier holder øje, hvorimod en masse ældre politikere slet ikke er på Facebook og også er helt ligeglade, siger også Jakob Linaa.

De tre kan alle huske, at borgerdrevne debatter i henholdsvis 'Facebook Randers', '4700 alt er tilladt' og 'Politik i Holbæk' er blevet noteret og taget videre i den politiske proces. For eksempel modstanden mod biogasanlæg i Holbæk, nævner Morten Bjørn Nielsen.

På den måde er funktionen også omvendt: Borgerne kan bringe viden til politikernes bord via debatten i bygrupper på Facebook.

- Gruppen har meget større indflydelse, end man regner med. Nu har man endelig fundet et sted, hvor man kan debattere, og der kan være 70, der skriver om noget, der er uenige om. Når vi holder et byrådsmøde, kommer der syv. Fem af dem er partisoldater, én er journalist, og så sidder der én, der er gået forkert, siger Morten Bjørn Nielsen.

Sådan får grupperne gennemslagskraft

- **Gruppen skal ligge** i en by af en vis størrelse, så der er et vist antal brugere. Men byen skal heller ikke være så stor, at gruppen drukner blandt mange andre.
- **Gruppen skal skabe værdi** for borgeren, ved at der er aktivitet i den.
- **For at gruppen skal blive en succes**, skal den have en moderator. Smider man folk ud, der ikke lever op til retningslinjerne, får gruppen en vis kvalitet, der får medlemmer til at vende tilbage.
- **Man skal kunne** diskutere alt, hvad der sker i byen - ikke kun politik.

Kilde: Jakob Linaa

Kommuner halter fortsat efter med handleplanerne

Mange udsatte borgere får ikke de handleplaner, der har krav på ifølge loven, og lovpligtige tilsyn med borgerne bliver ikke ført ud i livet. Sociale aktører kalder på handling.

o anbragt

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Hver gang en kommune placerer en borger på en institution, et botilbud eller lignen-

de, skal der følge en handleplan med. Det er nærmest sat i sten i serviceloven, hvor man også kan læse, at sådan en handleplan skal opdateres minimum hver sjette måned.

Men alt for mange børn og unge bliver sendt af sted på institutioner og botilbud uden handleplaner fra deres hjemkommune, siger Søren Skjødt, som er forstander på behandlingsinstitutionen Godhavn og formand for Foreningen af Døgn- og Dagtilbud.

- Hos FADD vurderer vi, at det er ca. 25 pct. af de børn og unge, vi tager imod, hvis handleplaner er mere end et år gamle, eller hvis handleplaner slet og ret ikke eksisterer, siger Søren Skjødt.

Men handleplanerne er afgørende for, at udsatte

børn og voksne får den hjælp, de har krav på.

- Handleplanen er den kurs og det mål, som er sat af kommunen, og som institutionen er forpligtet til at arbejde hen imod. Når jeg gennemgår handleplaner med børnene, plejer jeg at sige, at det er deres garantibevist for, at de får det, som de skal have. Så den er rigtig afgørende, siger Søren Skjødt.

Men det sker altså langt fra altid, at handleplanerne bliver udarbejdet, og når de gør, er det ingen garanti for, at de er up to date. Det underbygges af en gennemgang af rapporter om kommunernes

indsats med at udarbejde handleplaner ifølge serviceloven.

Hvert fjerde barn og hver anden voksen

For eksempel viser de nyeste praksis- og velfærdsundersøgelser, som Ankestyrelsen udførte i perioden 2006-2012, at der ikke var udarbejdet handleplaner til socialt udsatte i op til 27 pct. af sagerne. Blandt andet kunne man læse i opfølgningen på Barnets Reform fra 2012, at der i knap 18 pct. af sagerne ikke var udarbejdet en handleplan - som der ifølge loven burde være.

Når jeg gennemgår handleplaner med børnene, plejer jeg at sige, at handleplanerne er deres garantibevist for, at de får det, som de skal have.

Søren Skjødt, formand for FADD og forstander på Godhavn

En rapport fra Ankestyrelsen viser, at kun 37 pct. af kommunerne tilbyder en handleplan for alle hjemløse. Også børneområdet og handicapområdet efterlyser de lovpligtige handleplaner.

Foto: Linda Kastrup, Ritzau Scanpix

Handleplanerne er mere end bare det papir, de er skrevet på. Det er også sikringen for, at borgeren er blevet inddraget.

Jann Sjursen, formand for Rådet for Socialt Udsatte

Men når så handleplanerne ligger der, er det som nævnt også langt fra altid, de bliver revideret og opdateret. Det viser blandt andet en praksisundersøgelse, Socialministeriet gennemførte på børneområdet i 2016. Her kunne man læse, at i 34 pct. af sagerne var handleplanen slet ikke revideret, ikke revideret rettidigt eller ikke revideret korrekt. En rundspørge til opholdsstederne, som LOS og FADD foretog i 2012, viser samme billede.

På hjemløseområdet, hvor handleplaner også er lovpligtige, står det ikke bedre til. En rapport fra Ankestyrelsen fra

2017 viser således, at kun 37 pct. af kommunerne tilbyder en handleplan for alle hjemløse. Men mens både børneområdet og hjemløseområdet bliver fulgt tæt, er der ikke lavet opgørelser over handleplaner på handicapområdet siden 2009. Her var det cirka hver anden borger i et botilbud, som havde en handleplan. De sidste tre år har mindst 11 ældreråd dog kritiseret egne kommuner for ikke at udarbejde nok handleplaner på handicapområdet.

Kontrakten

Dog er kvaliteten af handleplanerne absolut blevet bed-

re, siden de blev indført, siger Søren Skjødt:

- Kvaliteten er hævet gevaldigt over de senere år. Og noget af det skyldes måske netop, at kommunerne har fokus på, hvad de får for deres penge. Men jeg kan bare heller ikke forstå, at man kan lade et barn være anbragt til over 100.000 kr. om måneden uden at have plan for anbringelsen, siger han.

Det forstår formand for Rådet for Socialt Udsatte, Jann Sjursen heller ikke. For selvom handleplanerne godt kan opleves som papir for papirets skyld, så har de en

vigtig funktion, der ikke må gå tabt, siger han:

- Handleplanerne er mere end bare det papir, de er skrevet på. Det er også sikringen for, at borgeren er blevet inddraget, og det skal han eller hun have mulighed for. Og på den anden side sikrer vi også, at sagsbehandlere er skarpe på, hvad det er, der skal sættes i værk, og hvad der er aftalt med borgerne, siger han.

Han ser frem til, at den lov, som lige nu er på vej gennem ministeriet, skal sikre, at udsatte borgere fremover kun har én handleplan at forholde sig til, hvor man hidtil har haft en handleplan på hvert enkelt forvaltningsområde.

- Man kan jo håbe, at det også vil betyde, at de del-elementer, der skal indgå i en plan, i højere grad bliver bragt i spil, når borgerne kommer ud i tilbud.

Socialtilsyn eller Ankestyrelse?

Netop de manglende handleplaner og oveni, at kommunerne i flere tilfælde er blevet taget i at skulke, når det kom til at gennemføre personrettede tilsyn med borgere placeret i et socialt tilbud, fik formand for Danske Handicaporganisationer Thorkild Olesen til tasterne i efteråret. For hvis kommunerne ikke selv kan finde ud af at overholde loven, må de have hjælp af socialtilsynet, skrev han på Altinget.dk: 'For selv om et tilbud fungerer fint, kan en borger mistrives i det. Derfor bør socialtilsynene have styrkede kompetencer over for kommunerne,' skrev han, og han håber på den måde at komme de manglende tilsyn til livs.

Tilsyn, som Ankestyrelsen ellers normalt skal holde øje med, om kommunerne gennemfører. Men i 2015 kritiserede Rigsrevisionen Ankestyrelsen for netop ikke at gøre det, og ifølge flere fagpersoner, kommunen.dk har talt med, er intet forbedret på området i mellemtiden. Derfor vil Thorkild Olesen altså nu give socialtilsynene de muskler, der skal til, for at kunne tvinge kommunerne til at føre tilsyn og til at udarbejde handleplaner:

- Det er jo meningen med tilsynet, at det skal holde øje med, om loven bliver overholdt. Kommunerne skal jo føre persontilsyn med dem, de har placeret i forskellige tilbud. Men det gør de ikke.

Der skal være nogen, som holder øje med, om kommunerne holder loven, siger han.

Og flere muskler til socialtilsynene er noget, man hos Rådet for Socialt Udsatte gerne ser, siger Jann Sjursen. Derudover håber han, at de borgerrepræsentanter, der blandt andet sidder i udsatterådene, som flere kommuner har oprettet, vil trykke deres kommuner på maven:

- Og så ser jeg gerne, at socialtilsynet bliver mere udfarende i forhold til at sikre, at kommunerne lever op til lovens bogstav.

'Godt på vej'

Men den opgave hører ikke hjemme hos socialtilsynet, lyder det fra KL's kontorchef for socialpolitik, Niels Arendt Nielsen:

- Det er naturligvis vigtigt, at de lovpligtige personrettede tilsyn over for børn, unge og voksne bliver ført. Det handler jo om at få sikkerhed for, at tilbuddet matcher borgerens behov. Vi har derfor en forventning om, at kommunerne fører de tilsyn og får udarbejdet de handleplaner, de skal. Det er ikke socialtilsynets rolle at føre kontrol med indsatsen til den enkelte borger, og det mener vi heller ikke, at det skal være, siger han.

At opgaven ikke skal ligge hos socialtilsynet, er Søren Skjødt enig i:

- Hvis man vil noget, burde man i stedet fokusere på at give Ankestyrelsen nogle øgede beføjelser. Man kunne for eksempel overveje at give Ankestyrelsen muligheden for at give straks påbud eller dagbøder, sådan som levnedsmiddelkontrollen kan i dag.

Men spørger man hos socialcheferne, mener formand for Socialchefforenningen, Helle Linnet, bestemt, at man allerede er godt på vej til at få lukket hullerne. Det gælder blandt andet, når det drejer sig om midlertidige og længerevarende boformer til personer med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser:

- Siden kommunesammenlægningerne har vi fået handleplaner på næsten alle, der er placeret igennem §107 og §108. Så jeg mener faktisk, vi er blevet bedre de sidste ti år. Dermed ikke sagt, at der ikke er områder, vi kan blive bedre på, men de store områder har vi virkelig skaleret op i forhold til at lave handleplaner. ●

Det siger loven

- ▶ **Det er et krav i serviceloven**, at landets kommuner tilbyder handleplaner for hjemløse eller andre borgere med 'alvorlige sociale problemer der ikke, eller kun med betydelig støtte, kan opholde sig i egen bolig, eller som i øvrigt har behov for betydelig støtte for at forbedre de personlige udviklingsmuligheder'.
- ▶ **Det samme gør sig gældende i børnesager**, hvor en handleplan skal udarbejdes af kommunen, inden man anbringer et barn. Hvis det ikke kan nås inden anbringelse, skal barnet have en handleplan, inden der er gået fire måneder.

På Folkemødet er kampen om beslutningstagernes og mediernes opmærksomhed enorm. Men det er fortsat dem, som allerede har ørenlyd, der render med omtalen.

Foto: Rasmus Flindt Pedersen, Ritzau Scanpix

Thi den som har, ham skal der gives

Kommuner kan lære af de civile organisationer, når de vil have en sag igennem på Folkemødet. Men i sidste ende er det stadig dem med flest penge, der render med opmærksomheden.

o folkemødet

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

Hvis man allerede har penge, opmærksomheden og den politiske indflydelse, så batter det noget at tage på Folkemødet. Det er den polemiske udlægning af konklusionen i en ny rapport om indflydelse på Folkemødet, som professor Anker Brink Lund fra CBS står bag.

Rapporten bygger på en række kvalitative interviews samt en spørgeskemaundersøgelse, som 310 civile arrangører på Folkemødet har svaret på.

Her er arrangørerne blandt andet blevet spurgt, hvor mange penge de bruger på deres folkemødeindsats, hvor mange medlemmer de har, hvor høj en grad af politisk indflydelse de i forvejen havde, og i hvor høj grad de

var i kontakt med mediernes uden for Folkemødets regi.

Arrangørerne har også angivet, hvorfor de tager på Folkemødet. For langt de flestes vedkommende var de tre mest eftertragtede mål med at deltage i Folkemødet at udvide eller pleje netværk, at skabe øget kendskab til organisationen og at udbrede budskaber til beslutningstagerne.

I spørgeskemaet har man derfor efterfølgende sammenholdt, i hvor høj grad arrangørerne oplevede, at disse tre samt en række andre målsætninger blev indfriet.

- Ikke overraskende fremgår det af spørgeskemaundersøgelsen, at de organisationer, som investerer mange ressourcer i Folkemødet, også er dem, der selv vurderer, at de i høj grad får deres interesser varetager, siger Anker Brink Lund og henviser til, at undersøgelsen viser, at selvom lidt også har ret, så var det organisationerne med de store budgetter, der i højest grad fik styrket deres netværk og opmærksomhed om deres budskaber blandt beslutningstagerne.

Mange medlemmer hjælper ikke

Men det er ikke nok at skyde en halv million i projektet og

'De, som investerer mange ressourcer i Folkemødet, er også dem, der får størst succes, og det kan jo ikke komme bag på os.'

Anker Brink Lund

så bare læne sig tilbage og vente på, at politikerne henvender sig og spørger, hvad man mon har på hjerte. For ud over at poste en hel del penge i deres Folkemødeindsats er det også de organisationer, som i forvejen har en stærk kontakt til det politiske system, der løber med både den stærkeste eksponering, og som får mest ørenlyd hos beslutningstagerne.

Til gengæld er der én ting, der ikke nødvendigvis hjælper på ens gennemslagskraft til Folkemødet: nemlig antallet af medlemmer i organisationen.

- Så man kan spørge sig selv, om det betyder noget, at man repræsenterer man-

ge, eller om det betyder mere, at man repræsenterer et velfinansieret og spektakulært standpunkt. Spørgeskemaundersøgelsen tyder på, at det for øjeblikket er mere effektivt at være en professionel organisation med en relativt lille medlemsbase, hvorimod de, som skal repræsentere en bredere almeninteresse - og det gælder sådan set også kommunerne, vil have sværere ved at få ørenlyd i den sammenhæng, siger Anker Brink Lund.

Kommuner kan også lære

Her ser han en fælles udfordring for både store civile organisationer og for kommunerne. For kommunerne repræsenterer også rigtig mange borgere og skal derfor sørge for, at vælgere med forskellige interesser er tilfredse med den politik, der bliver ført.

- Kommunerne er repræsentative organisationer forstået på den måde, at de repræsenterer rigtig mange borgere, siger han.

Og selvom der her er tale om en undersøgelse af civile organisationer, mener han godt, at kommunerne kan lære noget af undersøgelsen alligevel.

- De organisationer, som tidligere var formidlere mel-

lem de centrale beslutningstagerne og borgerne, har mistet betydning de senere år, hvor staten i højere grad taler direkte til borgerne. Og det er et repræsentationsproblem både for civile organisationer, kommuner og regioner, siger han.

For i sidste ende bliver det ifølge Anker Brink Lund et spørgsmål om, hvilke interesser der har legitimitet. Er det lobbyisten, som kan råbe højt om let kommunikerbare enkeltsager, eller er det den tunge organisation, som samler mange medlemmer om mange forskellige interesser?

- Kommunernes rolle er jo ikke at varetage enkeltinteresser. Det er jo at se på helheden. Derimod kan en patientforening eller protestbevægelse nøjes med at stille op for sin egen sag. Og det er tilsyneladende ikke afgørende, om man repræsenterer mange eller få berørte. Hvis man er i stand til at lave en professionel organisation med nogle få mærkesager, får man lettere ørenlyd både i medierne og hos beslutningstagerne. Det gælder også på Folkemødet. Hvis man derimod er nødt til at varetager mere diffuse interesser, drukner man let i mængden, siger Anker Brink Lund.

Om undersøgelsen

► **Under Folkemødet 2018** er 10 arrangører blevet interviewet i forbindelse med undersøgelsen. På baggrund af resultaterne udarbejdede CBS Center for Civilsamfundsstudier spørgeskemaet, som er sendt til samtlige civile arrangører af events ved Folkemødet. 310 organisationer har svaret på spørgeskemaet.

► Rapporten 'Interessevaretagelse ved Folkemødet' kan downloades gratis på web-adressen: www.civilsamfundet.dk

Folketingsvalget booster interessen for lokalpolitik

strategi

Af Rasmus Jønsson, politisk kommentator

I nden længe vil lygtepælene igen være fyldt med portrætter af politikere, der kæmper om at blive en af landets 179 folkevalgte. Men det forestående folketingsvalg handler om langt mere end at få valgt de personer, der skal sidde i Folketinget. Valget handler også om at få sat fokus på en lang række af de samfundsudfordringer, som optager vælgerne.

I øjeblikket er det udlændinge, klimaet og sundheden, der er ligget øverst, når der måles på vælgerne interesser, men også uddannelse, folkeskole, ældre og velfærds-politik iøvrigt vil være på dagsordenen, når valgkampen skydes i gang. Selv om de fleste af disse emner vil blive debatteret og behandlet ud fra landsdækkende perspektiver, leverer valgkampen gode muligheder for at skabe opmærksomhed om lokale politiske udfordringer.

Står man med politiske problemer, man gerne vil have politisk fokus på, er der flere veje ind i folketingsvalgkampen.

Fint besøg fra Christiansborg

Først og fremmest er der en stærk trend i øjeblikket, der handler om, at politikerne gerne

vil væk fra 'Borgens' tykke mure og ud i virkeligheden. Denne trend udspringer af, at politikerne gerne vil signalere, at de er i øjenhøjde med borgerne i deres valgkreds. Kan en politiker få brandet sig som 'vores lokalsamfunds politiker på Christiansborg', altså som en politiker der varetager valgkredsens interesser på den landspolitiske scene, kan vedkommende sandsynligvis høste mange personlige stemmer.

Derfor er Christianborg i øjeblikket næsten rømmet for politikere mandag og fredag, hvor der er mødefri. For de er ude i deres valgkreds. Så uanset om de lokale udfordringer udspringer af daginstitutioner, trafikstøj, dårlige pendlerforhold eller problemer med uddannelser, ældreplejen eller skolerne, er der lige nu gode muligheder for at få besøg af en af de politikere, der stiller op i valgkredsen.

Og tit vil sådan et politikerbesøg resultere i politisk handling, fordi politikerne på den ene eller anden måde vil gå videre med de lokale udfordringer, når de vender tilbage på Borgen.

Den gode case

Men der er også andre veje ind i valgkampen. Medierne spiller en afgørende rolle, når det handler om at sætte en dagsorden, og en ting, medierne elsker - også når der er valg i sigte - er det den gode case. En case, der kan

illustrere et samfundsproblem på en tydelig måde, kan være guld værd og komme til at spille en central rolle i hele valgkampen.

Den gode case skal selvfølgelig understøttes af viden om de pågældende udfordringer, men da casen både er konkret og taler til følelserne, kan den have stor betydning i en valgkamp. Den gode case bliver ikke blot brugt af medierne, men fylder også i stigende grad, når politikerne holder taler, deltager i debatter eller optræder i tv. Så har man en stærk case, der illustrerer et politisk problem, er der gode muligheder for at få journalisters og politikernes opmærksomhed.

Klima og udkant på dagsordenen

En tredje vej mod at få opmærksomhed om sine lokale politiske interesser er, at man forsøger at tale sig ind i nogle af de større diskurser, som præger valgkampen. For eksempel vil udkantsdagsordenen også i den kommende valgkamp komme til at fylde en del, da både politikere og medier er optaget af denne vinkel. Så lokale problemer med en krog til udkantsdagsordenen vil have gode muligheder for at tiltrække sig lidt rampelys.

Ligeledes vil klimarelaterede sager have gode betingelser for at få politisk fokus. Vælgerne interesse for klimaet stiger med lynets hast. Derfor vil journalister og politikere have travlt med at forsøge at tale sig ind i denne

nye stærke vælgerdagsorden. Generelt vil der være en række dagsordner, som med stor sikkerhed vil komme til at præge valgkampen, og her vil lokale eksempler, perspektiver og meninger have gode muligheder for at få spotlight.

En dynamisk organisme

Selv om det er muligt at forudse en del af de emner, som vil fylde frem mod valget, er det også vigtigt at holde sig for øje, at en valgkamp er en slags dynamisk uforudselig organisme, som bevæger sig i mange forskellige retninger, alt efter hvordan politikere, medier, virksomheder, organisationer og borgere agerer.

Kigger man tilbage på de seneste valg, er det tydeligt, at hver valgkamp har sit eget liv og særkende. Pludselig kan en enkeltsag eller krise vende op og ned på det hele, som den såkaldte panorama-mand gjorde i sidste valgkamp.

Andre gange lykkes det for et parti at sætte en markant dagsorden, som Venstre for eksempel gjorde med deres kamp mod betalingsringen ved 2011-valget.

Men trods den høje grad af uforudsigelighed i det store valgkampsmaskineri er der altså stadig gode muligheder for at få sat sine egne små lokale dagsordner, og de kan være værdifulde, når politikerne efter valget skal indfri deres løfter!

Aarhus tilbyder borgerlige vielser i unikke omgivelser

Aarhus. Aarhus Kommune fortsætter med at tilbyde vielser udenfor rådhuset - i omgivelser, som både kommunen og brudeparrene finder unikke. Muligheden har eksisteret siden 2017, og i de to foregående år er antallet af særlige vielser mere end fordoblet.

- Det er fantastisk, at vi kan forbinde byens flotte kultur med kærlighed. Det forstærker byens kulturliv og giver samtidig brudeparrene en unik start på deres ægteskab. Jeg glæder mig over at Aarhus igen kan danne ramme omkring ægteskab og kærligheden mellem to mennesker, siger rådmand for Kultur og Borgerservice, Rabi Azad-Ahmad (R).

I år kan borgere se frem til at sige ja til hinanden i blandt andet Den Gamle By, på Den Uendelige Bro og på et af skoleskibene til The Tall Ships Races 2019. De unikke vielser startede som et projekt i forbindelse med kulturhovedstadsåret i 2017. I 2017 benyttede 21 par sig af tilbuddet, mens det i 2018 var 59 par.

Foto: Mikkel Berg Pedersenw, Ritzau Scanpix

Haderslev Kommune vil betale for sagsanlæg imod byrådsmedlem Mogens Rerup (EL), der fastholder, at han har lov til at offentliggøre navne på kommunalt ansatte sagsbehandlere og chefer. Blandt andet med henvisning til politikeres udvidede ytringsfrihed. Foto: Ernst Van Norde, Ritzau Scanpix

Politikere skal kende forskel på private og politiske holdninger

Politikeres udvidede ytringsfrihed er langt fra en fribillet til at sige hvadsomhelst om hvem-somhelst. Det påpeger jurister på baggrund af sag i Haderslev.

Af Karin Svennevig Hyldig
karin@kommunen.dk

o baggrund

Politisk engagement og indsigter er som udgangspunkt en god ting. Men stærke holdninger i konkrete sager kan også blive et problem.

Som i sagen fra Haderslev, hvor et byrådsmedlem, Mogens Rerup (EL), der også

er medlem af socialudvalget og beskæftigelses- og integrationsudvalget, på sin åbne Facebookprofil er gået verbalt til angreb på en navngivet sagsbehandler.

'Alle, der er i klørerne på (sagsbehandlerens navn), bedes kontakte mig og tage mig med til samtale. (Sagsbehandlerens navn) skal fjernes fra sin stilling. Det er pinligt for Haderslev Kommune

at have sådan en gående løs,' har Mogens Rerup blandt andet skrevet.

Jobcentrets direktør har han kaldt 'inkompetent' og 'en nullitet' på det sociale medie, hvor Mogens Rerup i årevis har haft en form for brevkasse, hvor han besvarer spørgsmål fra socialt udsatte og andre borgere, der føler sig klemte af systemet.

Forskel på politiske og private holdninger

- At han åbenlyst har personlige holdninger til enkeltpersoner og enkeltsager gør ham jo inhabil. Det er ikke i sig selv et problem, at politikere er inhabile, hvis blot de husker at handle på det. For eksempel hvis en kontroversiel fyringssag går videre til

udvalget eller byrådet, siger professor og dr. jur. ved Aarhus Universitet Jørgen Albæk Jensen, der blandt andet forsker i forvaltningsret, menneskerettigheder og demokrati.

Faktabaseret systemkritik regnes derimod som politiske holdninger, der som udgangspunkt ikke gør en politiker inhabil, understreger professoren. Og det er op til politikerne selv at vurdere, hvilke holdninger der er politiske, og hvilke der hører privatlivet til.

Ved siden af sit politiske arbejde er Mogens Rerup partsrepræsentant for op imod 50 syge borgere ad gangen, og han skriver jævnligt om de ulovligheder, der ifølge ham finder sted i jobcen-

tret. Heller ikke det behøver ifølge Jørgen Albæk Jensen være et problem.

- Han kan fint sidde i socialudvalget og behandle sager om Jobcentret, selv om han har den politiske holdning, at jobcentret er underlagt en urimelig lovgivning. Men er han for eksempel kritisk overfor jobcentrets konkrete opgaveløsninger og ledelse, kan det jo gøre ham inhabil i sager, der vedrører jobcentret, siger professoren.

Den angrebne part skal kunne forsvare sig

Mogens Rerups personangreb på Facebook er imidlertid blevet kommunens ledelse for meget. Med borgmester og kommunaldirek-

Kun fra Folketingets talerstol er alle udtalelser i princippet lovlige, for her har Folketingets formand ansvaret for at holde balancen mellem en fri og levende debat og en ordentlig tone.

Jørgen Albæk Jensen, professor dr. jur., Aarhus Universitet

tør i spidsen har Haderslev Kommune nu tilbudt at betale sagens omkostninger for de ansatte, der ønsker at anlægge sag imod Rerup for ærekrænkende opslag.

Selv mener Mogens Rerup ikke, der er noget at komme efter. Han blev valgt til byrådet i 2017 og har udtalt sig kritisk om jobcentret og jobcentrets ledelse siden 2013.

Han peger blandt andet på, at han som politiker har udvidet ytringsfrihed, og at det er strafbart at lukke munden på en folkevalgt.

Om politikeres udvidede ytringsfrihed forklarer Jørgen Albæk Jensen, at folke-

valgte ganske rigtig har en særlig ret til at kalde hinanden ting, man ellers ikke accepterer. Den ret er dog ikke en fribillet til at ytre hvadsomhelst om hvemsomhelst, understreger han.

- Formålet med politikeres udvidede ytringsfrihed er at sikre en fri og levende samfundsdebat. Derfor har de lidt videre rammer til at sige, hvad de mener, og kritisere politiske modstandere. En sagsbehandler med tavshedspligt må man derimod ikke hænge ud offentligt, for den angrebne part skal kunne forsvare sig kvalificeret. Og offentligheden får jo aldrig mulighed for at høre

sagsbehandlerens version af, hvad der er foregået, siger professoren.

Politikere må tale hårdt om hinanden

Som eksempler på forskellen mellem at gå hårdt til politikere versus at gå hårdt til borgere nævner Jørgen Albæk Jensen to kendte domme.

Det første er Højesterets frifindelse af Karen Sunds (Folkebevægelsen mod EU). I 2003 blev hun frifundet for at have krænket DF-formand Pia Kjærsgaards ære, da hun frabad sig at blive identificeret med Pia Kjærsgaards 'racistiske synspunkter'.

- Den udtalelse er jo netop et eksempel på politikeres særlige ret til at gå lidt hårdere til hinanden. Normalt må man ikke kalde folk racist, men i en politisk debat, hvor begge parter kan svare for sig, skal synspunkterne frem i lyset, forklarer Jørgen Albæk Jensen.

Et eksempel på, at politikere ikke har fribillet til at krænke menige borgere verbalt, er Fremskridtspartiets stifter Mogens Glistrup, der flere gange er dømt for racistiske udtalelser om muslimer.

- Sagerne mod Glistrup viser til gengæld, at politikere kan blive dømt for at tale nedsættende om personer eller grupper af personer, som ikke har mulighed for at forsvare sig, siger Jørgen Albæk Jensen.

En usædvanlig sag

Som politiker forventes man altså at give udtryk for samfunds- og systemkritik. Det er også ok at gå hårdt til politiske modstandere. Men menige borgere skal fredes. De nyder fuld beskyttelse af privatlivets fred og injurielovgivningen.

Det gælder ikke mindst sagsbehandlere og andre, der på grund af tavshedspligt ikke kan forsvare eller forklare sig, siger Jørgen Albæk Jensen, der ikke kan komme

i tanke om fortilfælde, hvor en byrådspolitiker offentligt har nævnt en sagsbehandler ved navn og kritiseret vedkommende.

- Politikerne har jo et overordnet ansvar for kommunens ansatte, og de bliver til dels målt på de resultater, medarbejderne skaber. Så den sag er meget usædvanlig, siger han.

Personoplysninger er private

I øvrigt skal man som udgangspunkt have samtykke eller et andet lovligt grundlag for at kunne offentliggøre navne eller andre personoplysninger på nettet, påpeger jurist og souschef Kia Hee Gade fra Datatilsynets databeskyttelsesenhed.

Hendes bedste råd til alle, der føler sig hængt ud på nettet, er at bede afsenderen, 'den dataansvarlige', om at fjerne indlægget med henvisning til, at det hverken er lovligt at offentliggøre eller dele personoplysninger uden for eksempel samtykke.

- Hjælper det ikke, kan man klage til Datatilsynet eller gå til politiet. I Datatilsynets vurdering indgår blandt andet, om opslaget kan ses af alle, eller om oplysningerne er lagt i en lukket gruppe, siger Kia Hee Gade.

Og Straffeloven gælder for alle. Også politikere. Om de

Formålet med politikeres udvidede ytringsfrihed er at sikre en fri og levende samfundsdebat. Derfor har de lidt videre rammer til at sige, hvad de mener, og kritisere politiske modstandere. En sagsbehandler med tavshedspligt må man derimod ikke hænge ud offentligt.

Jørgen Albæk Jensen, professor dr. jur., Aarhus Universitet

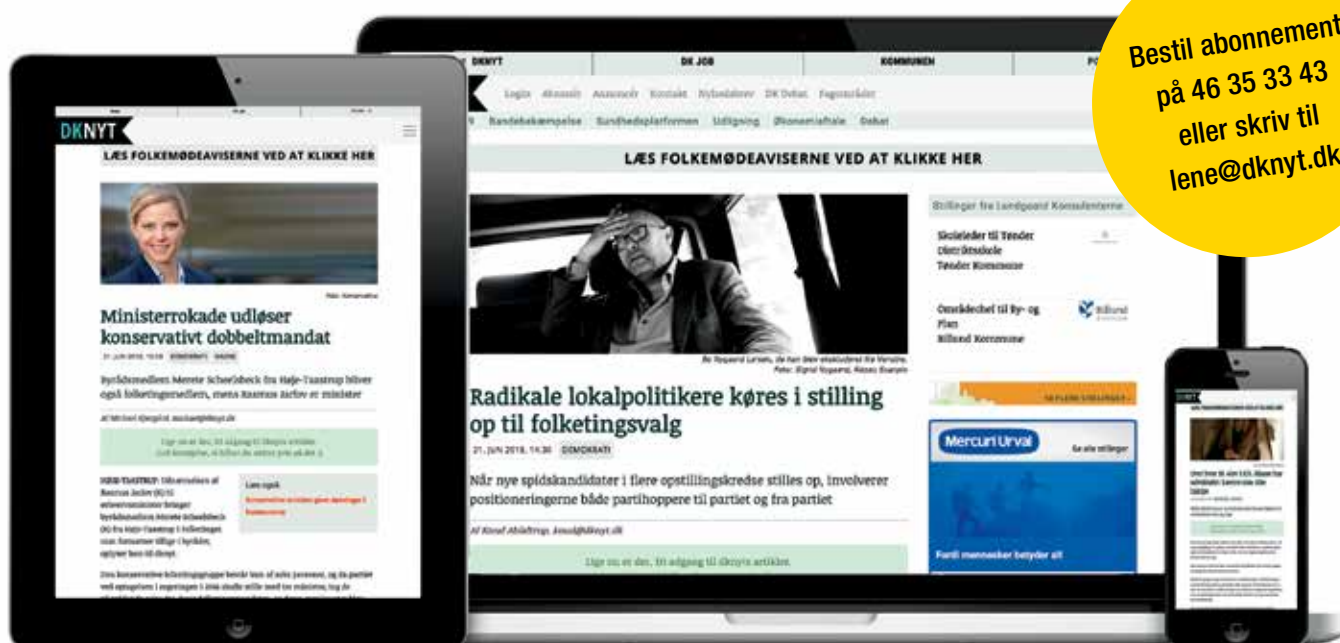
debatterer i byrådsalen, på tv eller på sociale medier, kan politikere straffes for deres udtalelser, understreger Jørgen Albæk Jensen.

Kun fra Folketingets talerstol er alle udtalelser i princippet lovlige, for her har Folketingets formand ansvaret for at holde balancen mellem en fri og levende debat og en ordentlig tone. ●

Det siger Straffeloven om at krænke ære og privatliv (uddrag)

- § 267: Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmedes i medborgeres agtelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.
- § 268: Den straf, der er nævnt i § 267, kan stige til fængsel indtil 2 år, hvis
 - 1) en alvorlig beskyldning er usand eller
 - 2) en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede.
- § 269: En ærekrænkelse er straffri, hvis den fremkom i en sammenhæng, hvor der var rimelig anledning til den.
- § 264 d.: Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

DKNYT

Hold dig opdateret med de kommunale nyheder med et gratis prøve-abonnement på dknyt.dk
Abonnementet giver adgang til nyhedstjenesten og tre daglige nyhedsbreve.

Sprog spiller en kolossal stor rolle for de små børn, men der er stor forskel på deres sprogudvikling.

Foto: Martin Gravgaard

20 ugers snak om familie og vejr kan forbedre småbørns sprog

9-44 pct. af børn mellem nul og to år får gavn af en målrettet sproglig indsats, viser et forskningsprojekt. Kommunens prioritering har betydning.

o vuggestue

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Regnbue, sky, lyne, skinne, våd, tør.

Uanset om de helt små børn har dansk, somalisk eller finsk baggrund, kan de via en målrettet indsats over 20 uger lære komplicerede ord om for eksempel vejret og familien. Det ruster dem til bedre at lære og forstå mere vanskelige ord om for eksempel tid og sted.

Det viser forskningsprojektet 'Vi lærer sprog', der er

afprøvet på 5.000 børn i 13 kommuner landet over gennem to år.

I projektet har 257 vuggestuer og dagplejer gennem fem sprogtemaer som 'min familie', 'vejret' og 'verden udenfor' testet en 20 ugers indsats, hvor personalet hver uge har arbejdet med at lære børnene specifikke ord.

Resultaterne viser, at den samlede indsats i projektet har øget børns læring med mellem 9 og 44 pct., at det stort set er alle børn, der har gavn af indsatsen, og at det både har effekt på børn i vuggestue og dagpleje.

- Børnene har lært mere over den her periode via den styrkelse af læringsmiljøet, som de meget enkle redskaber har resulteret i, siger professor og leder af projektet Dorthe Bleses fra TrygFondens Børneforskningscenter ved Aarhus Universitet.

- Vi kan også se, at hvis man ikke gennemfører indsatsen med en vis styrke, så er der ikke nogen effekter. Så man skal anvende de minimumsanbefalinger, vi har opsat, før det har betydning for børns sprog, forklarer hun.

Gradvist sværere ord

'Vi lærer sprog' omfattede al personale i daginstitutionerne. Forskningsprojektet stillede materiale som billedkort, plakater med målord, inspirationshæfter med aktiviteter og bøger til rådighed.

Pædagogerne lavede et ugeskema for den enkelte stue eller gruppe, som beskrev ugens fokus. Udover det skulle pædagogerne hver uge reflektere med hinanden over den faglige praksis og en gang om måneden også over det enkelte barns udbytte. Begge dele skete sammen med en sprogansvarlig pædagog.

Målordene hver uge blev gradvist sværere og sværere, så barnet nåede forskellige milepæle i en fast rækkefølge. Ikke fordi børnene skulle lære ordene udenad, men fordi der blev talt et mere rigt og avanceret sprog omkring børnene.

Projektet handler nemlig også om, at de ansatte på baggrund af forskning skal

være opmærksomme på at anvende mere avancerede ord omkring barnet, end de ellers ville have gjort.

- Hvis et barn for eksempel siger 'kat', så giv det en udvidet sætning med 'kat', der kan føre en god samtale med sig. For eksempel: 'Se, katten er stor. Men den er mindre end hunden. Hvordan ligner hunden og katten hinanden (pels, snude, antal ben). Hvordan er de forskellige? (siger forskellige lyde o.s.v.). Har du en kat eller hund derhjemme?' Pædagogerne skal stille åbne spørgsmål, som virker inddragende, eller tage det, barnet siger, og udvide det, forklarer professor Dorthe Bleses og henviser til, at forskerne tit oplever, at pædagoger ikke har høje nok forventninger til, hvad børnene kan lære.

Forstår mere, end vi tror

- Vi har set, at små vuggestuebørn faktisk kan forstå mere, end vi forventer. Og vi har oplevet, at det at have et tema og arbejde målrettet og bevidst giver meget i vores pædagogiske praksis og for børnenes læring, nævner en af vuggestuepædagogerne i forskningsrapporten.

Indsatsen kræver som udgangspunkt ikke ekstra personaleressourcer. I projektet viste det sig, at ledernes og den kommunale projektleaders hjælp til organisering af indsatsen havde en betydning for børnenes udbytte.

- Jeg tror, at en af årsagerne er, at det frigør tid til personalet til at koncentrere sig om at lave et rigt læringsmil-

jø for børnene, forklarer Dorthe Bleses.

Til gengæld var der stor forskel på, hvor meget de enkelte dagtilbudsledere er gået op i deres rolle. Nogle har lagt et stort arbejde i at holde møder med personale, nogle har fået bevilliget ekstra penge, så de 13 kommuner har grebet projektet forskelligt an. De børn, der deltog mindre end minimumsanbefalingerne, fik lavere eller ingen effekt af indsatsen. Det peger på, at man skal arbejde med indsatsen med en vis styrke, hvis man vil have et udbytte, forklarer hun.

- En indsats som den her er også baseret på, at man har tid til at sætte sig ned og planlægge forløbene. Men personalet har ikke altid tiden til det. Det kan være et praktisk benspænd, forklarer Dorthe Bleses.

Klare kommunale mål

Forskningen peger også i retning af, at indsatsen fungerer bedst for de små, når kommuner i forvejen har klare strategier for sprogindsatsen på dagplejeområdet.

Ifølge Dorthe Bleses vil det være interessant at undersøge forskellene nærmere for at lære mere om, hvordan man på kommunalt plan bedst kan understøtte arbejdet med sprog blandt de små.

Det er vigtigt at tænke over organiseringen af indsatsen, forklarer Dorthe Bleses. Kommunen skal være ansvarlig for at understøtte lederne og det pædagogiske personale i at arbejde målret-

tet og struktureret med indsatsen, også når praktiske hensyn spænder ben.

- Det er vigtigt, at alle elementer af indsatsen bliver implementeret til mindst den anbefalede dosis. For eksempel skal man hver uge udfylde refleksionsnoterne, og der kunne man forestille sig, at der i den virkelige verden er nogen, der ikke får det gjort. Refleksionen er tænkt som et værktøj, der spiller en rolle, siger hun.

Sproget spiller ifølge Dorthe Bleses en 'kolossal stor rolle' for børn, især i forhold til at forstå sig selv og deres omverden og kunne udtrykke deres behov. Det spiller også en meget stor rolle i leg, og på sigt gør det dem bedre rustet til at tage imod læring, når de kommer i skole.

Forskerne bag projektet har lavet andre undersøgelser, der viser, at institutionerne er gode til at styrke børns sociale og følelsesmæssigt udvikling, men ikke i samme grad deres sprogudvikling. Ved udgangen af vuggestuen er der op til et års forskel i sprogudviklingen mellem de 15 pct. stærkeste og 15 pct. svageste børn, og forskellen øges til to år, når børnene forlader børnehaven.

- Der er meget stor variation mellem kommunerne, så der er behov for nogle konkrete, enkle værktøjer, der er nemme at gå til, og som kan styrke de aspekter af læringsmiljøet, der er mest centrale for den sproglige udvikling. Det kan den her indsats faktisk, siger Dorthe Bleses. o

Om projektet

- **Egedal, Gentofte, Gladsaxe, Halsnæs, Horsens, Ikast-Brandeborg, Morsø, Randers, Skive, Sorø, Tårnby, Vesthimmerland og Aabenraa kommuner** har deltaget i forskningsprojektet 'Vi lærer sprog i dagplejen og vuggestuen'.
- **Projektet har fokuseret** på ord og områder, som er vigtige for børn at lære tidligt.
- **De særligt gode ord** er ord om tid og rum, for eksempel 'få', 'mange', 'i morges' og 'i aften'. Det hjælper børnene til at forstå deres eget liv og til senere at fortælle om eget liv og egne oplevelser.
- **Forskerne bag projektet** har i samarbejde med pædagoger udviklet en række ugeskemaer, billedkort, plakater og inspirationshæfter, som alle vuggestuer og dagplejer kan hente.

Blizzload sætter turbo på hjemmesider

En effektiv brugeroplevelse er i dag en forudsætning for at skabe en bæredygtig forretningsmodel på nettet. Hastighed er ét af de parametre, som afgør om kunden får en positiv oplevelse og derved opbygger loyalitet mod din forretning.

Blizzload skaber brugeroplevelser i særklasse. Med vores software installeret vil dine kunder opleve en hjemmeside, som loader på millisekunder, og søgeresultater der dukker op, næsten før ordet er indtastet.

Ring i dag og hør, hvordan vi kan optimere din nuværende webløsning: 51 92 24 37

BLIZZLOAD

Lynhurtige dynamiske webløsninger

Blizzload er en dansk softwarevirksomhed dedikeret til at skabe en brugeroplevelser i særklasse med fokus på optimering af loadhastighed. Målgruppen omfatter webshops, nyhedsmedier og andre webløsninger, for hvem hastighed er et afgørende parameter for en bæredygtig forretningsmodel.

'Jeg lader mig ikke styre af folk, der vil lave mos i den'

'Ukompliceret på grænsen til det forudsigelige,' siger han om sig selv. Kom med bagom 'no bullshit' borgmesteren Martin Damm fra Kalundborg, der trods en halv-rodet barndom med opbrud blev 'set' og hjulpet godt i vej.

Bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Da Martin Damm blev borgmester i Kalundborg Kommune i 2010, fik han hurtigt tilnavnet 'det talende excelark'. Et prædikat, som 'excelark' tog og stadig tager med knusende ro.

- Det kommer fra politiske modstandere i kommunen, der var irriterede over, at jeg havde styr på økonomien. Sådan er det jo i politik; nogle vil det ene, og nogle vil noget andet...og så kommer jeg og siger: Fint, men hvis vi gør det, så går vi jo konkurs, siger Martin Damm.

Så selvom det lyder lidt kedeligt, tager du det måske som en kompliment?

- Joh, altså jeg har jo sagt, at de skal da være glade for, at de har fået en ved roret, der kan få det hele til at stemme, griner Martin Damm.

Med til historien hører, at Kalundborg på det tidspunkt ifølge Martin Damm nærmest var ved at blive sat under administration. Der var en enorm ubalance i økonomien, siger han, og derfor foreslog han, at der blev udarbejdet et regneark til politikerne, hvor alle tal blev ført til protokols. På den måde kunne alle se, hvordan det stod til med økonomien i kommunen, og om deres forslag gav mening i forhold til kommunens

budget og økonomiske målsætning.

- Vi har faktisk kørt med regnearket lige siden, og i dag har vi en relativ driftig kommune, så det har jo hjulpet, kan man sige, siger Martin Damm.

Barndom i tåger

Der var ellers ikke noget, der talte for, at Martin Damm skulle få prædikatet 'det talende excelark'. For skolen var ikke noget at skrive hjem om. For ham. Det var en stor skole med fem-seks spor. En fin skole med gode faciliteter, egen svømmehal og så videre, men:

- Jeg blev bare væk i det system der og havde det ikke specielt sjovt, husker Martin Damm.

Skolen lå i Roskilde, hvor Martin Damm og hans familie flyttede til fra Skælskør, da han var fem år gammel. Faderen var én af Danmarks første EDB-mænd med 'hulkort og alt det der' - og da den slags EDB blev drevet fra forskellige steder, flyttede familien Damm en del rundt efter faderens arbejde.

Forældrene blev skilt, da Martin Damm, mellem-barnet, var 12 år gammel.

Om det er derfor, at der ikke er mange barndoms-minder at hente frem i Mar-

tin Damm, er usikkert. Det hele er lidt tåget. Altså han husker tydeligt, at han gik til fodbold og rodede med knallerter, fra han var 12-13 år. Borede, tunedede og hakkede dem og kørte cross på en hjemmebygget en af slagsen i en grusgrav, men ellers trækker han på det:

- Det var jo et opbrud, da mine forældre blev skilt, og begge to giftede sig igen. Det var ikke sådan, at vi gik for lud og koldt vand, overhovedet ikke, men der var ikke så meget samling på familielivet. Og så lærer man at klare sig selv. Det hærkede mig vel i en eller anden grad, siger Martin Damm.

Da Martin Damm nåede niende klasse og var blevet opgivet af matematiklæreren på skolen i Roskilde, flyttede han og lillesøsteren med moderen til Brønshøj i et hus, moderen arvede.

Og pludselig stod han på Brønshøj Skole, en byskole i en helt anden dårlig stand med gamle vinduer, puds og skidt, men med fantastiske lærere omkring sig. Her fik Martin Damm en matematiklærer, der hev fat i drengen, der ellers havde opgivet håbet om at få det til at lykkes.

- Vi finder ud af det, sagde han til mig. Og det gjorde vi. Da jeg var færdig med tiende

klasse, gik jeg ud med et 11-tal i matematik.

Forfremmet til hovedtrappe

Med 11-tallet i rygsækken rykkede den lille familie videre til Høje-Taastrup. Hvorfor husker Martin Damm ikke. Men han husker, at han ville være automekaniker og begyndte på EFG.

Sideløbende med erhvervsskolen tjente Martin Damm sine penge ved at vaske trapper for et firma.

- Jeg var 16 år, og som ny skulle man vaske bagtrapperne, det var ikke så populært, husker Martin Damm.

Af en grund. Smalle vindeltrapper med koks og skidt overalt. Fire opgange i timen.

- På et tidspunkt blev jeg forfremmet til hovedtrapperne. Jeg vaskede trapper i et par år. Der lærte jeg at bestille noget.

På EFG, hvor Martin Damm prøvede forskellige fag af og fandt ud af, at elektronik var sjovt, rendte han igen ind i en lærer, der 'så' ham. En lærer, som havde netværket og relationerne i orden.

- Da vi havde afsluttende eksamen, kom alle de her håndværksmestre og så på vores opgaver. Og vores lærer fik os afsat til dem - hver og en af os. Han var en

Blå bog

- ▶ **Martin Damm (V)**, 56 år.
- ▶ **Borgmester i Kalundborg** siden 2010.
- ▶ **Næstformand i KL** siden 2018. Tidligere formand.
- ▶ **Uddannet:** Elektronikmekaniker og civiløkonom.
- ▶ **Har en mastergrad i offentlig ledelse.**
- ▶ **Gift med Vivian.** Sammen har de to børn på 31 og 27. 31 og 27.

af de bedste lærere, jeg nogensinde har haft, fortæller Martin Damm og fortsætter:

- Og jeg kan huske, han sagde til mig: 'Du skal søge ind i militæret og blive udlært dér - det vil passe dig godt.'

Som opfordret, så gjort. Martin Damm søgte ind i Søværnet og kom i lære som elektromekaniker.

Hvorfor lige Søværnet?

- Jamen det er bare en god uddannelse, hvor du får

Martin Damm er glad for vand. Både for stille sø, men også når bølgerne går højt - som de gjorde nu og da, da han var seniorsergent i Søværnet - en drømmearbejdsplads, som han blev opmuntret til at opsøge af en lærer.
Foto: Joachim Rode, Ritzau Scanpix

spændende oplevelser oveni. Altså du kommer jo ud i hektiske situationer, hvor der er høj sø; hårdt vejr og pludselig ...

Ringer klokken, den røde alarm ligesom på film?

- Præcis ja, og så stimler folk ud, og alle ved bare, hvad de skal lave og gøre, og det hele kører i højt gear.

Nu er Martin Damm også helt oppe i det høje gear; der er kommet energi på stemmen:

- Det er en meget faglig dygtig og demokratisk arbejdsplads. Mange tror, det er kæft, trit og retning, men det er det slet ikke. Og som sergent stod jeg for alt elektronikken og for våbensystemerne, så jeg har lært at skyde med både missiler, torpedoer og kanoner.

Lønningen må også have været god allerede fra starten, for som kun 19-årig elev købte Martin Damm en ejerlejlighed tæt på Frederiksberg Have. Her flyttede hans liv, Vivian, ind, inden de flyttede til Mullerup for at udvide familien.

Tændt på det hele

Man skulle ikke tro det, men 14 år senere sagde seniorsergent Martin Damm alligevel farvel til Søværnet. Han havde sparet op til en civil uddannelse undervejs, blev uddannet civiløkonom

og kastede sig over uddannelsessektoren.

Som underviser i erhvervsøkonomi og it, som forfatter til lærebøger i - apropos - regneark og tekstbehandling og siden som chef på Vestsjællands Handelshøjskolecenter, der fusionerede sig ind i Syddansk Universitet. Og så - efter nogle år i kommunalbestyrelsen i Gørlev - blev Martin Damm så borgmester.

Og fra 2014 formand og næstformand i KL.

- Ja. Der var en, der ringede til mig dengang - jeg siger ikke hvem - som sagde, at hvis jeg blev foreslået til KL's bestyrelse, så skulle jeg bare sige ja, for det ville jeg være god til.

Det er tre mennesker i dit liv, der 'har set og spottet' Martin Damm. Det er heldigt. Er du selv god til at 'se andre', spotte deres evner?

- Jeg tror faktisk, jeg er god til at spotte talenter, og det bruger jeg også i politik. Jeg kan hurtigt mærke, når jeg møder nogen, om der er krudt i dem, og se muligheder; altså rekruttere, ikke ...

Er du en 'fisk i vandet' i politik? Lige så tændt som i Søværnet?

- Det bliver man, når man engagerer sig. Men jeg er

lige tændt på det hele. Og hver ting til sin tid. Søværnet, uddannelsessektoren og så politik - alt har været godt. Og nu er min hobby mit job.

Hvad gnaver i dit job som borgmester?

- Nu har jeg det rigtig godt med dem, der mener det modsatte af mig, og som er gode til at argumentere for deres holdninger, og hvor vi kan blive enige om det ene og det andet, men jeg synes, det er træls, når folk løber fra aftaler, vi har lavet. Det er simpelthen spild af tid!

Er politik en utro branche?

- Det ved jeg ikke ... det er ikke så mange gange, det er sket, men når det er sket, er jeg blevet utrolig skuffet. Men jeg lader mig ikke styre af folk, der vil lave mos i den, det er der altid nogle, der vil. Man skal ikke ligge under for folk, der vil kaste grus i maskinen. Så bliver du jo bare bremset i dit arbejde.

- Men overordnet synes jeg, at vi har haft et stabilt samarbejde her i kommunen og også fået nogle gode resultater, fået løst nogle problemer for folk. Dét er benzinen i politik for mig.

Hvad kendetegner dig ellers som type?

- Hmmm, jeg er stort set altid i godt humør, og jeg går som sagt ikke i koma over et par stød fra her og der. Jeg er heller ikke særlig kompliceret - hverken som menneske eller som samarbejdspartner.

Er du også en ukompliceret ægteemand?

- Ja, det vil jeg mene, jeg tror endda Vivian vil sige, at jeg er 'ukompliceret, grænsende til det forudsigelige,' haha.

Grænsende til det forudsigelige - gælder det også i politik?

- Ja, det tror jeg egentlig. Folk ved, hvad jeg mener - fordi jeg siger det, jeg mener.

Der er ikke så meget bullshit med dig?

- Nej, det er der ikke. Og det må også gerne være sjovt at være til.

Hvad griner du af, når du ser fjernsyn?

- Jan Gintberg. På kanten. Han fanger noget op, der hvor han er, og så bliver det sjovt.

Foran borgmesteren

Hvad kan du blive bedre til som chef?
Jeg tror, at der af og til er nogle, der godt kunne tænke sig, at jeg satte tempoet lidt ned.

Hvad kan du blive bedre til i dit privatliv?
At få lidt mere af det ... haha.

Hvad skal du have lært engang?
Jeg er lidt misundelig på dem, der er musisk begavede. Tænk sig bare at kunne gribe en guitar eller sætte sig ved et klaver og begynde at spille.

Hvad kommer du aldrig til at gøre/lære?
At spille guitar eller klaver. Jeg har ikke en tone i livet.

Hvad skal du, når du ikke skal være borgmester mere?
Det ved jeg ikke, men jeg finder snildt på noget at lave. Måske som selvstændig -

det har jeg været før. Måske med noget køb og salg.

Hvad vil du gerne huskes for i din kommune?
Som en der prøvede at gøre det bedre. Og fandt på nye ting, som for eksempel vores puljeprojekt, der hedder 'Få det fikset', hvor vi giver alle byer i kommunen et beløb, de selv kan råde over til noget, de synes, de trænger til at få fikset.

Hvad skal der stå på din gravsten?
Jeg er ikke sikker på, at jeg skal have en. Jeg tænker, at jeg skal kremeres, og så skal asken hældes ud i Storebælt. Jeg kan se derud hver dag fra mit vindue, så det ville være fint at slutte der.

Kommune vil rådgive sig ud af ventetid på krisecenter

Voldsramte kvinder kan nu søge hjælp gennem rådgivning, før de kommer så langt ud i volden, at de skal på krisecenter. Det kan også hjælpe på både slunken stats- og kommunekasse.

Af **Ronja Pilgaard**
ronja@kommunen.dk

o slagkraftig

‘Kom igen i morgen.’

Den besked fik 4.561 kvinder, som i 2016 opsøgte landets 53 krisecentre. Det viser tal fra Socialstyrelsen. Det vil sige, at der i 61 pct. af tilfældene ikke var plads til dem, som gerne ville ind på et af landets kvindekrisecentre. Krisecentrene havde samme år en gennemsnitlig belægningsgrad på 93 pct. - og nogle dage var den over 100 pct.

Det kunne derfor virke mest oplagt udelukkende at satse på at åbne flere centre, men i Holstebro gør de noget andet. Her har man nemlig

fra kommunens side sammen med Lemvig og Struer kommuner afsat en pose penge, så der kan åbnes en anonym rådgivning, hvor voldsramte kvinder enten kan få hjælp via e-mail, over telefonen eller ansigt til ansigt på enten selve krisecentret eller et andet sted. Kvinderne selv vælger, hvad de har brug for: - Når man kommer på krisecenter, så er skaden jo sket. Men hvis vi kan hjælpe kvinderne, inden det når så langt, vil det jo være en sejr, siger Karin Houmann, leder af Holstebro Krisecenter, der står for rådgivningen.

Hun fortæller, at flere og flere henvendte sig med behov for rådgivning. Og det var derfor, det netop er en åben ano-

nym rådgivning, man i Holstebro vil forsøge sig med:

- Vi har ca. 100 afvisninger om året her på centret, så vi arbejder også for en udvidelse af krisecentret. Men i rådgivningen kan vi nå de kvinder, som endnu ikke behøver komme på krisecenter. Og de skal også have hjælp, siger Karin Houmann.

Mange penge kan spares

At tilbyde rådgivning er absolut ikke dumt. For ifølge Mødrehjælpen handler omtrent halvdelen af henvendelserne til krisecentrene sig om, hvorvidt de kan tilbyde rådgivning og behandling, uden at kvinden samtidig skal tage ophold på centeret.

Men det kan man faktisk ikke særligt mange steder. For som tingene er nu, har man åben anonym rådgivning hos Randers Kommune, Ringsted Kommune og hos krisecentret Danner i det fælles projekt ‘Sig det til nogen’, og så har man det altså også nu hos Holstebro Krisecenter. Men mens ‘Sig det til nogen’ er et privat initiativ, som Danner står bag, er tiltaget i Holstebro det første af

sin slags, som det offentlige står bag.

- Krisecentret er jo hårdt fyldt. Og et botilbud er forholdsvis dyrt. Så hvis vi kan hjælpe folk af sted på en anden måde end krisecentret, så er det jo en fordel for alle, siger formand for social- og sundhedsudvalget i Holstebro Kommune Jens Kristian Hedegaard (V).

Og vold er da også en ganske bekostelig affære. En opgørelse fra Statens Institut for Folkesundhed fra 2010 viser, at vold mod kvinder koster det danske samfund mere end en halv milliard kroner om året i udgifter til blandt andet sundhedsvæsenet, retsvæsenet og driften af krisecentre. Dertil kommer de udgifter, der følger i kølvandet på ødelagte liv - til sygedagpenge, til anbringelse af børn og lignende.

I ret præcise tal kunne direktør for Socialforvaltningen i Københavns Kommune, Nina Eg Hansen, i 2017 i et svar til SFs Astrid Aller konstatere, at en plads på kommunens egne krisecentre kostede 306.095 kr. pr. år før statsrefusion og 153.047

kr. efter. Til sammenligning var gennemsnitsprisen for købte pladser på private eller udenbys krisecentre 691.091 kr. - og 345.535 kr. om året efter statsrefusion.

Skåret ud i pap: Det er dyrt at have borgere på botilbud.

Uforståelig afhængighed

Indsatsen på Holstebro Krisecenter er et af dem, de hos LOKK, Landsorganisation af Kvindekrisecentre, håber, der kommer flere af. Det fortæller formand Niels Christiaan Barkholt:

- Rigtigt mange kvinder skønnes at blive udsat for vold hvert år. Samtidig har vi i Danmark den mest strukturerede indsats på krisecentre-

Nå man kommer på krisecenter, så er skaden jo sket. Men hvis vi kan hjælpe kvinderne, inden det når så langt, vil det jo være en sejr.

Karin Houmann, leder af Holstebro Krisecenter

Om rådgivningen på Holstebro Krisecenter

- ▶ **Rådgivningen på Holstebro Krisecenter** består af både telefonisk rådgivning, e-mailkonsultation og af ambulant behandling med op til fem samtaler.
- ▶ **Holstebro Krisecenter** har derudover indgået samarbejde med LevUdenVold om etablering af efterværn til kvinder udsat for vold. Her tildeles Holstebro Krisecenter en psykolog hver 14. dag til efterværnssamtaler. Målgruppen for efterværnssamtalerne er kvinder, som har modtaget ophold på krisecenteret eller modtaget rådgivningsforløb.

Flere og flere kvinder henvender sig til krisecentrene for at få hjælp til at komme ud af voldelige parforhold. Nu åbner Holstebro Krisecenter en rådgivningstjeneste, der skal afhjælpe problemet.

Foto: Christian Liliendahl, Ritzau Scanpix

Ifølge Vive har 2,5 pct. af den danske befolkning mellem 18 og 65 år været udsat for psykisk partnervold, mens 38.000 kvinder og 19.000 mænd ifølge Statens Institut for Folkesundhed i 2017 blev udsat for fysisk partnervold.

Foto: Magnus Møller, Ritzau Scanpix

Halvandet år senere sidder volden stadig i Hanne

Er det synd for ekskæresten, at han er alene? Den tanke kan overmande Hanne fra tid til anden. Og så ringer hun ned på krisecentret og får hjælp.

○ efterværn

Af Ronja Pilgaard
ronja@kommunen.dk

- Ofte barrikaderede jeg mig på et værelse. Hvis jeg var heldig, nåede jeg at få en skål med ind, som jeg kunne tisse i, så jeg slap for at skulle op og møde ham om natten.

Sådan fortæller Hanne i dag om det parforhold, som efter 20 år med psykisk og fysisk vold endte med, at hun måtte flytte på krisecenter.

- Det var værst, når han drak. Men han drak alt for ofte og alt for meget, siger hun.

I dag er det halvandet år siden, at Hanne tog telefonen og ringede til Holstebro Krisecenter og spurgte, om de havde plads til hende. Det havde de faktisk ikke, men de ville spærre den næste plads til hende, og det gjorde de. Nogle dage senere flyttede hun og sønnen ind.

- Selvom det var de sværeste og hårdeste tre uger i mit liv, var det jo også de bedste, for det var der, det hele blev sat i perspektiv for mig, så jeg forstod, at sådan skulle man ikke leve, siger hun i dag.

Tid til terapi

Men selvom der er gået halvandet år, er Hanne ikke klar til at give slip på sin kontakt til krisecentret. For nu og da sniger der sig en sort sort samvittighed ind på hende. Er det ikke også synd for ekskæresten, at han nu er alene? Det mener han jo i hvert fald. Og når den tanke slår ned i hende, ved hun, at det er tid til at få terapi.

Derfor er hun en af de kvinder, som er en del af den åbne rådgivning, som Krisecenter Holstebro har for både tidligere beboere og for voldsramte kvinder, der endnu ikke er så hårdt prøvede, at de må flytte på krisecenter. Her kan de få råd og vejledning, og tidligere voldsramte kvinder kan gå i efterværnsgrupper, hvor de deler erfaringer. Sådan en er Hanne også tilknyttet.

- Det var min egen beslutning, at jeg gerne ville flytte

Ofte barrikaderede jeg mig på et værelse. Hvis jeg var heldig, nåede jeg at få en skål med ind, som jeg kunne tisse i, så jeg slap for at skulle op og møde ham om natten.

‘Hanne’, voldsramt kvinde

fra krisecentret igen. Det var vigtigt at vise over for mig selv, at vi kunne komme fra det krisecenter. Men jeg var i virkeligheden ikke parat eller færdig med at hele og forstå, hvad det ville sige at være gået fra min ekskæreste. Og det er stadig svært i dag, selvom det er så længe siden, siger hun og forklarer:

- Jeg ved, han taler grimt om mig, og der er masser af situationer, hvor jeg tænker, at han har manipuleret mig. Og derfor føler jeg mig så svag, når jeg tænker, at det også er synd for ham. For jeg ved jo, at han er ked af at være alene.

Rådgivning var afgørende

For Hanne er det vigtigt, at den rådgivning, hun får, foregår i krisecentrets regi.

- De terapeuter, der er derude, forstår bare situationen langt bedre end andre psykologer. Den terapeut, jeg var hos, ved præcis, hvad der trækker mig, og hvorfor jeg træffer de beslutninger, jeg gør. Det har været altafgørende for mig, at jeg kunne få rådgivning, og jeg har stadig en aftale om, at jeg bare kan ringe, siger Hanne.

Nu håber hun, at hun på sigt kan slippe terapien, men endnu føler hun sig ikke klar:

- Jeg er for sårbar og nem til at kunne modstå hans opkald. Jeg lader ham stadig tage styringen, når vi taler sammen. Jeg kan ikke sige fra, siger hun. ○

» Hanne er ikke kvindens rigtige navn. Af hensyn til hendes jobsituation og sikkerhed har vi valgt at anonymisere hende. Kvindens rigtige identitet er redaktionen bekendt.

Morgendagens meningsdannere

Af Marina Janell

GIV MOHAMED NOGET AT DRØMME OM

Jeg er 25 år og jeg drømmer hver dag. Jeg drømmer om min fremtid. Om hvordan min familie kommer til at se ud. Om jeg bliver boende i København eller flytter til Ejby. Og om hvad jeg gør den dag, min uddannelse stopper.

Kan du genkende det? At være ung og klar til livet, hvor kun din egen fantasi sætter grænser?

Mohamed drømmer også. Han har visioner for sin fremtid og en plan. En drøm om at få en HTX-uddannelse, om at flytte til en større by end Ringkøbing og om at lave mere frivilligt arbejde. Det har han haft lige siden han flygtede fra Somalia og kom til Danmark for fem år siden. Men med den nye finanslovsaftale, paradigmeskifte og fokus på hjemsendelse, bliver Mohamed fratrækket mulighederne for at drømme og planlægge sin fremtid. Usikkerheden bliver altoverskyggende og hæmmer integrationen af de unge.

Dødsstød til kommunal succes

En integration, som kommunerne har en stor del af ansvaret for og har formået at løfte trods hårde omstændigheder. Regeringens integrationsbarometer viser, at flere kommer i uddannelse, flere får job og færre bliver kriminelle. Men finanslovsaftalen umuliggør kommunernes integrationsopgave. Den fører til, at borgere med flygtningebaggrund ikke længere har udsigt til permanent bolig. De får opholdstilladelse med henblik på hjemsendelse og ikke varigt ophold, og de må vente længere på at kunne stemme til kommunalvalg. Forhold der skaber utryghed og uvished for mennesker, der allerede én gang har været nødsaget til at give slip på deres rødder og hjem.

Så hvor er kommunerne henne i debatten, når Christiansborg-politikerne fjerner betingelserne for at løse en kommunal opgave? Det er grundpræmissen for integration, der bliver udfordret og elimineret.

Marina Janell, landsforkvinde i DFUNK

Kommunernes perspektiver bør være en del af debatten, hvor det lige nu er NGO'er på den ene side og flertallet på Borgen på den anden. Kommunerne skal nuancere debatten og sætte borgerne i centrum. Vi skal tale ærligt om, hvordan det går med integrationen. Om de udfordringer, man står overfor som ny borger i samfundet, men også det, samfundet og kommunen opnår ved at integrere. Om det, vi taber, når vi ikke integrerer.

Integration er vejen frem

Specielt unge med flygtningebaggrund har vi en særlig forpligtigelse over for. Deres liv er blevet påvirket i en meget vigtig periode i livet. En periode hvor man finder sig selv og hvor man vigtigst af alt drømmer om fremtiden. Når man drømmer er det vigtigt at have en base - et udgangspunkt, hvor man står, og hvor man kan bevæge sig videre fra. Dét udgangspunkt fjerner politikerne med finanslovsaftalen. De forringer Mohameds mulighed for at skabe sig en fremtid i Danmark og integrere sig i samfundet. Mohameds motivation og fremtidsvisioner bliver presset til det yderste, og det er der ingen af os, der vinder noget ved. Vi vinder, når Mohamed integreres. Med uddannelse, arbejde, venner og familie. Når han har mulighed for at være ung som andre unge. Og der spiller kommunerne en central rolle.

Så kom med jeres perspektiv.

Vi har brug for det i debatten.

Marina Janell, landsforkvinde for DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom

ne. Men de er jo kun for ofre for akut vold - altså når skaden er sket. Vi mener, at det er muligt at komme ind tidligere, der hvor tegnene viser sig, hvor der er en udvikling i gang, som langsomt bliver grænseoverskridende, og som måske også kan være kontrollerende og føre til både psykisk og fysisk vold, siger han.

For selvom det ikke er alle tilfælde af vold, der til sidst resulterer i et ophold på krisecenter, så opstår volden ofte som en del af en længe-revarende proces, hvor kvinden gradvist nedbrydes mere og mere, fordi voldsudøveren overtager kontrollen med hendes liv, forklarer han.

- Så sker der det, der for os udenforstående kan virke underligt, nemlig at der opstår en afhængighed. Man kender måske ikke andet, og derfor er det også angstprovokerende at skulle ud af den her relation igen. Derfor ser vi også, at det kan tage år for kvinden at løsrive sig og komme fri af det voldelige forhold.

Her mener LOKK, at rådgivningen kan styrke kvinden i relationen:

- Det er her, den professionelle rådgivning bliver rigtig vigtig for at støtte processen. Hun kan lære at kende sine egne grænser igen på ny og få hjælp til at genopbygge deres selvverd på ny. ○

Om krisecentre

► De fleste krisecentre er selvejende institutioner, der indgår i et tæt samarbejde med kommunen om en driftsoverenskomst.

► Kvindekrisecentre er garanterede ved lov gennem servicelovens §109, hvori man kan læse, at en kommune skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold.

Fremtidens rådhus er et bæredygtigt borgerhus for alle

Kommuner rundt om i landet investerer stort i nye rådhus, som skal skabe fælles identitet, symbolisere bæredygtighed og blive et rart sted at opholde sig.

byggeri

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Middelfart Kommune indviede sit nye rådhus i 2017 med en folkefest. Kommunen

tæller 38.000 borgere, 5000 mødte op til festen, og dermed levede byggeriet allerede på førstedagen op til sit måske vigtigste formål: At være borgernes hus, et mødested for alle.

Udover at huse den samlede administration og politiske møder har rådhuset også plads til jazzkoncerter for 100 gæster i byrådsalen, foredrag i mødelokaler, udstillinger i foyeren og et hav af andre arrangementer. Bygningen kombinerer offentligt og privat byggeri med nabobutikker, som trækker flere mennesker til.

- Vores mål var at skabe en bygning, hvor man føler sig velkommen. Hvor borgerne er kunder og inviteres indenfor i kommunens nye samlingssted i lyse, imødekom-

mende omgivelser, fortæller arkitekt Louis Becker, partner i Henning Larsen Architects, som udover have tegnet nye rådhus i Viborg og Middelfart også arbejder med rådhusbyggerier i blandt andet Sverige og Canada.

- Opgaven rummede masser af udfordringer, men også frihed til at ryste posen, nulstille forudsætninger og begynde helt forfra, siger han.

Middelfart Rådhus repræsenterer sammen med det ligeledes nyopførte rådhus i Skanderborg state of the art indenfor nutidigt, offentligt

byggeri og fremstår som skoleeksempel på fremtidens rådhus. Dem er der nogle stykker af under planlægning, ligesom adskillige allerede er bygget efter kommunalreformen og den økonomiske krise, som satte en dæmper på store investeringer for 10 år siden.

Rådhuset manifesterer reformen

Nu planlægges og bygges der igen som en naturlig manifestation af de mange fusioner, som kommunalreformen resulterede i. De nye rådhus

skal signalere fællesskab og klinke eventuelle skår og sårede følelser, som magtfordelingen mellem større og mindre kommuner i fusionerne udløste. Og så skal et nyt rådhus effektivisere og strømline en administration, som langt fra alle steder har fungeret optimalt i kommunalreformens første tiår, forklarer siger Jesper Pagh, forsker ved arkitektskolen i København og forfatter til en ph.d. om offentligt byggeri:

- Byggerierne kommer helt naturligt til at afspejle reformens karakter og grund-

Skanderborg Rådhus blev taget i brug i 2016, og det har inspireret andre kommuner, blandt andet fordi kommunen har opnået store besparelser på driftsudgifterne gennem valg af materialer og den arkitektoniske udformning.

Foto: Skanderborg Kommune

element, som jo er 'fusion'. En af udfordringerne i nutidigt rådhusbyggeri er at samle administrationen, som man indledte kommunalreformen med at sprede ud af blandt andet politiske hensyn, fordi man slog mange mindre kommuner sammen. Siden har man fundet af ud af, at forventningerne til specielt fjernarbejde ikke holdt stik. Og at det kan være svært at drive administration, hvis medarbejderne er spredt, selv om afstandene ikke er mere end 10-15 kilometer.

Han ser pudsigt nok nogle byggetrends fra kommunalreformen i 1970 vende tilbage i de rådhusbyggerier, som sættes i gang i dag.

- Dengang fokuserede de nye kommuner på at mindske afstanden mellem embedsfolk og borgere. Rådhuset skulle være et sted for alle, hvor besøgende ikke behøvede at vente på gangen. Der blev investeret store summer i materiale og indret-

- I dag har vi så mange værktøjer og teknologiske virkemidler, at mulighederne for at fremtidssikre byggeriet er så meget større end tidligere.

Louis Becker, partner i Henning Larsen Architects

ning. Populært sagt kom man til at sidde i en Arne Jacobsen stol under en PH-lampe, når man besøgte rådhuset for 40-50 år siden, fortæller han.

Men rådhusene fra dengang opfylder sjældent nutidige krav til plads og indretning, fordi de ikke længere symboliserer én by, men en kommune af ofte anseelig, geografisk størrelse. Derfor rykker de nye rådhusse også ud af hovedbyens centrale områder for at få økonomi og pladsbehov til at harmonere.

Nye 'superrådhusse' til tre cifrede millionbeløb skyder op, bygninger med plads til hele administrationen. Med nye muligheder for at arbejde på tværs af forvaltninger og faggrænser uden geografiske forhindringer. Og det sparer faktisk penge.

- Vores nye rådhus skulle først og fremmest tjene som en attraktiv arbejdsplads, hvor medarbejderne var glade for at være. Det hjælper os forhåbentlig også med at kunne

tiltrække nye, dygtige medarbejdere, fordi vi tilbyder et rart sted at arbejde, siger Middelfarts borgmester Johannes Lundsryd Jensen (S).

Han er begejstret for den smidighed, som er kommet ud af den arkitektoniske indretning i kommunens nye rådhus.

- Vi har indrettet os med en fleksibilitet, vi ikke havde tidligere, og er helt sikkert med til at styrke arbejdet og effektiviteten i den offentlige administration, siger han.

Arbejdet på tværs af faggrupper og forvaltninger er også et mål for det kommende rådhusbyggeri i Højetaastrup, hvor borgmester Michael Ziegler (K) ser frem til både at spare penge og effektivisere driften, når administrationen tager otte nyopførte etager i brug i 2021.

- Det ville koste det samme eller mere at renovere det gamle rådhus som at bygge et helt nyt, hvor vi halverer driftsomkostningerne med

færre kvadratmeter og energieffektivisering. Vi går væk fra enmandskontorer og får åbne kontorlandskaber med nye muligheder for at arbejde i andre konstellationer, siger Michael Ziegler.

Bæredygtighed som grundvilkår

Bæredygtighed udgør den grundlæggende filosofi i nutidigt, offentligt byggeri. Henning Larsen-arkitekterne har eksempelvis 23 medarbejdere alene beskæftiget med bæredygtighed, som i Middelfart er tænkt ind i hver en detalje. Fra valg af byggematerialer til indeklimate, akustik, fleksibilitet og driftsøkonomi. Med gulve fremstillet af resttræ, støjdæmpende materiale i alt fra loft til gulv og energi fra 700 kvadratmeter solceller på taget, hvorfra der også leveres overskudsvarme til byens fjernvarmeforsyning.

- Hvis ikke stat og kommuner går forrest, giver det ingen mening at tale om at skabe en bæredygtig nation, og derfor ligger der selvfølgelig et vigtigt signal i indretningen af kommunernes centrale bygning, som også skal kunne anvendes om 50-80 år. Det skal tænkes ind i materialerne. Her er 'billigt' et relativt begreb, fordi en besparelse her og nu kan få katastrofale konsekvenser senere, siger Louis Becker, som godt tør love, at der ikke dukker asbestskandaler eller lignende op i byggerier med fokus på bæredygtighed.

- I dag har vi så mange værktøjer og teknologiske virkemidler, at mulighederne for at fremtidssikre byggeriet er så meget større end tidligere, tilføjer han.

Fokus på blandt andet at effektivisere energiforbruget udløser en umiddelbar, konstant bonus. I Middelfart sparer kommunen seks mio. kr. årligt på driften i forhold det gamle rådhus, i Skanderborg henter man otte mio. kr. om året på tilsvarende vis. Desuden henter kommunen penge ved at optimere indeklima. Ifølge Louis Becker får optimale lysforhold - ikke mindst maksimal udnyttelse af dagslyset - medarbejderne i bygningen til at producere næsten 20 pct. mere, fordi de føler sig bedre tilpas.

Bæredygtigt rådhusbyggeri rummer også en mulighed for at brande en kommune i forhold til tidsånden. Det udløser goodwill-point at integrere grøn omstilling, energieffektivitet og bæredygtighed i fortællingen om en kommune. I landsdækkende annoncer bruger eksempelvis Skive Kommune pt. CO2-neutralitet og overskudsvarmen fra sit rådhusbyggeri, 'Den Blå Diamant', som argument for at fremhæve kommunen som førende på energiområdet. Et kapløb, som adskillige kommuner er med i.

Men Jesper Pagh advarer mod per automatik at markedsføre bæredygtigheden i nyt rådhusbyggeri som noget unikt.

- I dag er det utænkeligt at opføre offentligt byggeri, som ikke er bæredygtigt, det er jo et krav i bygningsreglementet. At fremhæve det som et argument svarer derfor lidt til at prale med ikke at slå sin kone, siger han.

Effektivt måleinstrument

Kommuner, bygherrer og arkitekter har imidlertid fået et effektivt hjælpemiddel til at graduere, hvor effektivt bæredygtighed kan indarbejdes i nyt byggeri. Den internationale DGNB-certificering (se faktaboks) stiller specifikke krav til blandt andet valg af materialer. Og Green Building Council Denmark, som administrerer DGNB-certificeringen herhjemme, arbejder målrettet med at få kommunerne til at lade certificeringen indgå i nybyggeri.

For nylig deltog flere end 20 kommuner i et orienteringsmøde om fordelene ved DGNB-certificering, fortæller direktør Mette Qvist, Green Building Council Denmark.

- Vi oplever en markant stigning i antallet af kommuner, der ad den vej ønsker at hæve bæredygtighedsniveauet i forhold til det, som bygningsreglementet foreskriver. Vores kommunale medlemmers erfaringer er, at DGNB er et effektivt kvalitetskatalog til at stille specifikke krav i udbuddet til et godt indeklima, god totaløkonomi og en dokumenteret miljøprofil på bygningen. Derved får kommunen målbar kvalitetssikring af bygningen, der er baseret på solid dokumentation, som skaber værdi for slutbrugeren af ejendommen, siger hun.

Rådhusene i Skanderborg og Middelfart har opnået henholdsvis næsthøjeste og højeste DGNB-certificering for bæredygtighed. Middelfarts udmærkelse omfatter en æstetisk vurdering af byggeriets arkitektoniske levedygtighed på langt sigt.

Hvad sker der med de gamle rådhusse?

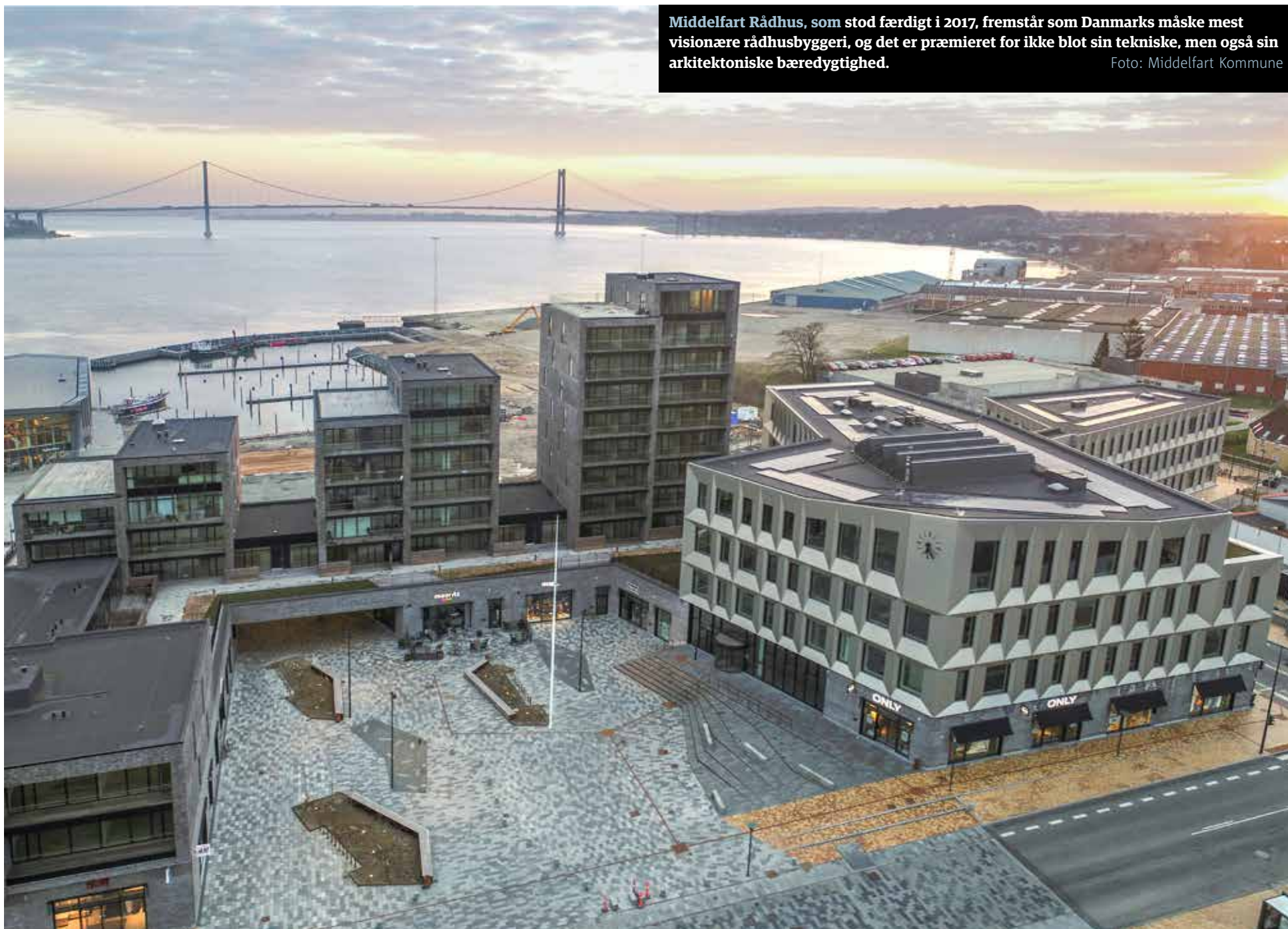
Bølgen af nye rådhusse har en sideeffekt, som hverken DGNB-certificering eller arkitektonisk nytænkning kan adressere: Hvad sker der med de bygninger, man forlader til fordel for de nye?

Martin Keiding, redaktør på tidsskriftet Arkitekten, er spændt på, hvordan den udfordring løses de kommende år.

- Det interessante i forhold til nyt byggeri og bæredygtighed er for mig, hvad der sker med de bygninger, som bliver til overs, når kommunerne samler administrationen i noget nyt. Der er opført rigtig meget godt, solidt, offentligt byggeri op gennem forrige århundrede, og det er vigtigt at respektere dets værdi og i hvert fald ikke rive bygningerne ned, siger han.

Også her går Middelfart forrest som godt eksempel. Kommunens nedlagte rådhus i Ejby og Nr. Åby er forvandlet til henholdsvis 41 og 30 boliger plus bibliotek.

» Fortsættes på næste side

Middelfart Rådhus, som stod færdigt i 2017, fremstår som Danmarks måske mest visionære rådhusbyggeri, og det er præmieret for ikke blot sin tekniske, men også sin arkitektoniske bæredygtighed.
Foto: Middelfart Kommune

» Fortsat fra forrige side

Miljø og bæredygtighed efter FN's verdensmål

DGNB (Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen) er både betegnelsen for den internationale bæredygtigheds-certificering og for den tyske nonprofit-organisation, der har udviklet den, og som blandt andet har præmieret de nye rådhus i Skanderborg og Middelfart. Certificeringen efterstræber FN's verdensmål om bæredygtighed i byggeri fordelt på sociale, økonomiske og miljømæssige kategorier.

Green Building Council Denmark blev etableret i 2010 som en nonprofit organisation, der administrerer vurderinger efter DGNB. Certificeringen anvendes både i privat og offentligt byggeri.

Green Building Council Denmark har siden 2012 certificeret 50 bygninger, mens yderligere 150 er på vej. Organisationen tæller 310 virksomheder fra primært byggebranchen (arkitektfirmaer, entreprenører m.v.) i sin medlemskreds og har uddannet 625 konsulenter, som indhenter dokumentation til certificeringerne.

Omkostningerne ved DGNB-certificering er pri-

mært de udgifter, en bygherre har til at indsamle dokumentationen for valg af byggematerialer etc., og den udgør som tommelfingerregel cirka 1 pct. af byggesummen. Til gengæld kan valget af bæredygtigt materiale, hensyn til indeklima, energieffektivitet m.m. skabe besparelser i driften, som gør certificeringen til en overskudsforretning.

Certificeringen gradueres i forhold til de opnåede mål. Højeste kategori for den tekniske indsats er platincertificering, som Skanderborg Kommune opnåede med sit rådhusbyggeri.

Hertil kommer yderligere en kategori, DGNB diamant-certificering, som tildeles ud fra en arkitektonisk vurdering, hvor bæredygtighed er vurderet ud fra en æstetisk synsvinkel, og hvor byggeriet er bedømt for sin blivende værdi for nærmiljøet og dem, der bruger husene. Arkitektforeningen og Danske Arkitektvirksomheder er med i bedømmelsen. Middelfart Rådhus er det første offentlige, danske byggeri, som har opnået klassificeringen. ●

Byggeboom i rådhusbranchen

Ovenpå kommunalreformen i 2005 er der opført eller planlagt en stribe rådhusbyggerier i kommunerne – alle med fokus på bæredygtighed og effektiv energiudnyttelse:

- **Viborg** byggede nyt rådhus for 300 mio. kr. på den tidligere kasernegrund i 2011. Rådhuset omfatter 20.000 kvadratmeter og er tegnet af Henning Larsen Architects.
- **Skive** udvidede i 2012 sit rådhus og administration med et 6500 kvadratmeter stort annek, 'Den blå Diamant', tegnet af ERIK arkitekter og opført for 70 mio. kr.. Byggeriet er opført med særligt sigte på effektiv energiudnyttelse, overskudsvarme og CO₂-neutralitet.
- **Egedal** indviede i 2014 i nyt kombineret rådhus- og sundhedshus til 230 mio. kr. tegnet af Henning Larsens Architects.
- **Tønder** udvidede i 2016 sit gamle rådhus og administration med en tilbygning på 3000 kvadratmeter tegnet af SLETH.
- **Skanderborg** samlede i 2016 rådhus, politistation og idrætshaller i 'Skanderborg Fælled', et byggeri på 18.400 kvadratmeter tegnet af Schmidt, Hammer & Lassen for et samlet budget på 300 mio. kr. Skanderborg Fælled er DGNB platincertificeret for bæredygtighed.
- **Middelfart** indviede i 2017 sit nyt rådhus ved Lillebælt. Et byggeri på 18.000 kvadratmeter, som kombinerer ejerboliger, butikker, borgerservice og rådhus. Byggeriet kostede samlet 300 mio. kr. – den offentlige investering i rådhuset udgør 160 mio. kr. - og er tegnet af Henning Larsen Architects. Det har som et af kun tre byggerier i Danmark opnået diamantcertificering af DGNB for ikke blot teknisk, men også arkitektonisk bæredygtighed.
- **Varde** samlede i 2017 sin administration med 265 medarbejdere i nyt rådhus på samme grund, som husede det gamle rådhus. Kostprisen var 60 mio. kr., og rådhuset var tegnet af Kontur Arkitekter ApS i samarbejde med Regnbuen Arkitekter.
- **Køge** udvidede i 2017 sit rådhus med en 4700 kvadratmeter tilbygning med både kontorer og butikker tegnet af RUBOW arkitekter A/S.
- **Vesthimmerland** tog i 2017 sit nye rådhus i brug – en tilbygning på 2700 kvadratmeter til kommunens jobcenter tegnet af arkitekterne Bjørk & Maigård. Pris: 35 mio. kr..
- **Vejen** rev i 2017 sit gamle rådhus ned for at bygge et nyt DGNB-certificeret rådhus på grunden. Det nye rådhus, tegnet af Pluskontoret Arkitekter, omfatter 5000 kvadratmeter til en anlægssum på 76 mio. kr. Rådhuset indvies i år.
- **Hørsholm** fik i januar løfte om dispensation fra landsplansdirektivet for Hovedstadsområdet (Fingerplanen) fra erhvervsminister Rasmus Jarlov. Det åbner mulighed for at bygge nyt rådhus til 130 mio. kr..
- **Kolding** planlægger at samle kommunens 1100 medarbejdere i nyt rådhusbyggeri til en samlet anlægssum mellem 3-400 mio. kr.
- **Gribskov** overvejer at samle al administration i et samlet borgerhus/sundhedshus/rådhus til omkring 200 mio. kr.
- **Høje-Taastrup** opfører næste år nyt rådhus/borgerhus, som ifølge kommunen skal 'kickstarte udviklingen i den nye bydel Høje Taastrup C' og skabe forbindelsen med Høje Taastrup Station. PHL arkitekter og COWI tegner og bygger rådhuset, som har et budget i omegnen af 230 mio. kr.

Ny borgmester ser frem til positive problemer

Frands Fischer fandt først sent ud af, at han skal afløse Jørgen Gaarde som borgmester i Skanderborg, men han er på det rene med udfordringerne, som venter ham i jobbet.

o Ny borgmester

Af Morten Guldberg
morten@kommunen.dk

Frands Fischer er i bogstaveligste forstand vant til at have mange bolde i luften på en gang.

Frem til 1. april jonglerer han mellem hvervene som socialdemokratisk udvalgsformand i Skanderborg Byråd, rektor for Skanderborg-Odder Center for Uddannelse - i en periode var han tillige konstitueret direktør samme sted - og i fritiden optræder han lejlighedsvis som oldboys fodboldspiller ovenpå en livslang fodboldkarriere som både aktiv og træner. Og så tager han sig af et familieliv med kone og tre børn.

Erfaringerne med og håndteringen af arbejdsmængden kan og vil han bruge i sit kommende job. Om tre uger afløser han Jørgen Gaarde som borgmester i Skanderborg, og den 42-årige cand.scient i idræt og samfundsfag er godt klar over, at de ledige stunder ikke vokser i de foreløbige toethalvt år, han får som borgmester frem til næste kommunalvalg.

- Indtil i lørdag vidste jeg intet om, hvad der ventede, men jeg har ikke lagt skjul på, at jeg havde en borgmester i maven, og derfor glæder jeg mig naturligvis. Alderen passer godt, og mine civile erfaringer har rustet mig til opgaven, sagde Frands Fischer om onsdagen.

Han er ikke tvivl om, hvilke store udfordringer som venter ham.

Samtidig er han også godt klar over, at udfordringerne

har en karakter, som flertallet af borgmesterkolleger i landets øvrige kommuner misunder.

- Skanderborg er en kommune med høj befolknings-tilvækst, og kunsten bliver at få serviceniveauet til at passe. Vi får pres på daginstitutioner og skoler, fordi vi både får flere børnefamilier og så småt også kan mærke behovet vokse for plejehjem til den ældre del af befolkningen. Det kommer til at kræve skarp prioritering og de rigtige beslutninger, når vi skal investere, og det bliver min største udfordring at stå i spidsen for, siger Frands Fischer.

100 nye nul-årige

Skanderborg ligger i smørhullet tæt på både Aarhus, Silkeborg og Horsens, og kommunens nytillflyttere kommer med både højt uddannelses- og indtægtsniveau, præcis den type tilflyttere specielt udkantskommuner drømmer om at tiltrække.

Frem til 2027 kan Skanderborg Kommune se frem til at vokse med knap 4000 indbyggere eller en befolknings-tilvækst på syv pct. mod landsgennemsnittet på fem.

Men også ressourcestærke borgere udløser udgifter, ligesom udligningsordningen kommunerne imellem betyder, at Skanderborg må aflevere en anseelig del af skatteprovenuet fra nytillkommerne.

Som eksempel fortæller Frands Fischer, at den befolk-

Frands Fischer vil gerne indføre en 'tredje halvleg' efter byrådsmøderne i Skanderborg.

Foto: Skanderborg Kommune

ningsprognose, kommunen hvert år får i maj, ofte må justeres opad. I oktober 2018 var der således 100 'ekstra' børn i nul-års alderen i forhold til prognosen fem måneder tidligere.

- Og det svarer jo omtrent til behovet for en hel institution i sig selv, siger han.

Frands Fischer, som i to perioder har arbejdet tæt sammen med kommunens institutioner som undervisnings- og børneudvalgsformand, understreger samtidig, at det afgjort er et positivt problem. Som han ser frem til at tage fat på.

Egen profil

Ambitioner mangler den kommende borgmester ikke. Man kan næsten mærke vir-

ketangen brænde igennem sætningerne, når Frands Fischer taler om fremtiden.

- Jeg efterfølger en institution, og jeg bliver ikke en borgmester som Jørgen. Jeg skal skabe min egen profil, men det ser jeg frem til. Mange borgmestre er begyndt uden den store erfaring, og vi har tradition for, at man kan udfylde jobbet med vidt forskellig baggrund og forudsætninger i forhold til for eksempel uddannelse, siger han.

Frands Fischer føler sig godt klædt på. Dels afleverer Jørgen Gaarde en kommune med styr på finanserne, dels har hans afløser taget del i det brede samarbejde, som kendetegner byrådet, hvor alle partier er med i konstitueringen.

- Vi har tradition for samarbejde og brede aftaler, og mens jeg er socialdemokrat til benet, betragter jeg ikke jobbet som et ideologisk projekt. Der er for eksempel ingen ideologi i at beslutte sig for at anlægge en cykelsti, siger han.

Klar til tredje halvleg

Han vil dog gerne slå et ekstra slag for samarbejdsklimatet ved at befordre det sociale samvær i byrådet. Og her kommer erfaringerne fra fodboldkarrieren og det frivilli-

ge foreningsarbejde ham til gavn.

Frands Fischer vil gerne indføre en 'tredje halvleg', hvor politikerne kan snuppe en øl eller vand, når det alvorlige er overstået. Ligesom traditionen dikterer i omklædningsrummet efter en kamp.

- Det er vigtigt også at tale om andet end lige det politiske. Jeg er sikker på, at det er nemmere at forhandle, når man kender sine forhandlingspartnere og måske bedre forstår, hvad der er baggrunden for ønsker og krav, siger han.

Foreløbig vil Frands Fischer blive klogere på sit nye arbejdsområde ved at besøge institutioner, foreninger og erhvervsliv i hele kommunen i sine første 100 dage som borgmester.

- Jeg kommer ikke til at sidde betrækket af borgmesterstolen, for jeg vil gerne rundt i kommunen. For at møde og lytte til de mennesker, som arbejder i den konkrete virkelighed og hvis interesser, vi varetager, siger han.

Det bliver multitasking og masser af gøremål. Men Frands Fischer kender tempoet og er sikker på, at han stadig kan følge favoritklubben Silkeborg IF i Superligaen og italienske Juventus på den store fodboldscene.

- Om jeg skal se dem i Champions League returkampen mod Atletico Madrid? Det kan du tro, det skal der også være tid til, siger Skanderborgs kommende førstemand i byrådet.

Blå bog

- Frands Fischer
- 42 år
- Født og opvokset i Gl. Rye.
- Cand.scient ved Syddansk Universitet med idræt som hovedfag og samfundsfag som sidefag.
- Rektor for Skanderborg Center for Uddannelse.
- Byrådsmedlem for Socialdemokratiet siden 2010. Formand for undervisnings- og børneudvalget (anden formandsperiode). Tidligere gruppeformand for Socialdemokratiet.
- Gift med Anna-Mette Fischer, far til Simone (14), Søren (12) og Storm (3). 31 og 27.

Frands Fischer om

- **Skanderborg-modellen:** Mange kommuner vil sikkert mene, at de gør det samme som os, men jeg mener fortsat, vi har en unik variant i Skanderborg, hvor vi prøver at skabe et selvstændigt råderum til kontraktholderne ude i institutionerne. Det, synes jeg, er positivt. Men den oprindelige ide med modellen, at begrænse bureaukrati og antallet af ledere, er blevet sværere at praktisere, fordi styringen fra Christiansborg er blevet strammere og har lagt beslag på ressourcerne.
- **Skanderborg som bæredygtig foregangskommune:** Jeg er ikke tilhænger af at prøve en masse ting af for at anbringe os i top-tre for grønne kommuner. Vi er en grøn kommune med masser af natur og et bæredygtigt rådhus, som sparer os for driftsudgifter. Jeg er helt med på at tænke i grønne løsninger, men det skal hænge sammen økonomisk.

Mette Frobenius har nok at se til som hofnar og debat-tør, når hun spidder arbejdsvilkår og tabuer i det kommunale og regionale landskab. Og hun regner ikke med at blive arbejdsløs lige med det første. 'Der er virkelig meget at tage fat på de næste 25 år,' siger hun.

Foto: Mew

Mette Frobenius er (kommunal) hofnar

Tænk hvis kommunalt ansatte kunne nøjes med at rapportere: I dag har jeg passet mit arbejde. Punktum.

o arbejdsvilkår

Af Hanne Korvig

hanne@kommunen.dk

En forælder sidder i sin bil på parkeringspladsen i regnvej og ringer ind til pædagogen i børnehaven: 'Hej, kan du ikke lige pakke Ida Amalies taske og sende hende ud?'

- 'Øh, nej. Gider du selv?'

- Jeg mener, hvad bilder sådan en forælder sig ind? Så skulle pædagogen gå fra hele børnegruppen for at service én forælder, fordi vedkommende ikke gider lette røven selv, siger Mette Frobenius iltert.

Komiker, foredragsholder og debattør Mette Frobenius' øjne lynrer over den dampende kop kaffe, som kommunen.dk har inviteret hende på for at interviewe hende om hendes erfaringer som revsende foredragsholder og hofnar i det kommunale og regionale landskab.

En moderne hofnar, der rykker ud til alt fra pædago-

ger og sosu-assistenten til lærere, ledere, kommunalpolitikere, gymnasieelever og boligadministratorer, når de skal reorganiseres, omstruktureres, sammenlægges eller bare have et fagligt, men festligt verbalt spark i røven.

Og garantien er klar: Mette Frobenius siger alt det, de ikke selv tør sige eller pege på.

Eksemplet med den tanke-løse forælder er fra hendes foredrag i BUPL. Her har Mette Frobenius været ude flere gange for at stille skarpt på de udfordringer, der er i daginstitutionernes verden.

Og hvis nogen skulle være i tvivl, så tager hun børnenes parti. For det er dem, det handler om. Det er dem, vi skal sørge for har det godt og får den bedste hverdag. Og ifølge Mette Frobenius er opskriften på et godt daginstitutionsliv et godt samspil mellem kommunalpolitikere, pædagogerne og forældrene.

Et samspil, som ofte er samspilsramt.

Mette Frobenius bruger nutidens populære 'stress-afhjælpende' legetøj blandt børn, 'fidget spinneren', til at eksemplificere samspillet i sit foredrag, hvor alle tre grupper sidder repræsenteret.

Barnet er fidget spinnerens midte, og de tre 'arme' er de tre voksengrupper. Hver af de tre 'arme' har en særlig opgave, som de skal udføre - og udføre godt - for at få børnenes daginstitutionsliv til at spinne, forklarer Mette Frobenius.

- Det hjælper nemlig ikke noget, hvis kommunalpolitikere bare poster penge i daginstitutioner, så rammerne og bygningerne er flotte og gode, hvis pædagogerne internt er kede af det, har dårlige arbejdsvilkår og mangler hænder til at forme snobrødene. Og hvis forældrene ikke engagerer sig i hverdagen, ikke følger op på beskeder, ikke gider at stille op til forældremøder og i bestyrelsen og bare er pisse-irriterende, så kan pædagogerne hoppe og danse til juleaften for at skabe gode betingelser for børnene uden succes, siger Mette Frobenius.

- Pædagogerne skal i det hele taget lære at sige fra og

stille flere krav, siger Mette Frobenius.

Ikke kun til forældrene, men også til personalepolitikken, der omhandler varierede personalegrupper på stuerne, så børn ikke kun bliver passet af 'Jette' og 'Hanne' på 50+ og jo, 'Thomas' må GERNE tage grædende børn på skødet.

Mette Frobenius understreger den gode synergi, det giver at pege på alle tre grupper 'svagheder', så ingen sidder alene med skyld med skam på.

Alle har et ansvar, og i øvrigt er vi næsten allesammen forældre; også politikere og pædagogerne.

Og komikeren selv - der ikke lægger skjul på, at hun som mor til to har været ved at flå hovedet af andre forældre mange gange igennem tiden.

Intellektuel stand-up

Mette Frobenius kommer fra Farum, er opvokset i socialt boligbyggeri med en socialdemokratisk journalist-far og en mangeårig offentlig ansat laborant-mor. Både hjemme og i den røde folkeskole, hvor flad struktur, gruppearbejde og samba på torvet var vigtigere end kommaregler, lød parolerne 'Alle skal have det godt' og 'Alle skal med'.

Enebarnet Mette Frobenius var engageret, socialt indigneret og begavet med gode talegaver - alt sammen noget, hun bruger, når hun i dag rykker ud som hofnar eller, som hun også kalder det; leverandør af 'intellektuel stand up'.

Mette Frobenius er nemlig rundet af den danske standup-scene, der blomstrede op i 1990'erne. Hun debuterede på standup-scenen som 28-årig single, boede i København, scorede fyre og gik på druk om tirsdagen, fordi hun kunne. Et liv, som hun foldede ud på bar-scener rundt om i landet.

Men Mette Frobenius uddannede sig også til erhvervsjurist for at have noget tyngde med i rygsækken, og de sidste 15 år har hun udviklet 'målrettet og tilpasset underholdning'.

- Jeg sætter mig ind i kundens historik, ved, hvad de laver, og hvad deres udfordringer går ud på, fortæller Mette Frobenius.

Og hun er helt i zen med, at bar-publikummet er skiftet ud med ministerier, foreninger og kommunale virksomheder med emner som normeringer, spildevand, almen sektor, ghettopolitik og sosu-ers vilkår.

Det bliver mere legalt at snakke om de svære ting - og nemmere, også fordi det ikke er dem selv, der har sagt 'det svære' først - det er mig!

Hofnarren

Blå bog

- Mette Frobenius, 49 år.
- Komiker, foredragsholder, debattør og radiovært.
- Uddannet: Erhvervsjurist med speciale i presseetik fra CBS (Handelshøjskolen).
- Har lige haft 25 års jubilæum som standupper.
- Har to børn på 16 og 17 år.
- Mette Frobenius er i stald hos bookingbureauet Tajmer Booking.

- Jeg vil hellere tale om det, vi har mellem ørerne, end det, vi har mellem benene, siger Mette Frobenius.

‘At pisse navnet rent i sneen’

Nogle gange kan det være lavpraktiske ting, som hofnarren skal ud og ruske i. Som for eksempel når to sosu-grupper på et plejecenter skal slås sammen. Det giver nogle udfordringer i forhold til nye fælles internetadgange, p-pladser, frokosten, gavekassen, etc.

- Det er en ny fælles kultur, der skal skabes og defineres. Og der går hurtigt ‘os og dem’ i den. Der er rigtig mange faste strukturer og rutiner, der skal gives slip på, for at de kan blive en ny enhed med en afstemt kultur. Så går hofnarren ind og siger: Ja, der vil i lang tid eksistere en ‘Jamen, vi plejer da’-kultur, men prøv og hør, hvad hvis I ..., forklarer Mette Frobenius.

Selvom det kan virke som detaljer, så er det vigtigt at få luget ud i dem og ‘se dem’. For som Mette Frobenius også siger til sosuerne:

- I er nederst i hierarkiet trods det, at I betyder aller-mest for vores samfund. Det er jer, der passer vores syge, vores børn og ældre. Og jer, vi lønner dårligst!

Hvilken respons oplever du på det?

- Både pædagoger og i det her tilfælde sosu-assistenterne synes, det er så befriende, at der kommer en og ‘pisser sit navn helt rent i sneen’ på deres vegne - de føler sig hørt.

Det kan også være, at hun langer ud efter ledelsens jobopslag til den nye direktør, hvor der kan stå, at han/hun skal være god til kommunikation: ‘Horisontalt og vertikalt, indadtil og udadtil.’

- Det er lidt noget vrøvl, ikke? Men det ser selvfølgelig

godt ud på skrift, siger Mette Frobenius.

Hvad oplever du ellers, der er de store knaster ude i den kommunale verden?

- Jeg synes tit, at det er kommunikationsvejene, der kan være udfordrende, siger Mette Frobenius.

- Du har nogle politikere, der beslutter noget, og det skal meddeles ud og ned i systemet til de involverede. Nogle af beslutningerne kommer via forordninger og nogle via medarbejderne på ledelsesseminarer. Kommunikationskanalen er tung og lang, før den når ned til slutbrugerne.

- Blandt de ansatte er der ofte uklarhed om, hvad det egentlig er, der bliver og er blevet besluttet, fortæller Mette Frobenius.

- Ofte bliver målsætningerne og beslutningerne pakket ind i fluffy buzzwords som: ‘Vi skal være en gennemsigtig kommune med en god kommunikation’ eller ‘Vi skal være tæt på borgerne.’ Øh ... hvordan være tæt på borgeren, når I giver en sosu-assistent et kvarter til hver borger! Det hænger jo ikke sammen. Visioner og udførelse hænger ikke sammen!

- Man siger ét og gør noget andet. Og de, der bliver frustrerede, er dem på gulvet - ikke dem, der sidder ‘oppe’ og tager beslutningerne, vel, siger Mette Frobenius.

Hvad rykker det budskab ved derude - for dem på gulvet?

- Tit er det nok bare det, at der kommer ord på. Det giver en fællesskabsfølelse blandt de ansatte på gulvet, når der sidder fire medlemmer fra det kommunale ældreudvalg og lederne - og man ved, at de også hører det her.

- Men altså jeg battler ikke kun ledelsen. Jeg går også ind og finder de ansattes ømme punkter. Da jeg på et tidspunkt var ude hos Dansk Sygeplejeråd, som sætter en ære i, at de udfører deres arbejde med hjertet - og ikke for lønnen tydeligvis, selvom de er ved at dø af stress og slid, siger jeg: ‘I er for nemme. Hvorfor tramper I ikke noget mere? Drop nu det pleaser-gén. Stil krav!’

Afrapportering, min bare ...

Kommunikationen er én udfordring, men så er der også hele registreringsdelen, som fylder mere og mere ude på arbejdspladserne, fortæller Mette Frobenius.

- Afrapporteringer, digitalisering, tidskoder og statistik er noget, rigtig mange kommunalt ansatte er dødt-rætte af.

- Hvorfor skal de sidde og skrive ind i skemaer, hvad de har lavet, i stedet for bare at gøre det? Stoler vi ikke på dem? Tror vi ikke på, at de laver noget? Tænk, hvis de ansatte bare kunne få lov til

at skrive: I dag har jeg passeret mit arbejde. Punktum.

Mette Frobenius bliver nødt til at give et godt råd med på vejen:

- Når du skal vælge daginstitution, så se om pædagogen ligger på gulvet og roder rundt sammen med børnene eller sidder i et hjørne foran en skærm ...

Afrapportering er desværre også blevet en stor del af skolelærernes hverdag. Alt for stor, mener Mette Frobenius.

- Al den tid, lærerne skal bruge på at skrive individuelle læringsplaner til os forældre om, hvad vores børn skal lære, kunne de i stedet bruge på at undervise vores børn, ikke? 8. klasse i engelsk skal vel bare lære 8. klasses pensum?

Op det værste, fortæller Mette Frobenius, er, at ingen læser dem. Det ved hun fra egne rækker. Hendes datters lærer havde sendt en otte sider lang læringsplan ud til alle elever i klassen og til parallelklassen. På sidste side havde han skrevet:

‘Hej kære forældre. Hvis der er nogen af jer, der har læst denne plan, så giv en tilbagemelding. Jeg giver en pakke småkager til den første, der melder sig.’

- Mailen kom ud i august, jeg svarede i november - og fik en pakke småkager af læreren. Behøver jeg sige mere, spørger Mette Frobenius ærgerlig og spydig på samme tid.

Kunsten at bryde tabuer

Det er krasse budskaber, men der bliver også grinet meget, når Mette Frobenius tager temperaturen på de offentlige organer.

Hvad tror du dit ‘besøg’ ændrer for de ansatte? Hvad er effekten?

- Effekten er, at der bliver åbnet for debatterne ude på arbejdspladserne. Det bliver mere legalt at snakke om de svære ting - og nemmere, også fordi det ikke er dem selv, der har sagt ‘det svære’ først - det er mig! Hofnarren.

På den måde har hofnarren en vigtig funktion; nemlig at bryde tabuer - og dem er der mange af, siger Mette Frobenius.

- Der er tusind ting, vi ikke tør snakke om: pædofile i daginstitutionerne, misbrug af etniske ikke-danske piger i familierne, udbredt flerkoneri i pakistanske familier og udnyttelse af det sociale system, somaliske mænd der kampbanker deres koner og børn, voldtægtslovgivningen. Der masser af emner, som vi er berøringsangste over for.

Så kan vi konkludere, at hofnarren har masser af arbejde forude i kommunerne og regionerne?

- Der er virkelig meget at tage fat på de næste 25 år, afslutter Mette Frobenius kampklar.

En hofnars metier:

- Sige eller pege på det, ingen andre tør
- Servere alvorlige emner med humor
- Skabe fællesskab
- Komme med løsningsforslag
- Bryde tabuer

To kommuner accepterer forlig efter storbrand

Fredericia / Middelfart. To kommuner har accepteret et forligstilbud fra firmaet Dan Gødning på Fredericia Havn, hvis gødningstanke brød i en flere dage lang brand i februar 2016 og forårsagede en større miljøkatastrofe.

Erstatningen gælder skader på kommunens vejanlæg, da tanke med tusindvis ton gødning brød i brand og væltede.

Et flertal i byrådet i Fredericia har godkendt et fremsat forligstilbud på 450.000 kr. fra firmaet - med ét byrådsmedlem, der stemte imod, oplyser TV Syd. Middelfart Kommune oplyser til dknyt at have sagt ja til et forligstilbud - her er beløbet 138.000 kr.

De sammenbrudte tanke fra Dan Gødning ødelagde dele af havneområdet og forurenede Lillebælt. Næsten 5.000 ton kvælstof i form af gødning og 2.000 ton palmeolie slap ud i Lillebælt.

Der er også fremsat et forligstilbud til Trekantområdets Brandvæsen, som tidligere har rejst et erstatningskrav på 2,7 mio. kr. for mandskabstimer og ødelagt materiel. Beredskabet har ikke oplyst, om tilbuddet fra Dan Gødning er accepteret.

Hjørring har succes med lægerekruttering

Hjørring. Ubesatte stillinger fremmer kreativiteten på sygehusene i yderområderne - i Hjørring fik ledelsen en god idé, som fik ansøgerne til at vælte ind.

Regionshospital Nordjylland i Hjørring havde 13 af 14 introduktionsstillinger ubesatte og brugte 11 mio. kr. på lægevikarer over en treårig periode, før ledelsen sidste år indførte introduktionsdage for nyansatte læger.

Her kunne de følge erfarne kolleger på vagterne, sygehuset indførte uddannelsesdage, og nu tages der individuelle hensyn for at hjælpe nyuddannede læger igang. Det har trukket yngre læger til, så sygehuset i dag har alle stillinger besat og ansatte med bopæl i Aalborg 100 kilometer væk.

For de nyansatte læger i afdelingen er det altafgørende, at de føler, at der bliver taget hensyn til dem, og i Hjørring resulterer det i et løftet arbejdsmiljø. Det har fået de yngre læger på afdelingen til at indstille sygehuset til Arbejdsmiljørådets pris i kategorien 'Unge og nyansattes arbejdsmiljø', som uddeles i næste måned.

Høje-Taastrup og Roskilde ligner værter for kæmpe spejderlejr

Høje-Taastrup. Spejdernes Lejr i 2022 ventes at tiltrække 40.000 spejdere fra ind- og udland, og tre sjællandske kommuner ser ud til at skulle dele værtsskabet. Et byrådsflertal i Høje-Taastrup stemte ved seneste møde for at fortsætte planerne sammen med Roskilde og Greve Kommune, som dog har takket nej til at være økonomisk partner. Bliver de tre kommuner værter, skal lejren således afvikles i Hedeland som geografisk er placeret i alle tre kommuner. Fotoet er fra seneste Spejdernes Lejr, som blev afviklet i Sønderborg i 2017.

Foto: Christian Bloch, Ritzau Scanpix

Varde scorer milliongevinst på sit gamle rådhus

Varde. Efter kommunalreformen havde Varde Kommune en håndfuld rådhus i overskud - et af dem husede den nu nedlagte Blåbjerg Kommune i Nr. Nebel, og det solgte fusionskommunen allerede i 2009 for 18 mio. kr. Det viser sig nu som en rigtig god forretning.

Byrådet besluttede i denne uge at købe rådhuset tilbage for en købesum på under to mio. kr., og selvom der følger udgifter for et mindre millionbeløb til blandt andet nedrivning med købet, repræsenterer det en klækkelig gevinst.

Rådhuset i Nr. Nebel har stået tomt og fået lov at forfalde gennem det seneste tiår, og kommunen vil rive det ned og udstykke i hvert fald en del af grunden til parcelhuse. Grunden på 3.500 kvadratmeter blev oprindelig købt med henblik på at bygge et feriecenter, men det blev aldrig til noget. Byrådet skal senere tage stilling til, hvad grunden kan anvendes til og i givet fald ændre lokalplanen for området.

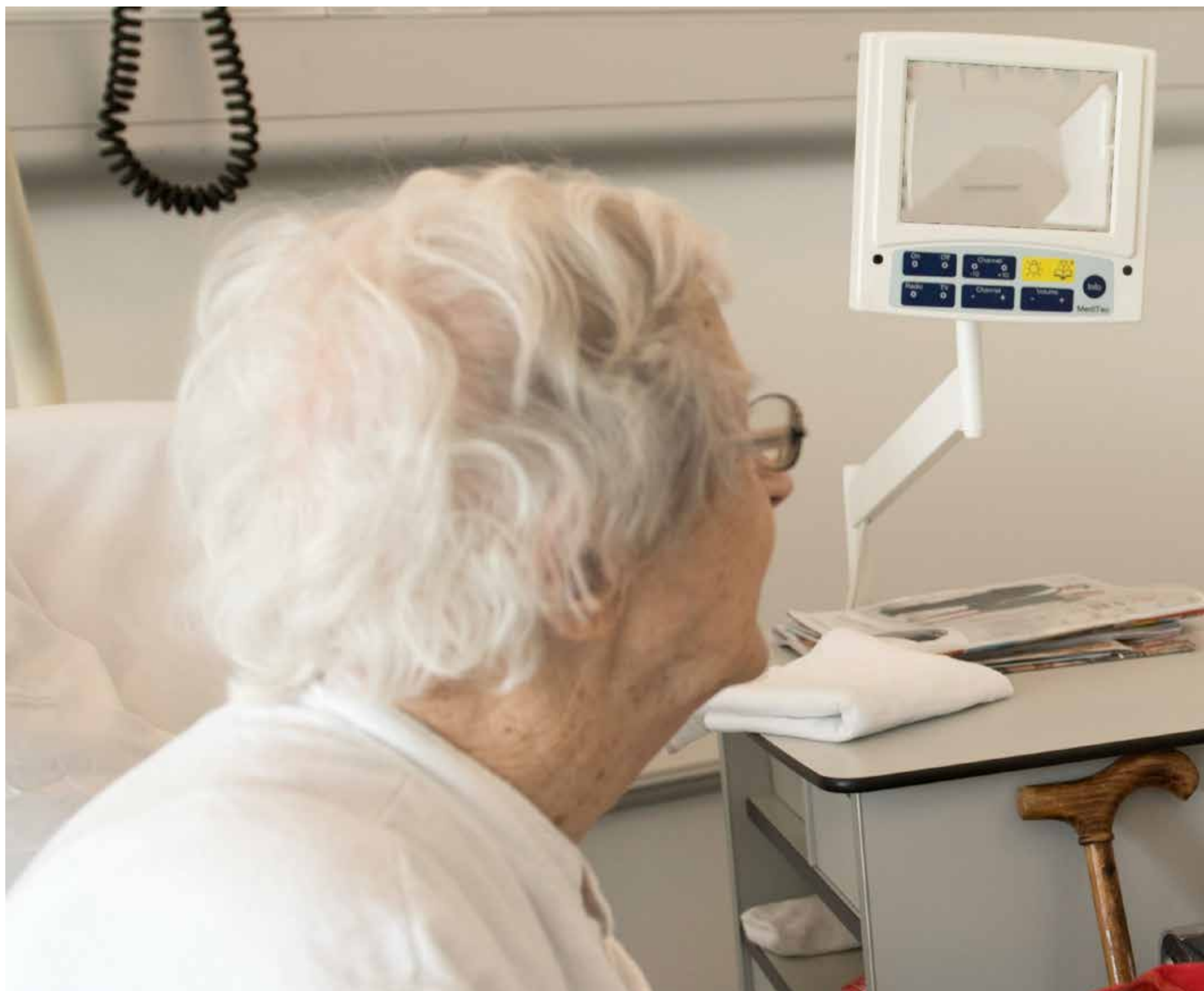
Varde Kommune byggede nyt rådhus i 2015 og samlede hele administrationen i Varde.

Sang forbedrer danskkundskaberne

Favrskov. Når flygtningene i Hadsten i Favrskov Kommune sætter sig på skolebænken hos Lær Dansk, er det ikke kun med tør grammatik på skemaet, at sproget skal læres. Her synges der også danske sange, oplyser TV2 Østjylland.

Forskning viser nemlig, at sangundervisning kan være med til at understøtte den almindelige sprogundervisning. Det fortæller afdelingsleder hos Lær Dansk i Favrskov Kommune Eva Thestrup Sørensen til TV2 Østjylland, ligesom sangen er med til at give kendskab til den danske kultur.

Der er blandt andet Benny Andersen på programmet, og musikken falder i god jord hos deltagerne og giver god energi. Ifølge chefen er sangene også med til at gøre flygtningene fortrolige med sangene, så de ikke er bange for at synge med i fremtiden.

Smidige vagtplaner sendte sygefraværet til bunds

Sygefraværet er meget forskelligt fra sygehus til sygehus. Tydelig ledelse, fleksible vagtplaner, belønning til de raske og et kortspil kan være med til at få fraværet ned, viser et nordjysk eksempel.

Arbejdsmiljø

Af Emma Oxenbøll
emma@kommunen.dk

Ti fraværsdage om året pr. fuldtidsansat. Sådan var

sygefraværet på landets sygehuse i 2017, men det dækker over store forskelle.

Det viser en ny analyse fra Økonomi- og Indenrigsministeriets Benchmarkingenhed.

Ifølge analysen ligger Sydvestjysk Sygehus og Regionshospital Nordjylland lavest med samlet set 8,3 og 8,9 fraværsdagsværk pr. fuldtidsansat i 2017.

Med analysen følger et inspirationskatalog, som blandt andet foreslår, at ledelsen starter med at italesætte fraværet på deres afdelinger.

Fra 18 til 4 dage

På Regionshospital Nordjylland havde ledelsen for eksempel fire afsnit, der havde mere end 15 sygefraværsdage. På det hjertemedicin-

ske afsnit 202, hvor Christina Skov er afsnitsledende sygeplejerske, lå fraværet i snit på 18 dage pr. fuldtidsansat i 2013, da hun kom til afdelingen. Nu ligger det i gennemsnit på fire dage pr. medarbejder.

Men hun har taget fat et andet sted end ministeriets forslag:

- Jeg er egentlig begyndt at tale økonomi med medarbejderne og med at give dem en forståelse for, hvordan en afdeling hænger sammen. Når man er syg, bruger vi penge på det, som vi kunne bruge på andet, siger hun.

Afdelingen består af et sengeafsnit og et ambulatorium med tilsammen 60 medarbejdere, så Christina Skov lagde en plan for det store afsnit om, at alle sygeplejerskerne skulle kunne varetage flere funktioner i stedet for kun at være tilknyttet en af delene. Det er ifølge hende det vigtigste skridt, hun tog i forhold til at nedbringe sygefraværet.

- Der har været en tendens i sundhedsvæsenet til, at ambulant-sygeplejersker arbejder fra mandag til fredag og har fri i weekender og på helligdage, mens syge-

Hvis man i en periode ikke lige synes, man magter det hele, så kan man blive skånet lidt. På den måde er det meget fair.

Jane Baggesen, social- og sundhedsassistent

Ledende sygeplejerske Christina Skov er en kontant type, men hun er imødekommende og fair, siger en medarbejder på afdelingen, hvor sygefraværet er faldet fra 18 til 4 dage per medarbejder. Foto: Region Nordjylland

plejersker i sengeafsnittet arbejder ferier og helligdage. Derfor kunne jeg se, at der var mulighed for at fordele vagterne og ulemperne på en mere rimelig måde, siger hun.

Hun valgte derfor, at sygeplejerskerne skulle have flere funktioner, så de kunne varetage opgaver på både sengeafsnittet og i ambulatoriet. Det gjorde det lettere for hende at mingelere rundt i vagtplanen ved sygdom og nemmere for sygeplejersker med børn at få fri ved barns sygdom ved at bytte vagt. Det betød også, at sygeplejerskerne på sengeafsnittet, som typisk har de 'tungere' opgaver, blev aflastet.

Samtidig handler det langt hen ad vejen også om, hvordan medarbejderne udfylder rammerne, og Christina Skov forklarer, at personalet på hendes afdeling i høj grad tager ansvar for at gøre netop det. Samtidig forbeholder hun sig retten til at fratage sine medarbejdere bestemte

funktioner, hvis hun kan se, at de i en periode i deres liv er belastede og ikke kan varetage opgaver, hvor det er afgørende, at de er til stede.

- Hvis man i en periode har et stort behov for at kunne få fri på grund af et sygt barn, kan jeg godt gå ind og fjerne en funktion fra dem. Også hvis jeg kan se, at deres sygefravær stiger, og hvis jeg synes, der er for meget om ørerne på dem lige nu. Det er ikke altid lige populært, men det er for at passe på dem og sikre afdelingens drift, siger hun.

Hun har - modsat hvordan man normalt ville gribe det an - rettet sin opmærksomhed på de medarbejdere, der har lavest fravær i stedet for dem, der har højest. Det nyeste tiltag på afdelingen er, at medarbejdere med lavest fravær får en gulerod i form af tilbud om ekstra efteruddannelse. Den ordning er startet i år.

- Jeg kan dyrke dem, der ikke har så meget fravær, eller som intet har. Så de medarbejdere får lov til at

vælge en form for belønning, som skal have relevans for afdelingen, så de kan vælge et eller andet, de rent fagligt vil fordybe sig i og gøre sig gode til, forklarer Christina Skov.

'Der er meget ejerskab'

Medarbejderne på afsnit 202 føler først og fremmest, at de har stor mulighed for indflydelse på deres egen vagtplan, selvom det i sidste ende er Christina Skov, der tager beslutningerne. To sygeplejersker og en social- og sundhedsassistent fremhæver også de udvidede funktioner som en del af det gode arbejdsmiljø, der er opbygget på afdelingen, og sygeplejerske Kia Hyllested nævner, at 'der er meget ejerskab over det, man gør her'.

- Vi har en vagtplan, der tager hensyn til vores ønsker, og som er lagt sådan, at vi for eksempel ikke får alt for mange arbejdsdage eller vagttyper i træk. I og med at vi er en sengeafdeling og et ambulatorium, veksler vi. Patientkontakten i ambula-

toriet er kortere, og der er flere af dem. Alt benarbejdet foregår på sengeafdelingen med udskrivelser, så det er jo en helt anden opgave og mere fysisk arbejde med mere komplekse problemstillinger, siger social- og sundhedsassistent Jane Baggesen.

En gang årligt får medarbejderne på afdelingen sendt en statistik over deres eget sygefravær, som de selv skal godkende.

- Og så noget helt lavpraktisk med sygdommeldinger: Har man ligget med omgangssyge, jamen så kommer man altså ikke tilbage, før de der 48 timer er gået, siger sygeplejerske Trine Sørensen. Er man syg, bliver der lagt en plan for, hvornår man forventer at ringe og raskmelde sig.

Medarbejderne beskriver Christina Skov som en leder, der er meget tilgængelig og gør meget ud af at gøre medarbejderne opmærksom på, at hun er der - også selvom hun ikke er på vagt.

Sygehusenes sygefravær i 2017

- **Sygefraværet på de somatiske sygehuse** var 10,0 fraværsdagsværk pr. fuldtidsansat.
- **Sygefraværet blandt sygeplejersker** var 11,2 dage, mens det for social- og sundhedspersonalet og læger var henholdsvis 14,9 og 5,9 dage.
- **Samlet er sygefraværet faldet** med 0,9 pct. fra 2015 til 2017. Det dækker over en stigning på 0,6 pct. og 3,0 pct. for henholdsvis sygeplejersker og læger og et fald blandt social- og sundhedspersonalet med 2,3 pct.
- **Sygefraværet varierede mellem 8,3 og 11,7.** En stor del af sygehuse ligger tæt på landsgennemsnittet.
- **Der er væsentlig forskel på sygefraværet, selv når der tages højde for forskelle i rammevilkår** som de ansattes køn, alder og socioøkonomiske baggrund.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Benchmarkingenhed baseret på sygefraværdata fra KRL.

Jeg kan dyrke dem, der ikke har så meget fravær, eller som intet har. Så de medarbejdere får lov til at vælge en form for belønning.

Christina Skov, ledende sygeplejerske

nalegrupper ifølge ministeriets analyse.

Derfor har man også på Regionshospital Nordjylland generelt indført en række tiltag i et samlet idékatalog. Her finder man blandt andet et dialogbaseret spil om fravær, der fungerer som en slags forventningsafstemning: Hvem har hvilke holdninger til sygefravær, og hvilke muligheder kan man benytte sig af?

- Det har fået snakken i gang om, hvilken kultur der er på arbejdspladsen, og startet dialogen om at være fraværende. Det er et værktøj, som for eksempel bruges på personalemøder, hvor man som medarbejdere drøfter holdninger til fravær og nærvær og lytter til, hvad andre mener om forskellige udsagn. Det viser, hvor forskelligt, man kan tænke, siger sikkerhedsleder på Regionshospital Nordjylland, Marianne Astorp.

Sygefraværsspillet spilles ud fra en række kort, der beskriver konkrete situationer som 'du skal være på vagt med en kollega, du ikke kan arbejde sammen med,' 'du føler dig ikke på toppen og frygter, at en influenza er på vej,' 'din ældre mor er faldet og skal køres til lægen,' 'dit treårige barn har feber' eller 'du har dunkende hovedpine efter fire nætter uden søvn'.

Medarbejderne skal trække et kort. Den, der trækker kortet, placerer det på det sted på spillepladen, vedkommende selv synes, det skal placeres, og argumenterer for hvorfor. Derefter drøfter hele gruppen det og når til enighed. På den måde skaber man en fælles forståelse for fravær, forklarer Marianne Astorp.

Spillet hives frem efter behov og kan suppleres af en HR-konsulent på personalemødet, så medarbejderne også får klarlagt, hvad der egentlig står i sygefraværspolitikken.

- Det har været tilfældet med for eksempel barns første sygedag, fordi der var skabt en kultur om, at det har man da bare. Politikken hedder egentlig, at man har mulighed for at holde helt eller delvist fri, hvis det er foreneligt med forholde på arbejdspladsen, siger hun. ●

- Hun er en kontant type, det skal man ikke tage fejl af. Men hun er meget imødekommende. Døren står altid åben ind til hendes kontor, og man kan altid gå ind og snakke med hende. Hvis man i en periode ikke lige synes, man magter det hele, så kan man blive skånet lidt. På den måde er det meget fair. Men hun kræver, at vi er fagligt dygtige. Hun både giver og tager, siger Jane Baggesen.

- Der var et tidspunkt, hvor Christina ikke var her, da hun var på orlov. Og der steg sygefraværet faktisk, konstaterer Trine Sørensen.

Snak og forebyg

Ligesom årsagerne til sygefravær kommer i mange former og farver, bliver mulighederne for at melde sig syg, holde barns første sygedag, tage en selvbetalt fridag eller bytte en vagt med en kollega ofte brugt forskelligt. Det har flere afsnitsledere erfaret på de hospitaler, der klarer sig bedst inden for flere perso-

Flest flytter væk fra hovedstads-kommunerne

Fraflytningen var størst fra Frederiksberg og mindst fra Bornholm sidste år, viser nye tal. Se også kort over gennemsnitsalder, antal småbørn og stigninger og fald i indbyggertal i 2018.

statistik

Af Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

Her gik man lige og troede, at danskerne flytter fra landområder til storbyerne.

I virkeligheden finder den største procentvise fraflytning sted fra hovedstadskommunerne, viser nye befolkningstal fra Danmarks Statistik, som kommunen.dk har bearbejdet. Størst var flytningen fra Frederiksberg, hvor 11,8 pct. af indbyggerne forlod kommunen i løbet af 2018.

Kommuner med størst fraflytning:

- Frederiksberg, 11,8 pct.
- Vallensbæk 9,5 pct.
- Glostrup 9,2 pct.
- Ishøj 8,7 pct.
- Gladsaxe 8,5 pct.
- Albertslund 7,8 pct.
- Gentofte 7,8 pct.
- Lyngby-Taarbæk 7,7 pct.
- Høje-Taastrup 7,7 pct.
- Brøndby 7,7 pct.

I den anden ende af skalaen ligger Bornholm, som kun 2,9 pct. af befolkningen forlod i løbet af 2018.

De ti kommuner med lavest fraflytning:

- Bornholm 2,9 pct.
- Sønderborg 3,3 pct.
- Thisted 3,6 pct.
- Morsø 3,6 pct.
- Hjørring 3,8 pct.
- Frederikshavn 3,8 pct.
- Esbjerg 3,9 pct.
- Skive 4,2 pct.
- Randers 4,2 pct.
- Silkeborg 4,3 pct.

Når forestillingen om, at storbyerne vokser og landkommuner affolkes, alligevel i høj grad holder stik, skyldes det, at hovedstadskommunerne samtidig er dem, der tiltrækker flest tilflyttere. For hvad gør det, at en stor andel af borgerne fraflytter, hvis lige så mange flytter til?

Tilflytternes andel af det samlede indbyggertal i 2018 var nemlig også højest i Frederiksberg, viser kommunen.dk's beregninger.

Kommuner med størst tilflytning:

- Frederiksberg 10,7 pct.
- Vallensbæk 10,2 pct.
- Rødovre 8,8 pct.
- Glostrup 8,6 pct.
- Gladsaxe 8,1 pct.
- Lyngby-Taarbæk 8,0 pct.
- Solrød 7,7 pct.
- Albertslund 7,6 pct.
- Lejre, Hillerød, Herlev og København 7,4 pct.

Kommuner med lavest tilflytning:

- Sønderborg 3,0 pct.
- Thisted 3,1 pct.
- Hjørring 3,1 pct.
- Morsø 3,3 pct.
- Bornholm 3,3 pct.
- Esbjerg 3,4 pct.
- Skive 3,5 pct.
- Frederikshavn 3,5 pct.
- Ringkøbing-Skjern, Aabenraa og Randers 3,9 pct.

Flere indbyggere i 58 kommuner

I 58 kommuner resulterede til- og fraflytninger, fødsler og dødsfald i 2018 tilsammen i, at det samlede indbyggertal steg, mens det faldt i 40 kommuner.

Størst var stigningen i Solrød, Vallensbæk, Rødovre, København og Allerød, mens indbyggertallet faldt mest i Ærø, Norddjurs, Samsø, Hjørring og Lolland Kommuner.

Ændringerne førte i øvrigt til, at Silkeborg overhalede Kolding som landets tiende største kommune.

Der er meget stor forskel på gennemsnitsalderen i de enkelte kommuner ved udgangen af 2018. I København er indbyggerne kun 36 år i gennemsnit, mens de på Læsø er 53,6 år.

De yngste kommuner er i rækkefølge København, Aarhus, Ishøj, Odense, Vallensbæk, Frederiksberg, Gladsaxe og Albertslund, hvor gennemsnitsalderen alle steder er under 40 år.

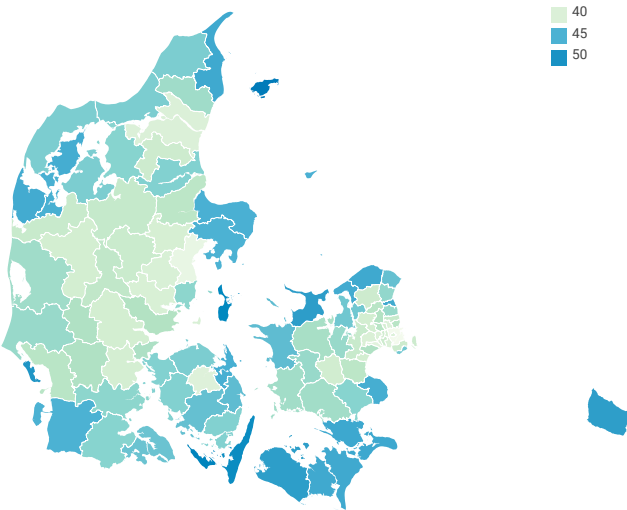
De ældste befolkninger finder man især på øerne, idet kommunerne med højst gennemsnitsalder i rækkefølge er Læsø, Ærø, Samsø, Langeland, Fanø, Odsherred, Lolland og Bornholm.

Det er også på øerne, der kommer færrest småbørn til. Den laveste andel findes på Ærø, hvor kun 2,7 pct. af indbyggerne er under fem år, efterfulgt af Læsø, Langeland, Odsherred, Fanø, Samsø, Lolland og Bornholm.

Den største andel af børn under fem år findes i Vallensbæk med 6,6 pct. efterfulgt af Skanderborg, Ishøj, København, Rødovre, Hvidovre, Rebild og Frederiksberg.

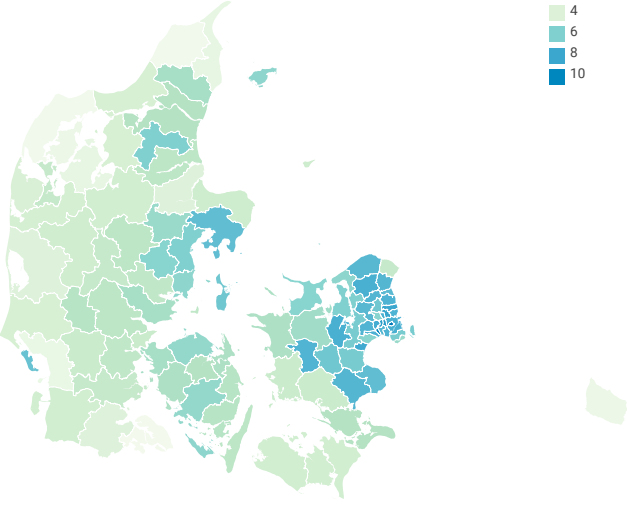
Her er befolkningen ældst og yngst

Jo mørkere farven er, des højere er gennemsnitsalderen.

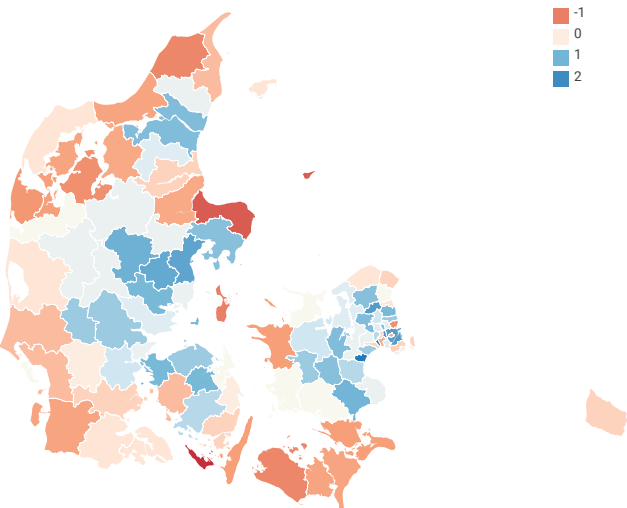
Her flyttede flest fra sidste år

De mørke kommuner mistede flest indbyggere i 2018, til gengæld var det ofte de samme kommuner, som fik flest nye indbyggere. Se begge tal ved at markere den enkelte kommune.

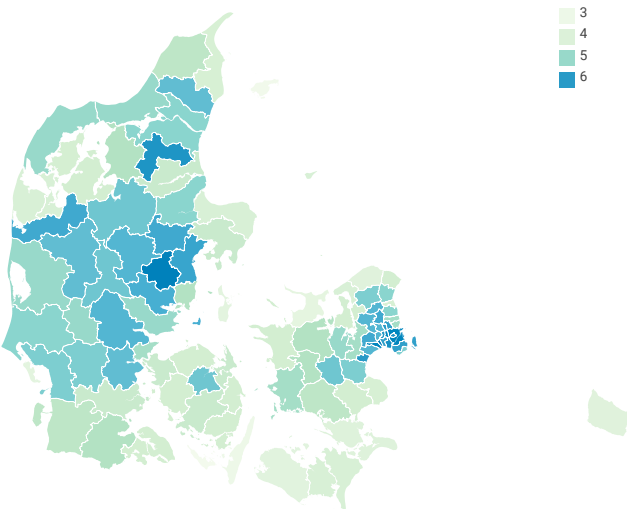
Her steg og faldt indbyggertallet sidste år

I de blå kommuner er befolkningstallet steget, i de røde er det faldet i løbet af 2018.

Her er flest børn under fem år

Andelen af kommunens befolkning, som var 0-4 år gamle 1. januar 2019.

Velfærdsteknologi møder virkeligheden

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Af Anders Lyck **Fogh-Schultz**
Seniorkonsulent i Danish.Care - Branchen
for hjælpemidler og velfærdsteknologi -
og netværksleder i CareNet.
alfs@danish.care

Verden vil have danske løsninger

Promoveringen af dansk knowhow inden for teknologier til pleje og omsorg er noget, vi i Danmark er gode til. Eksportmarkederne efterspørger dansk ekspertise og innovationsevne på sundhedsområdet, og to af de konkrete danske løsninger, som i slutningen af marts - blot to dage før et muligt Brexit - tager turen over Nordsøen til England, udmærker sig begge ved, at de er udviklet, afprøvet og implementeret på det danske hjemmemarked med direkte afsæt i den enkelte borgers situation, behov og udfordring.

Jeg deltager på et større dansk eksportfremstød inden for hjælpemidler og velfærdsteknologi i National Exhibition Center (NEC) i Birmingham. På turen har jeg to forskellige kasketter på, idet jeg både deltager som officiel repræsentant for Danish.Care - Branchen for hjælpemidler og velfærdsteknologi, der koordinerer de danske virksomheders tilstedeværelse på Naidex-messen, og som netværksleder for CareNet, idet flere af vores medlemmer udstiller på Naidex og søster-messen Dementia Care and Nursing Home Expo 2019. Sidstnævnte messe har et ganske selvforklarende navn, hvorimod Naidex slet og ret har en 45-årig lang historie som Storbritanniens største fagmesse inden for pleje, rehabilitering og Independent Living.

Flere sanser i spil

Den første teknologi i mit eksempel taler ind i behovet for sansestimulering af eksempelvis personer med demens, personer med kognitive funktionsnedsættelser eller neurologiske lidelser som autisme. Der er tale om en højteknologisk demenspude med en rund og komfortabel form og et intuitivt værktøj til produktion af adaptiv musik, der afspejler brugerens berøring og bevægelse og derved stimulerer blandt andet følelses- og høresansen samt måske vigtigst; den taktile sans, berøringssansen.

Musikken er komponeret specifikt til puden af komponist og musiker Asger Steenholdt.

Teknologien, der har mottoet 'Musikalsk Sansestimulering' er ikke en stand-alone-løsning, der revolutionerer demensindsatsen, men tilbyder i alt sin enkelthed assistance til plejen af personer med demens ved at skabe et unikt musikalsk univers baseret på brugerens interaktioner med puden. I dette 'musikunivers' skabes et flow af sanselige oplevelser, der er med til at skabe ro og afslapning. Der er med andre ord tale om et interaktivt instrument med en trykfølsom overflade, der omdanner berøring til musik og stimulerer sanserne. Løsningen er udviklet af en innovativ ung virksomhed med base i Helsingør,

Puden, der kan føle sig frem til de helt rigtige beroligende musik er blot en af flere innovative stykker velfærdsteknologi, der lige nu er på vej ud på verdensmarkedet.

Foto: inmutouch

som allerede har høstet stor anerkendelse for puden - blandt andet en Danish Design Award i 2018 i kategorien Healthy Life.

Medicinteknologi

Den anden danske løsning, der præsenteres i Birmingham, er også kendetegnet ved fokus på design og enkelhed. Der er tale om et medicinpåmindelses-system med elektronisk kvittering, der dels er en støtte for borgere, der dagligt tager medicin, en hjælp til overblik for plejepersonalet og ekstra tryk for pårørende. Virksomheden bag har også base i det nordsjællandske og gør sig rigtig godt på det danske marked samt i flere nabolande.

Hvor mit første eksempel var en teknologisk pude, så er der her tale om et tredelt teknologisk system, der består af:

1. Et elektronisk mini-medicinskab (medicinboks) til dosispakket medicin, doseringsæske og sideordineret medicin som cremer, plastre og dråber.

2. En doseringsæske med jalousilåg for sikker håndtering.
3. En app, der giver overblik, kan sætte alarmer og som er let at gå til på smartphones og tablets.

Systemet, som denne teknologi repræsenterer, løser flere overordnede opgaver med samme klare mål: Medicin til tiden.

For personale, patient og pårørende

Først og fremmest bliver borgere mere selvhjulpne med et pålideligt huskesystem, der adviserer om, hvornår på døgnet medicinen skal tages, hvilket især gør borgere i eget hjem mere uafhængige af skemalagte besøg. Samtidig skaber systemet overblik for plejepersonale i hjemmeplejen, på plejehjem og bosteder, hvilket igen medfører færre besøg i de enkelte hjem, antallet af fejl elimineres og helt konkret frigøres personalemæssige og økonomiske ressourcer ude i kommunerne.

Medicin-påmindelses-systemet, der er udviklet og testet i samarbejde med plejeper-

sonale og borgere landet over, er allerede implementeret i godt og vel hver anden danske kommune og har også vundet flere fornemme priser for sit enkle og brugervenlige design. Dette er naturligvis et stærkt udgangspunkt, nu hvor virksomheden står over for en spændende internationaliseringsproces, men som det også vil være tilfældet med både demenspuden og mange andre velfærdsteknologiske løsninger, så er succes på ét marked ikke altid ensbetydende med hurtig fremgang på det næste marked. Men begge løsninger har internationalt potentiale i forhold til henholdsvis demensudfordringen samt daglig ældrepleje og håndtering af borgeres medicin. Disse udfordringer er endnu ikke løst nogen steder i verden.

Markedet for velfærdsteknologi og hjælpemidler i Storbritannien er ifølge den danske ambassade i London på cirka to milliarder britiske pund (GBP). Det gør vores naboland mod vest til et potentielt ganske lukrativt marked for danske virksomheder. ●

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager - i denne uge: Villum Christensen (LA)

NATURPERLER OG STÆRKE CIVILSAMFUND ER LAND-DISTRIKTERNES TRUMFKORT

Blomstrende rapsmarker, der bugter sig, så langt øjet rækker. Den salte vind fra nære og smukke kystområder. Livlig vegetation og rigt dyreliv fra nærliggende skove.

Landdistrikter og danske øer har noget helt særligt at byde på. Men de har også tidsånden imod sig. For urbaniseringen raser. Det har den gjort længe - og det vil den fortsætte med.

To ud af tre mennesker på verdensplan vil i 2050 bo i byerne, anslår Den Internationale Organisation for Migration (IOM).

Dog er der langt færre danskere, som bor i byerne sammenlignet med andre EU-lande. Og flere unge børnefamilier vil gerne skifte storbyens skyhøje boligpriser og evige trængsel ud med naturoplevelser, egen have og mere luft i privatøkonomien.

Jeg ser storbyernes dyre kvadratmeterpriser som en enestående mulighed for at tiltrække flere familier til landdistrikter og øer.

Den seneste Landdistriktsredegørelse fra Erhvervsministeriet viser dog, at børnefamilier, som fraflytter landets fem største byer, i høj grad blot flytter til forstæderne i omegnskommunerne.

Landdistriktsredegørelsen har flere anbefalinger. Den peger blandt andet på, at kommunerne skal skabe et attraktivt nærmiljø med tidssvarende boliger, offentlig og privat service tæt på borgerne og gode vilkår for beskæftigelse og etablering af virksomheder samt social og kulturel sammenhængskraft.

Stort hus til lav pris

Det har den nuværende regering hjulpet godt på vej. Jeg vil særligt fremhæve den moderniserede planlov fra 2017, som skaber et grundlag for mere vækst og udvikling uden at give køb på miljø og natur.

Planloven giver kommunerne mulighed for at modernisere kystområder og omdanne overflødige bygninger til erhvervsområder og boliger. Hvis man skal trække børnefamilierne ud af storbyerne, er det helt nødvendigt, at man kan tilbyde et bedre alternativ end det, de kommer fra. Der skal være mulighed for nybyggeri på attraktive byggegrunde, hvor man kan få alt det, man ikke kan få i byerne: Stort hus og have til billige kvadratmeterpriser.

Her er det afgørende, at kommunerne tager ansvar og skaber rum for fornyelse og udnytter de nye muligheder, som den moderniserede planlov giver. Regeringen har givet kommunerne muligheden. Nu skal de gribe den. Og det kan vi heldigvis se, at flere er godt i gang med.

Foreningsliv

Så må vi heller ikke glemme civilsamfundet og foreningslivet, som er det kit, der binder de mindre samfund sammen. Unge såvel som ældre skal have mulighed for at danne sociale relationer og skabe den tilknytning, der får dem til at blive. Når den unge familie rykker ud af storbyen, skal der være plads til det gode børneliv. Det indbefatter i høj grad, at børnene kan gå til fodbold, gymnastik og andre fritidsinteresser.

Regeringen har i den sammenhæng som led i satspuljeaftalen frem til 2021 støttet foreningslivet og projekter, der skal gavne fritidsaktiviteter i landdistrikterne og de små samfund.

Nok kan landdistrikter og øerne ikke konkurrere med storbyens puls, kulturliv og endeløse række af restauranter. Til gengæld kan storbyen ikke konkurrere med naturskønne perler, frisk luft og plads til at udfolde sig som familie. Den fortælling skal landdistrikterne dyrke og handle på.

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

Det svageste dyr på savannen

Asger Ladefoged, Ritzau Scanpix

Politik vrimler med metaforer, og de er ikke alle sammen lige velegnede til at høres af vælgerne. Et slemt eksempel er den forhenværende regionsrådsformand og forhenværende forsvarsminister og efter FV19 i det hele taget forhenværende Carl Holst, der ikke rettede sig efter sin egen betragtning om, at 'det er bedre at være konge i en lorteby end lort i en kongeby'.

En let forrået omskrivning af versionen fra dyreriget: at det er bedre at være en stor fisk i en lille sø, end en lille fisk i en stor sø. I det hele taget er dyreriget storleverandør af politiske metaforer, og ikke kun på grund af de indlysende darwinistiske paralleller. 'Politik er som at ride på en tiger. Bliver man hængende, bliver man ført længere og længere ind i junglen. Falder man af, bliver man ædt', sagde således Poul Hartling, der var Venstre-formand i mere end et årti og statsminister i kun lige godt et år.

Men det er ikke altid et enten/eller, det kan også være et både/og: Først bliver man ført længere og længere ind i junglen, og så falder man af og bliver ædt. Eksemplerne er talrige, og de to allerede nævnte kunne godt falde ind under den beskrivelse.

I junglen gælder som bekendt jungleloven, som ikke altid i praksis lader sig skelne fra dens civiliserede modstykke, demokratiet. Den stærkeste vinder i begge tilfælde, og i begge tilfælde gælder det også, at den stærke gør klogt i at blive ved med at være stærk, ellers har de, som styrken er gået ud over, noget der skal betales tilbage.

Et helt utroligt godt eksempel på dette er Henrik Sass Larsen, der er så kendt for at være stærk, at han kun undtagelsesvis bliver udfordret. Selv da han for otte år siden så svagest ud, efter at finansministerposten glippede for ham på målstregen på grund af en lidt tvivlsomt bedømt politietferretning, havde han styrken til at vende tilbage. Des mere opsigtsvækker det naturligvis, når en person af den støbning selv erklærer sig svag ved åbent at erklære sig ramt af en depression, en ellers tabubelagt psykisk sygdom og i øvrigt også en af omstændighederne fremtvunget åbenhed om den.

Også den slags har en politisk metafor hentet i dyreriget: Det svageste dyr på savannen, siger man om en politiker, som flokken af hensyn til egen overlevelse vil lade sakke bagud som et let bytte for de forhåndenværende rovdyr, hvad enten

Dyreriget er storleverandør af politiske metaforer, og ikke kun på grund af de indlysende darwinistiske paralleller.

disse er er politikere eller presse eller begge i symbiotisk jagt på opmærksomhed.

Her skal man i det konkrete tilfælde lægge mærke til, at Henrik Sass Larsen denne gang mindre end sidst må se sig efterladt, tværtimod har de andre i flokken slået ring om ham. Til gengæld er angrebene flere, men det er først og fremmest et tegn på, at han ikke regnes for så ufarlig, at man bare lader ham være i fred ligesom dengang med sikkerhedsvurderingen. Hans råstyrke skal ikke undervurderes.

Et overblik over det politiske menageri ville ikke være komplet uden at runde hanelanterne - de der er så store, at man ikke sådan går i

vejen for dem. En afart er ronkedorerne, et fagudtryk for 'en aggressiv hanelefant der lever adskilt fra flokken'. Det er åbent for diskussion, om Mogens Lykketoft falder i den almindelige eller særkategorien, men her senest har hans frafaldne partifælle, nu alternativist Pernille Schnoor oplevet, hvordan det er at blive trompeteret med fuld styrke lige op i ansigtet, mens hun intetanende sad med sin madpakke. Ligeftrem truet, som hun selv udlagde det, holder ikke nødvendigvis i byretten, men skræmmende skal det nok have været.

Folketingets Præsidium holdt sig klogeligt helt udenfor med henvisning til, at påstand stod mod påstand, en endnu mere minimalistisk reaktion end på en klage fra Henrik Sass Larsen over Ekstra Bladet i den sag, der fik ham til nødtvunget at fortælle om sin depression. Her tog Præsidiets heller ikke stilling til, om reglerne for sameksistensen mellem politikere og journalister på Christiansborg var overtrådt, men nøjedes med intetsigende at repetere dem.

På samme måde er det også en uafgjort overvejelse, om det er Sass eller Ekstra Bladet der har rollen som byttedyr, og hvem af dem det derfor er, der er undsluppet. For nu.

Reform kan spænde ben for både patienter og sundhed

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

kommunen.dk inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Patientforeningens formand udtrykker bekymring for, om sundhedsreformen på grund af manglende strategi og ressourcer ender med at lamme sundhedssystemet. Arkivbillede fra skadestuen i Hillerød.

Foto: Michael Bothager, Ritzau Scanpix

Overordnet bør reformer skabes, når der er brug for dem. I tilfældet Sundhedsreformen kniber det med at se behovet for en reform af det foreslåede omfang.

Som når der for eksempel tales om flere syge, regionale forskelle og dårlig sammenhæng for patienten. Logikken mellem disse problemer og de foreslåede reformer, indsatsområder og mål er uklare, og den grundlæggende analyse af problemerne mangler. Fra Patientforeningens side er vi overordnet bekymrede for, at man ved denne reform flytter det nuværende sundhedssystem, der har en rimelig grad af direkte demokratisk kontrol, ind i et politisk bestemt rum med politisk udpegede ledelser. Vi havde hellere set en forbedring af det eksisterende sundhedssystem affødt af en objektiv faglig analyse og med input fra alle relevante interessenter. Faktisk var de nuværende fem regioner i fuld gang med at følge op på netop den type klare anbefalinger.

Det er korrekt, at sundhedsvæsenet er presset, der er mangel på kvalificeret personale som læger, sygeplejersker og andet fagpersonale, der er forskellige regionale mål, forskellige it-systemer og forskelsbehandling såvel regionerne imellem som indenfor regionerne. Men der er også mangel på ressourcer, en forudsætning for at planer kan udføres med en tilstrækkelig kvalitet.

Ansvarsfordelingen i det nuværende sundhedssystem er uklar, blandt andet er der glidende og uklare overgange mellem den lovgivning, der bruges af regionerne, nemlig Sundhedsloven, og den lovgivning, der bruges af kommunerne, nemlig Serviceloven. I regionerne kaldes syge borgere for patienter, og her findes patientvejledere. I kommunerne er en syg person en borger, og her kan vejledning fås hos borgerservice.

For let at falde igennem

Hvem der i en konkret situation er den syge persons 'tovholder' er ofte uklart. For eksempel har en borger med sukkersyge, lunge- og nyreproblemer som udgangspunkt tre stamafdelinger på sygehuset, en praktiserende læge, en kommune og et kørselskontor at forholde sig til. Sundhedssystemet er blevet tiltagende fragmenteret og har ikke fulgt med

den medicinske specialisering. Og hvis den syge ikke lige har en dygtig praktiserende læge med den nødvendige tid til at sætte sig ind i komplicerede patientforløb eller en pårørende med overskud til at spille sekretær, kan vedkommende falde imellem to stole. Det skaber ulighed i sundhedsvæsenet og spild af dyrebare ressourcer.

At der er problemer i det nuværende sundhedssystem; flere ældre, flere kronikere og snævre økonomiske rammer til drift og udvikling, havde regionerne allerede anerkendt. Og en styrkelse af samarbejdet mellem kommuner, sygehuse og almen praksis er sat i gang.

Kan ende i centralisering

Generelt ser Patientforeningen positivt på, at borgerne har indflydelse, specielt hvis man ønsker at prioritere det nære sundhedsvæsen. Men store sundhedshuse med flere praktiserende læger giver ikke nødvendigvis mere nærvær.

For meget og forhastet reformer kan derimod lamme et sundhedssystem, og spørgsmålet er, om sundhedssektoren har ressourcer til at omstrukturere nu. Seks milliarder kroner rækker ikke langt, når der allerede på nuværende tidspunkt er brug for cirka 3 milliarder ekstra årligt - stigende til 4 milliarder

ii 2025 - og det for blot at sikre behandling til et stigende antal patienter.

Det er ligeledes bekymrende, at sundhedsreformen primært fokuserer på udvalgte sygdomme; diabetes, hjerte-kar-sygdomme, muskel-skelet-sygdomme, angst, depression og KOL i stedet for at lade de relevante myndigheder sikre en ensartet kvalitetsbehandling af alle patienter.

Et sundhedsvæsen for alle

Med patienten i fokus ser vi gerne, at lighed og nærhed i sundhedssektoren understøttes, og at der satses på differentierede, tværfaglige indsatser, der adresserer de underliggende årsager til, at folk bliver syge. Vi ønsker også, at sundhedsindsatser svarer til borgerens behov og præferencer samt at borgere, deres pårørende og civilsamfundet generelt inddrages i beslutninger om sundhed, sygdom og behandling.

Endelig bør politikerne prioritere strategisk planlægning højere. Dette vil kunne sikre en effektiv og bæredygtig anvendelse af ressourcer. Indtil videre har de eksisterende sundhedsaftaler kun haft kvalitetsindikatorer uden reference til målbare tidsbegrænsede objektive mål. Dette medfører, at vi som borgere i realiteten ikke ved, hvad vi får for vore skattekrone, og at der ofte sker budgets-kred og løftebrud.

Sundhedsreformen i korte træk

- **Regeringen kom i januar måned** med et nyt udspil til en sundhedsreform, hvis formål er reducere antallet af indlæggelser på sygehusene med 40.000 i 2025 samt undgå 500.000 ambulante behandlinger. Dette skulle ske gennem 22 initiativer fordelt på fire indsatsområder.
- 1. nærhed,
2. sammenhæng,
3. kvalitet og
4. stærke patientrettigheder.
- **For at sikre nærhed** etableres sundhedshuse med flere sundhedsfunktioner, og der skal uddannes og ansættes i alt 3.500 praktiserende læger og 900 praktiserende speciallæger.
- **21 nye sundhedsfællesskaber** skal sikre sammenhæng, og de nuværende fem regioner skal erstattes af fem sundhedsforvaltninger, dog uden folkevalgte repræsentanter.
- **Et nyt Sundhedsvæsen** Danmark skal stå for for kvalitet og overenskomster.
- **Regeringen vil afsætte** 6 milliarder kroner til en nærhedsfond. Denne skal være med til at finansiere sundhedshuse og de 21 sundhedsfællesskaber, som skal bestå af 160-170 praktiserende læger med 100 nye ydernumre.

Kirsten Havemann

Formand for Patientforeningen

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

'Der skal være pædagoger nok til, at børnene kan skabe stærke, nære relationer til de voksne. De kan ikke knytte sig til voksne, der ikke er der. En af konsekvenserne ved lave normeringer er, at flere børn får udviklingsvanskeligheder.'

Rikke Yde Tordrup, specialist i klinisk børnepsykologi. I Information

Kommuner lever ikke op til serviceloven i sager om anbragte børn

Inddragelse af forældre prioriteres alt for lavt i sager om børn anbragt uden for hjemmet. Det viser undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder.

Af Anette Faye Jacobsen, seniorforsker ved Institut for Menneskerettigheder

Når et barn anbringes uden for hjemmet, kan der ligge meget forskellige forhold bag. Barnet kan være blevet udsat for vanrøgt og forsømmelse. Forældrene kan være alkohol- eller stofmisbrugere, eller de kan have en psykisk lidelse.

Men selv om barnets relationer til forældrene er problematiske, ved vi fra forskningen, at forældre og søskende stadig er meget vigtige for barnet. Det er også af stor betydning for mange anbragte børn at fastholde kontakten til familien og ikke mindst at undgå konflikter mellem forældrene og

anbringelsesstedet. Det giver barnet større trykthed, det forebygger sammenbrud i anbringelserne, og det styrker barnets selvtillid.

Internationalt er barnets ret til familieliv og til at bevare en regelmæssig og personlig kontakt til sine forældre nedfældet i FN's Børnekonvention. Og inddragelse af forældre og netværk er fremhævet flere steder i serviceloven i forbindelse med støtte til et udsat barn.

Lav prioritet

Desværre bliver servicelovens ord ikke altid håndhævet i praksis i Danmark. Forældre til anbragte børn inddrages ofte ikke tilstrækkeligt i et anbringelsesforløb, og forældresamarbejde har lav prioritet mange steder i kommunerne.

Det kan få negative konsekvenser for udsatte børns udvikling og trivsel. Et dårligt og konfliktfyldt forhold

mellem barnets forældre, myndigheder og anbringelsessted er en ekstra stressfaktor for barnet. Det stiller barnet i loyalitetskonflikter, som meget ofte nævnes som problematiske i undersøgelser blandt anbragte børn.

Støtte for sent i gang

På Institut for Menneskerettigheder har vi gennemført en spørgeskemaundersøgelse med 295 § 54-støttepersoner til anbragte børns forældre. Støttepersonerne er ansat til at bistå forældrene under anbringelsen af deres barn, og de spiller ofte en nøglerolle som forbindelsesled mellem forældre, kommune og anbringelsessted. De har derfor en stor viden om, hvordan samarbejdet spænder af i praksis.

Vi kan se af undersøgelsen, at selv om støttepersonerne generelt er tilfredse med samarbejdet med kommunen, så kommer støtten til

forældrene ofte for sent i gang, og alt for få forældre tilbydes en handleplan, der skal hjælpe dem til at håndtere deres problemer med omsorgen for deres barn.

En anden støtteperson fortæller:

'Ofte er der ikke etableret tilstrækkeligt gode rammer for samarbejdet - fra kommunens side. Hvis man ikke mødes og snakker, er det svært at undgå misforståelser - men ofte skal forældrene selv tage initiativ til at bede kommunen om netværksmøder, og meget ofte kan der gå vældig lang tid, før forældre og anbringelsessted mødes første gang. Der er måske allerede opstået misforståelser og utryghed.'

Derudover er der særlige udfordringer med inddragelsen af forældre med etnisk minoritetsbaggrund og forældre med funktionsnedsæt-

telser. Knap halvdelen af de støttepersoner, der deltager i undersøgelsen, nævner, at der er særlige udfordringer, når de skal være støttepersoner i disse sager.

En alvorlig sag

Derfor anbefaler vi blandt andet, at kommunerne fastlægger en politik for systematisk inddragelse af forældre og familie i anbringelser uden for hjemmet, og at forældrene får løbende information om barnets hverdag på anbringelsesstedet.

Kommunerne bør sikre, at servicelovens krav om tilbud om støtteperson og om udarbejdelse og opfølgning af handleplan til forældrene overholdes, og at tilbuddet om en støtteperson bliver gentaget, hvis det skønnes, at forældrenes nej i første omgang kan have været begrundet i deres belastede situation i forbindelse med anbringelsen.

Endelig bør kommunerne tage højde for de særlige behov, der kan være hos forældre med etnisk minoritetsbaggrund og forældre med funktionsnedsættelse, når de fastlægger deres politik for inddragelse af forældre i forbindelse med anbringelser af børn.

En højere prioritering af forældreinddragelse er nødvendig på ledelsesgangene, hvor ansvaret for overholdelse af serviceloven ligger, men også hos den enkelte medarbejder i kommunerne kan et større fokus på området have stor effekt. I sidste ende kan det bidrage til en bedre trivsel for børnene og sikre den forbindelse til deres forældre og netværk, som er så vigtig for deres videre udvikling.

» Indlægget er her beskåret af redaktionen. Det kan læses i sin helhed på kommunen.dk.

DK Job

» www.dknyt.dk/dkjob

Greve Kommune

Centerchef for Center for Børn og Familie, Greve Kommune

Vil du stå i spidsen for et veldrevet center og være en del af en ny effektorganisation?

Ansøgningsfrist: 04/04-2019

Høje-Taastrup Kommune

Leder til Familieafdelingen, Høje-Taastrup Kommune

Den nuværende leder har fået job som centerchef i en anden kommune. Vi søger derfor en ny leder til Familieafdelingen. Er du vores nye leder?

Ansøgningsfrist: 18/03-2019

ODENSE KOMMUNE

Afdelingschef til Drift og anlæg, Odense By- og Kulturforvaltning

Har du lederkompetencer til at blive chef for en stor afdeling med 650 medarbejdere og et samlet drifts- og anlægsbudget på 1 mia. kr? Har du strategisk overblik, organisatorisk forståelse og politisk tæft?

Ansøgningsfrist: 23/03-2019

Nyborg KOMMUNE

Beskæftigelses- og ungechef, Nyborg Kommune

Vil du fortsætte udviklingen sammen med os? ...så søg den attraktive stilling som beskæftigelses- og ungechef i Nyborg Kommune.

Ansøgningsfrist: 18/03-2019

Randers Kommune

Skolechef for Børn og skole, Randers Kommune

Skolechefen skal være en velfunderet og engageret chef. Skolechefen skal sætte mål og retning på en involverende måde - og sikre den gode udvikling på skoleområdet.

Ansøgningsfrist: 21/03-2019

Kommunaldirektør, Egedal Kommune

Visionen: Egedal - hverdag og fællesskab i bevægelse. En ambitiøs 10-årig investeringsplan. Strategisk ledelse af en meget veldrevet vækstkommune.

Ansøgningsfrist: 17/03-2019

Silkeborg KOMMUNE

Børne- og familiechef, Silkeborg Kommune

Vil du være chef for Børn og Familie i en kommune der i disse år investerer massivt i byudvikling, bosætning og infrastruktur? I en kommune, der har ambitionen om at være hele Danmarks Outdoor Hovedstad?

Ansøgningsfrist: 20/03-2019

TÅRNBY KOMMUNE

Forvaltningschef til Børne- og kulturforvaltning, Tårnby Kommune

Der søges en visionær og velfunderet forvaltningschef til Børne- og Kulturforvaltningen, som har stærke strategiske kompetencer, politisk tæft og indsigt i drift i en kompleks opgaveportefølje.

Ansøgningsfrist: 17/3-2019

City of Albertslund

Direktør for Børn, Sundhed og Velfærd, Albertslund Kommune

Kan du se potentiale og muligheder i en mindre vækstkommune med højt til loftet, stærke fællesskaber? Brænder du for børn, familier og ældre og kan arbejde på tværs?

Ansøgningsfrist: 20/03-2019

18

pct. af de 67-årige arbejdede i 2017. Det er næsten dobbelt så meget som 15 år tidligere. Flest 67-årige mænd arbejder: 27 pct. mod 9 pct. af de jævnaldrende kvinder.

Kilde: Vive

Af Kenneth Kristensen, kommunaldirektør i Dragør, og Astrid Læssø, partner i Udviklingsbureauet Beta

Også 2019 bliver et år, hvor kommunerne – skal finde nye måder at løse cirkulens kvadratur.

Økonomien, demografien og høje forventninger til velfærdens kvalitet skaber et pres for nye løsninger. Der er mange ideer og tanker i spil. Men hvordan kommer vi fra flotte ord til reelle praksisbrud?

Dragør Kommune deler i denne kronik sine erfaringer med at fokusere på organisationen mere end den enkelte leder.

Er super-ledere svaret på dilemmaerne?

Økonomien er begrænset. Rekrutteringsproblemer fylder igen. Og vigtigst af alt – mange borgere får ikke den optimale hjælp, eksempelvis unge med psykiske problemer. Vi står som så ofte før i en situation, hvor dilemmaerne står i kø, og vi må revurdere den kommunale opgaveløsning.

'Bedre ledelse' er næsten altid et af de første svar, som hives op af posen.

Der efterspørges modige ledere, der gør op med nulfejlkulturen. Ledere, der tør bryde med reglerne til gavn for borgerne og medarbejderne. Ledere, der skriver deres ledelsesgrundlag og kender deres personlige værdier og pejlemærker. Ledere, der bringer mere af sig selv med på arbejdet. Ja, måske endda siger til deres medarbejdere, at de elsker dem.

Der er ingen tvivl om, at gode ledere eller 'super-ledere' er en meget væsentlig del af ligningen, og selvfølgelig skal vi have stor tro på vores ledere og deres evner, men modig ledelse er ikke tryllestøv, der på egen hånd kan ophæve de reelle dilemmaer, vi står med.

Uanset om den enkelte leder skriver mod, tillid, autenticitet, innovation, kærlighed eller noget helt sjette i sit ledelsesgrundlag, vil det være svært, hvis ikke umuligt, at håndtere dilemmaerne i velfærdsopgaverne i praksis, hvis de organisatoriske rammer peger i en anden retning. Måske 2019 derfor skal være året, hvor vi skal have mindre tillid til, at det er den enkelte leder, der kan gøre forskellen?

En modig leder i en ikke-modig organisation, en tillidsfuld leder i en ikke-tillidsfuld organisation eller en innovativ leder i en ikke-innovativ organisation vil være et arbejdsliv i og på trods. Dem hører vi om. Og måske er der endda en tendens til, at de hyl-des særligt?

Fair nok. Disse på trods-ledere er ofte dygtigere end de fleste. Men er ledelse ikke en holdpræstation fremfor en solo-præstation? Og er ledelse på trods egentlig ikke en falliterklæring?

En debat med blind makker

En ledelsesdebat uden en samtidig organisationsdebat er en debat med blind makker.

Der, hvor diskussionen i vores perspektiv bliver rigtig interessant, er i spændet mellem forventningerne til den enkelte leder – og medarbejder – og organisationens indretning og kultur. Hvordan skaber vi organisationer, der understøtter og gør det trygt og attraktivt at være en modig leder? Hvordan skaber vi organisationer, der inviterer til at udfordre

den eksisterende praksis, til at være nysgerrig og prøve nyt med henblik på at løse dilemmaerne i velfærdsopgaverne?

De sidste to år har Dragør Kommune i samarbejde med Udviklingsbureauet Beta arbejdet med organisation- og kulturudvikling og først derefter ledelsesudvikling. Vi tror på, at der en pointe med den rækkefølge, men det er ikke det samme som, at vi har fundet et quick fix.

Der er meget inspiration at hente på tværs af organisationer. I den ånd vil vi gerne dele vores erfaringer og forhåbentlig bidrage til refleksioner og overvejelser i andre kommuner og organisationer.

Praksisbrud i hverdagen – fire værdiskabende greb

Vi har det seneste år haft fokus på det, vi kalder praksisbrud. I driftstunge organisationer tænker vi ofte udvikling som noget, der placeres i et projekt ved siden af hverdagen. Udfordringen i det er, at det er overordentligt svært at flytte gode erfaringer og resultater fra projekt til drift. Det er vi heller ikke særligt gode til i Dragør.

Ved i stedet at arbejde med udvikling som praksisbrud i hverdagen har vi forsøgt at forkorte afstanden mellem udvikling og praksis. Konkret har vi arbejdet med deltagelse af medarbejdere og ledere flere forskellige steder i organisationen samtidig.

Der har været store variationer i arbejdet, men på tværs kan vi se, at der har været værdi i følgende organisatoriske greb:

1. Tydelighed på formål og kerneopgave: Udvikling af praksis er ikke et mål i sig selv. Det skal flytte os i en retning, hvor vi løser kerneopgaven bedre end tidligere. Det forudsætter tydelighed på formålet og kerneopgaven i hverdagen. Vi skal skabe organisationer, der er indrettet efter kerneopgaven. Ikke omvendt. Det er lettere sagt end gjort.

2. Konkretisering af den adfærd, vi ønsker: Der er rigtig mange flotte ord i mange store organisationer. Også i Dragør Kommune. Men hvad betyder de i praksis? Det har vi øvet os på i 2018, og det vil være en fortsat øvelse i de kommende år. Når vi taler om, at medarbejderne skal involvere borgernes perspektiv, så skal det være tydeligt, hvad det indebærer – helt konkret i byggesagsbehandlingen eller visitationen til hjemmepleje. Hvilke handlinger og hvilken (ændret) adfærd kalder det på? Hvem skal gøre hvad og hvornår?

3. Fokus på adfærdsbarrierer: Organisationen sætter rammen for god ledelse, høj faglighed og effektiv opgaveløsning. Derfor må vi være nysgerrige på, hvad der konkret hæmmer eller måske endda forhindrer den adfærd, vi ønsker. Er det kultur og traditioner, økonomi, kassetænkning, tid, kompetencer, viden, faggrænser eller?

4. Prøvehandling: De barrierer, der begrænser den ønskede adfærd, er sjældent sådan lige at lægge ned. Var de det, havde medarbejderne og lederne jo nok allerede løst det. Så det er typisk bøvet at komme videre.

Dragør Kommune har i et par år haft fokus på praksisbrud, så kerneopgaven udføres bedre. For eksempel ved at eksperimentere med, at borgeren selv inviteres til at skrive sin handleplan, eller borgerne involveres mere på havnekontoret.

Foto: Francis Joseph Dean, Ritzau Scanpix

Selvfølgelig skal vi have stor tro på vores ledere og deres evner, men modig ledelse er ikke tryllestøv.

Her har vi haft god effekt af at arbejde med prøvehandling som metode. Ved at prøve en handling af i begrænset omfang, periode eller målgruppe bliver det lettere at komme i gang, mindre farligt og lettere at være modig. Der kommer fokus på læring, og når de første erfaringer er gjort, bliver det legitimt både at aflyse og opskalere ideen.

Mange prøvehandling virker ikke. Og det er fint. Så har vi lært, at det ikke er den adfærd, vi skal anlægge. Så kan vi prøve noget andet.

Praksisbrud er ikke revolutioner. Ofte vil praksisbruddet udefra set virke banalt, men indefra kan selv de mindste praksisbrud være enormt værdifulde. Som når borgeren selv inviteres til at skrive sin handleplan, frem for at sagsbehandleren fører pennen. Eller når implementeringen af det nye forældreintra Aula indledes med en diskussion om kommunikationskultur frem for teknik. På

den måde er praksisbrud en måde løbende at justere på de organisatoriske tandhjul i organisationen.

Et fokus for os fremadrettet – som vi ikke er lykkedes med endnu – er, hvordan vi bedre og mere systematisk tager skridtet fra prøvehandling til praksisbrud i hverdagen.

Borgerperspektiv og ledelseskraft

I Dragør sætter vi i 2019 fokus på at udvikle praksis med afsæt i borgerperspektivet og ledelseskraft. Vi ser disse temaer i sammenhæng – bundet sammen af det organisatoriske perspektiv i form af kerneopgaven.

Borgerperspektivet handler om, hvordan vi helt konkret kan løse vores kerneopgaver på en måde, så det giver bedre mening for og større involvering af borgerne – eksempelvis på havnekontoret.

Det lyder banalt, men er svært at gøre i praksis. Ledelseskraft handler om at skabe den fornødne ledelseskraft til at træffe bevidste valg om håndteringen af dilemmaer og at gennemføre beslutningerne i praksis – eksempelvis om sygefravær.

Hvor vi helt præcist ender med disse temaer, ved vi endnu ikke, da vi arbejder med at sætte retning frem for faste mål. Ambitionen er dog at videreudvikle vores helt konkrete kerneopgaver, så der skabes en blivende værdi for borgerne i Dragør Kommune. ○

» Dette er en forkortet udgave af kronikken, som findes i fuld længde på kommunen.dk

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne. Husk at sende et vellignende portræt med.
debatogetnavne@kommunen.dk

'Det er en meget mærkelig fornemmelse at gå fra rask til syg på ti sekunder, men jeg er glad for, at det blev opdaget i tide, og jeg er imponeret over den måde, vores sundhedssystem fungerer på.'

Erik Buhl (V), borgmester i Varde, efter at han blev sygemeldt

Kommuner:

SKANDERBORG
Borgmester stopper

Borgmester siden KV09, Jørgen Gaarde (S), har besluttet at forlade posten med udgangen af måneden. Han forlader også byrådet helt. Ny borgmester bliver den nuværende formand for undervisnings- og børneudvalget, Frands Fischer (S). Den ledige udvalgsformandspost overtages af Trine Frengler (S). Lars Lindecrone Lavridsen indtræder i byrådet i stedet for borgmesteren.

TÅRNBY
Kommunaldirektør går på pension

Tårnby skal på udkig efter en ny kommunaldirektør, når landets længst siddende kommunaldirektør, Klavs Gross, går på pension 1. juli. Det sker efter 42 års ansættelse, hvoraf de seneste 26 år er som kommunaldirektør. På posten har han tjent under tre borgmestre.

HJØRRING
Direktør går på pension

Direktør for teknik- og miljøområdet, Andreas Duus, går på pension med udgangen af april. Han har været direktør for teknik og miljøforvaltningen først i den gamle Hjørring Kommune fra 1996 og derefter i den nye Hjørring Kommunes levetid. Chef for By, Kultur og Erhverv, Bettina Hedeby Madsen konstitueres indtil videre i jobbet.

VARDE
Borgmester sygemeldt

Borgmester Erik Buhl (V) blev den 26. februar sygemeldt, efter at en helbredsundersøgelse afslørede for høje nyretal og for højt indhold af calcium i blodet. Han blev indlagt på Sydvestjysk Sygehus i Esbjerg, men blev udskrevet efter en uges indlæggelse og er tilbage på arbejdet, dog med en mindre tætpakket kalender. Man arbejder stadig på at finde årsagen til helbredsproblemerne.

GREVE
Byrådsmedlem fundet død før retssag

Byrådsmedlem René Kauland (V) blev fundet død i sin celle i Slagelse Arresthus, dagen før han skulle i retten i en sag om drabsforsøg mod hans ekskæreste og for vold af brutal karakter mod kvindens datter. René Kauland nægtede sig skyldig og afvi-

ste, at han kendte noget til overfaldet. Han var byrådsmedlem i Greve fra KV17 og formand for skole- og børneudvalget. Hans mandat har under varetægtsfængslingen været overtaget af Maria Brostrøm, mens udvalgsformandposten er gået til Claus Jensen (V).

JAMMERBUGT
Ny kommunaldirektør

Kommunaldirektør Bjarne Grøn skifter job og skal være digitaliseringsdirektør hos VIA University College i Midtjylland, og dermed går jagten i gang med at ansætte en ny kommunaldirektør i kommunen. Bjarne Grøn stopper ved udgangen af marts og starter i sit nye job den 1. april. Han tiltrådte i 2017 kort før KV17.

EGEDAL
Kommunaldirektør stopper

Kommunaldirektør Lars Wilms stopper til sommer, hvor hans åremålsansættelse udløber, skriver Lokaltidningen Egedal. 64-årige Wilms har siddet på posten siden 2010, og kommunen forventer i samarbejde med et konsulentfirma at have en ny direktør på plads i starten af juni. Før direktørposten i Egedal har han blandt andet haft tilsvarende stillinger i Solrød og Bramsnæs kommuner og været ansat i KL.

SKIVE
Byrådsmedlem bliver kulturdirektør

Det 51-årige byrådsmedlem Knud Bjerre (Skive-Listen) har fået nyt job som adm. direktør for Kulturcenter Limfjord, skriver Skive Folkeblad. Den nye direktør starter i kulturcentret den 1. april. Suppleant Lissa Juliane Birkkjær, der er områdeleder på børneområdet i Skive, træder ind i stedet.

AARHUS
Nyt chefteam for børn og unge

De resterende to chefer er fundet til Aarhus' nye organisation af Magistratsafdelingen for Børn og Unge. De tre første var Børn og Ungechef Anne Merethe Løvmoose, netværkschef Stefan Møller Christiansen og Børn og Ungechef Susanne Hammer-Jakobsen.

Ny chef for netværket på fritidsområdet og for distrikt Nord er Karina Møller, der kommer fra et job som skole- og kulturchef i Dragør. Ny chef for netværket for spe-

Foto: Thomas Lekfeldt, Ritzau Scanpix

LYNGBY-TAARBÆK

Oscar-vindende borgmester fylder 40 år

2017 var ikke kun året, hvor borgmester i Lyngby-Taarbæk, Sofia Osmani (K), blev genvalgt med 23 pct. af borgernes personlige stemmer. Det var også året, hvor hun modtog Bakkens Oscar, som tidligere bl.a. er tildelt Lise Nørgaard, James Price og Johnny Reimar. Begrundelsen for valget af Sofia Osmani var ifølge Bakkens direktør, at hun er en holdspiller og en dygtig politiker.

Hendes interesse for politik startede også tidligt, da hun som 14-årig meldte sig ind i Konservativ Ungdom. Siden har hun læst statskundskab og arbejdet som konsulent

hos både DTU og hos Dansk Erhverv. Undervejs blev det til en kommunalpolitisk karriere med flere udvalgsformandsposter, inden hun i 2014 blev valgt som borgmester første gang.

Onsdag den 20. marts fylder hun 40 år, og af dem har hun været borgmester gennem fem. Hun indledte sin politiske karriere i 2001 som kommunalbestyrelsesmedlem i Lyngby-Taarbæk Kommune, hvor hun er født og opvokset med en indisk far og en dansk mor. I dag bor hun med sin mand og to børn i Ørholm.

cialpædagogik og specialtilbud og for distrikt Sydvest er Lisbeth Schmidt Andersen, der kommer fra et job som centerleder for skoleområdet i Herning Kommune. Det fem personer store chefteam bliver fuldtalligt per 1. april.

FAXE
Ledelse fuldtallig med to nye chefer

Ledelsen i Faxe er igen fuldtallig. 47-årige Johnny Holst er startet som centerchef for familie, social og beskæftigelse efter Kasper Sonne, der er rykket til Stevn. Claus Bjørnlund Strandmark har afløst Ib Østergaard som chef for HR, økonomi og it. Holst kommer fra en stilling som myndighedschef for familie og forebyggelse i Esbjerg og har 18 års ledelseserfaring fra tre forskellige kommuner. 57-årige Strandmark kommer fra en stilling som økonomichef i Holbæk og har tidligere været i psykiatrien i Hovedstaden.

GULDBORGSUND
To nye direktører

Den 1. april er to nye direktører klar til at tage fat på arbejdet i Guldborgsund. 47-årige

Allan Ruders har fået stillingen som social- og sundhedsdirektør, mens 49-årige Christian Refstrup bliver direktør for teknik- og miljøområdet. Allan Ruders kommer fra en stilling som social- og arbejdsmarkedschef i Lolland. Allan Ruders er ny i Guldborgsund, mens Christian Refstrup har været centerchef for Teknik & Miljø siden 2015 og har mere end 20 års erfaring fra området.

KOLDING
Ny chef fra Socialstyrelsen

Puk Maria Holmgaard er ny chef for rådgivning og forebyggelse. Hun kommer fra en stilling som specialkonsulent i Socialstyrelsen. Holmgaard har gennem de seneste mange år arbejdet med udvikling af de sundheds- og socialfaglige områder som både projekt- og teamleder i kommunalt og statslig regi.

HERLEV
Ny centerchef

42-årige Hannah Ilima Wilson skal 1. april tiltræde stillingen som Herlevs nye centerchef for Børn, Familie og Handicap. Wilson er uddan-

net cand.scient.pol. fra Institut for Statskundskab og kommer senest fra en stilling i Høje-Taastrup som leder af kommunens familieafdeling. Derudover har hun gennem flere år haft ledende poster i socialforvaltningen i København.

KOLDING
Ny familiechef

Kenneth Røn Christiansen er ny familiechef for Børne- og Ungeområdet i Kolding. Han kommer fra et job som leder af Børn og Familie i Assens og har ti års ledelseserfaring i kommunalt regi indenfor børn- og unge i udsatte positioner. Han erstatter Anette Ravn Olsen på posten.

HILLERØD
Ny direktør

Lisbeth Rindom bliver direktør for børn, skole og familier og kultur fra 1. april. 60-årige Rindom kommer fra en stilling som direktør i Halsnæs med ansvar for skoler, dagtilbud, socialområdet, ældre og sundhed, hvor hun har været siden 2015. Hun overtager efter Anders-Peter Østergaard, der er rykket til Gentofte.

VEJEN
Direktør stopper

Direktør for Bygningsservice & Beredskab, Social & Ældre, Teknik & Miljø, Sonja Miltersen, stopper. Den nuværende struktur og arbejdsfordeling i direktionen i Vejen skal nu granskes nærmere, fremgår det af et referat fra økonomiudvalget. I direktionen betyder det, at antallet af direktører samt arbejdsfordelingen mellem dem skal drøftes nærmere. Til den proces skal der antages en ekstern konsulent.

NYBORG
Ny skole- og kulturchef

Lars Kofoed bliver den nye skole- og kulturchef i Nyborg efter Jan Hermansen, der er gået på pension. Han har de seneste ni år været ansat i Assens som leder af Dagtilbuds- og Skoleområdet. Inden da arbejdede han som skoleleder på forskellige niveauer i kommunen.

ESBJERG
Kulturchef får større område

Kultur & Pædagogik er en fusion af de to nuværende afdelinger Kultur og Pædagogik & Undervisning i Esbjerg. Ulla Visbech bliver chef for den nye afdeling, og hun har igennem de seneste fire år været chef for Pædagogik & Undervisning, oplyser Ugeavisen Ryk Ind.

HOLSTEBRO
Direktør stopper

Mange års direktørerfaring går ud ad døren i Holstebro, når Helle Bro ved udgangen af september forlader jobbet som direktør for Personale, Social, Sundhed og Arbejdsmarked. Hun fortsætter med konsulentfunktioner på personaleområdet frem til sommeren 2020, inden hun går på pension.

NYBORG
Ny borger- og arbejdsmarkedschef

Svendborg har pr. 1. marts ansat jobcenterchef Louise Berg fra Nyborg som ny borger- og arbejdsmarkedschef. Inden Nyborg var hun afdelingsleder og før da HR-konsulent i Haderslev. Hun afløser Hanne Michaelsen, der er rejst for at blive underdirektør hos Skat i Svendborg.

HERLEV
Ny centerchef

49-årige Kristina Lambrecht bliver ny centerchef for it,

25

procent af de svage 67-87-årige ældre modtog hjemmehjælp til praktiske opgaver i 2017. Ti år tidligere gjaldt det 42 procent.

Kilde: Vive-rapport

personale og økonomi. Hun kommer fra en stilling i Lyngby-Taarbæk, hvor hun har været chef for Koncernstyring i Center for Økonomi og Personale.

KERTEMINDE
Løsgænger bliver konservativ

Borgerlisten i Kerteminde har besluttet at nedlægge sig selv. Det efterlod listens enlige byrådsmedlem, Allan Thomsen, som løsgænger. Han har besluttet at blive en del af den konservative gruppe. Dermed bliver partiet det største i byrådet med otte medlemmer. Allan Thomsen fortsætter som medlem af kultur- og fritidsudvalget.

HVIDOVRE
Byrådsmedlem stopper

Efter en sygeorlov siden maj 2017 stopper byrådsmedlem Mogens Leo Hansen (EL) endegyldigt i byrådet. Han indtrådte første gang i september 2010, da veteranen Pernille Falcon trak sig efter 32 år som repræsentant for Liste T. Sidenhen blev Liste T til Enhedslisten, og Mogens Leo Hansen har repræsenteret EL siden da. Førstesuppleant Marianne Rosenkvist overtager mandatet, men har orlov året ud, så den nuværende stedfortræder, anden-suppleant Gert Wahl (EL) fortsætter indtil da.

SORØ
S-medlem forlader byrådet

Det socialdemokratiske byrådsmedlem i Sorø Anita Skjoldager Eskildsen har valgt at forlade sit parti, oplyser Sjællandske. Det sker, fordi hun er utilfreds med den linje, partiet lægger på Christiansborg. Med afgangenen går den socialdemokratiske gruppe i byrådet fra otte til syv medlemmer. Anita Skjoldager Eskildsen genopstiller ikke ved næste kommunalvalg.

HOLBÆK
Radikal Holbæk-politiker forlader partiet

Det ene af tre medlemmer af den radikale byrådsgruppe i Holbæk, Jarl Sabroe, forlader partiet og bliver løsgænger efter uenighed med den politiske linje. Tilbage i gruppen, der ved KV17 gik fra to til tre medlemmer, er nu Emrah Tuncer og Solvej Pedersen. Henrik Mosbæk, der er radikal lokalformand, forlader partiet i samme omgang.

HERNING
Konservativ byrådsgruppe halveret

Den konservative byrådsgruppe i Herning er halveret fra to medlemmer til et enkelt, efter at byrådsmedlem Ernst B. Knudsen har sagt farvel til sit parti for at blive den fjerde løsgænger i Herning Byråd siden KV17.

RUDERSDAL
Byrådsmedlem på orlov

Søren Hyldgaard (V) har fået tre klip i kørekortet og en efterfølgende ubetinget frakendelse i et år, som kan koste ham pladsen i byrådet i resten af valgperioden og hele den næste, hvis dommen stadfæstes i landsretten. I første omgang tager han orlov fra byrådet, indtil der foreligger en endelig dom.

GENTOFTE
Eks-byrådsmedlem afløser Ole Stephensen

Efter godt et år ude vender det tidligere konservative byrådsmedlem Jesper Kamp Nielsen tilbage til Gentofte Byråd, hvor han overtager pladsen efter afdøde Ole Stephensen. Jesper Kamp Nielsen kom i byrådet ved KV13, men missede genvalg ved KV17 og blev i stedet førstesuppleant.

Erfaren direktør til Erhvervshus Sydjylland

45-årige Jacob Chr. Nielsen bliver direktør i det nye Erhvervshus Sydjylland. Den nye direktør har blandt andet haft topposter inden for Ecco-koncernen både i Danmark og i udlandet og gennem seks år været adm. direktør for vejgodstransportens førende danske brancheorganisation, ITD. Senest har Jacob Chr. Nielsen været tilknyttet Universal Transport og Universal Flytteforretning som adm. direktør.

Erhvervshus Fyn får huskendt direktør

Det bliver direktøren for Udvikling Fyn, Niels Erik Haug-Larsen, der fortsætter som direktør for det nystiftede fælleskommunale Erhvervshus Fyn, oplyser TV2 Fyn. Haug-Larsen har 20 års ledelseserfaring fra private virksomheder, blandt andre Bang & Olufsen.

TØNDER
Vækstråds-direktør stopper

Lene Grønning har valgt at stoppe som erhvervs- og

udviklingsdirektør i Vækstråd Tønder, efter der er kommet nye love omkring turisme og erhverv. Vækstrådet vil nu sætte sig sammen og finde ud af, hvad der skal ske fremadrettet, ligesom Erhvervsrådet skal se på, om der skal ansættes ny direktør.

Regioner:

NORDJYLLAND
Ny regionsdirektør

Nordjylland får pr. 1. april ny regionsdirektør i skikkelse af Christian Boel, der kommer fra en stilling som koncerndirektør i Midtjylland, hvor han har været siden 2014. I Midtjylland har han også fra september 2018 til februar 2019 været konstitueret regionsdirektør. Stillingen som nordjysk regionsdirektør blev ledig, da Svend Særkjær ved årsskiftet skiftede til et job som regionsdirektør i Hovedstaden.

MIDTJYLLAND
Ny præhospital direktør

43-årige Henning Voss er udnævnt til ny direktør for Præhospitalet i Region Midtjylland. Henning Voss afløser Thomas Balle Kristensen, som siden efteråret har været direktør for Hospitalsenhed Midt.

Kühnau ny formand for Kattegatkomiteen

Midtjyllands regionsrådsformand Anders Kühnau (S) er ny formand i Kattegatkomiteen. Han afløser tidligere minister Jens Kampmann, der har haft posten i ti år siden komiteen blev for at arbejde for en fast forbindelse over Kattegat.

Stat:

Hækkerup formand for investeringsfond

Den tidligere justitsminister Karen Hækkerup bliver formand for Den Sociale Investeringsfond. Det er innovationsminister Sophie Løhde (V), der har udpeget den tidligere socialdemokratiske minister og direktør for Landbrug & Fødevarer.

Organisationer:

Danske Ældreråds landsformand stopper
Danske Ældreråds landsformand, Erik Stagsted, har valgt at trække sig af person-

lige årsager. Første næstformand, Mogens Rasmussen, overtager formandsposten frem til det ordinære repræsentantskabsmøde den 29. april.

Ny formand for Fola

Ny bestyrelsesformand i Forældrenes Landsforening (Fola) bliver Signe Nielsen. Hun afløser Louise Gjervig Lehn.

Ridder af Dannebrog:

Følgende er af dronningen tildelt ridderkorset af Dannebrogordenen:

Benny Max Ege Christensen og Finn Andersen, byrådsmedlemmer i Ringsted.
Gunnar Sørensen, byrådsmedlem i Syddjurs.
Jane Marie Jegind, rådmand i Odense.
John Svejgaard Christoffersen, byrådsmedlem og viceborgmester i Struer.
Carsten Wulff, Hans Nissen, Lars Søndergaard, Per Frost Henriksen, Pia Bødtker, Ulla Hardy-Hansen og Anne Tri-neke Borch Jacobsen, byrådsmedlemmer i Fredensborg.
Thomas Lykke Pedersen, borgmester i Fredensborg.
Flemming Ørum Ørhøj, Leif Meyer Olsen og Ina-Maria Nielsen, byrådsmedlemmer i Glostrup.
John Birger Engelhardt, borgmester i Glostrup.
Mogens Ferlov Schwensen, byrådsmedlem i Sorø.
Poul Andersen, byrådsmedlem og 1. viceborgmester i Roskilde.
Finn Hansen, byrådsmedlem i Faxe.
Jørgen Naut, Claus Elfred Bloch, Jens Szabo, Karen Schack Lindemann, Søren Erik Neergaard Pedersen og Tage Nielsen, byrådsmedlemmer i Skanderborg.

Audiens:

Følgende har været hos dronningen d. 18.2. og takke for Dannebrogordenen:
Thyge Nielsen (V) fhv. byrådsmedlem i Varde og regionsrådsmedlem i Syddanmark.
Evan Lynnerup Olesen (V) byrådsmedlem i Roskilde.
Peter Treufeldt vicedirektør i Region Hovedstadens Psykiatri.

Jubilæum:

25 års jubilæum som byrådsmedlem:
Gert Larsen (løsgænger), Kalundborg, tidl. borgmester i Bjergsted
Poul Erik Andreasen (S), Brønderslev, tidl. Dronninglund

Fødselsdage:

20. MARTS
Borgmester i Lyngby-Taarbæk Sofia Osmani (K), 40 år.

21. MARTS
Tidl. folketingsmedlem og minister, sognepræst Flem-

ming Kofod-Svendsen (KRF), 75 år.

28. MARTS
Tidl. undervisningsminister og folketingsmedlem Tina Nedergaard (V), 50 år.

30. MARTS
Folketingsmedlem Zenia Stampe (R), 40 år.

3. APRIL
Tidl. statsminister Poul Schlüter (K), 90 år.
Juraprofessor Henning Koch, 70 år.

Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

Brug proceskonsulenter med topledererfaring. Den erfaring har vi!
Tlf. 7022 0272
www.hcvestergaard.dk

Lundgaard Konsulenterne

Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere

Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse

Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen *i virkeligheden* arbejder sammen

Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer

Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Af Anders Kjærulff. En elektro-pedels bekendelser

Aldrig mere penge tilbage

Sedler og mønter er på vej til at blive endegyldigt korrumpere.

Disse klingende, knitrende, anonyme repræsentanter for udført arbejde er ved at blive til rene, overvågningskapitalistiske data.

Det bliver ikke sagt med så fine ord. Nej, det hedder sig, at vi er på vej mod 'det kontantløse samfund', at vi fremover kan 'slippe for besværet' med at tælle sedler og mønter og komme hurtigere gennem kassekøerne, og at det oven i købet medfører, at kriminaliteten vil falde lodret. Det unge personale på tankstationerne kan fremover gå syngende og trykke hjem fra arbejde uden at blive udsat for røveri, mens ansatte i kommunerne kan nøjes med at lukke computeren, uden at skulle aflevere kassebeholdningen i en af de banker, som har travlt med rydde op efter muntre, diskrete kunder fra Seychellerne, Rusland og Cayman Island, hvor elektroniske midler er kastet i grams uden skelen til, hvor de kom fra.

Nye penge fra Finland

'Det kontantløse samfund' er oprindeligt en forestilling om et gnidningsfrit, totalt digitaliseret og gennem-automatiseret forbrugersliv. En forestilling, som regeringen, Dansk Erhverv, Dansk Industri og ikke mindst bankerne, heriblandt Danmarks Nationalbank, har købt broderparten af billetterne til.

Og inde i manegen står vi, borgerne; klikker på vores telefoner, mens vi undrer os over, hvor pengene dog bliver af.

Og det kan jeg faktisk godt fortælle dig, kære læser: Pengene kommer i dag fra Finland.

I 2015 brød Nationalbanken nemlig med 1300 års tradition for møntfremstilling og 300 års tradition for seddelfremstilling og holdt helt op med at trykke penge for Kongeriget.

Det gjorde man nemlig for at spare sølle 100 mio. kr. og afskedige 44 ekstremt specialiserede medarbejdere, så vi helt sikkert aldrig vil kunne trykke vores egne penge igen. De skal trykkes i Finland, for det kan bedst betale sig.

Tilsyneladende går det bare ikke hurtigt nok med at blive kontanterne kvit, så på det seneste har man gjort livet mere og mere surt for de danskere, der gerne vil betale med rigtige penge.

Det begyndte for alvor sidste år, hvor man reviderede 'lov om betalinger' og den såkaldte 'kontantregel', der forpligtede butikkerne til at tage imod kontanter.

Butikker må lukke af for penge

Det skal butikkerne ikke mere. Ikke allesammen i hvert fald. Og især ikke om aftenen.

For 1. januar 2018 trådte den nye 'Lov om betalinger' nemlig i kraft med en lempelse af kontantreglen, som ellers i Dankortets ungdom blev indført for at folk ikke skulle tvinges til at betale med kort.

Efter lempelsen i 2018 kan butikkerne afvise kontanter fra klokken 22:00 om aftenen til klokken 6:00 om morgenen. I særlige områder kan dette tidsrum endda udvides, så det begynder allerede kl. 20:00.

Men på grund af klager fra blandt andre handicaporganisationen LEV, fik man tilføjet en ekstra paragraf, der foreskriver, at ministeren skal tage reglen op til revision i løbet af folketingsåret 2020-21.

Meget tyder desværre på, at regeringen allerede har glemt den paragraf.

For med et nyt udspil, 'Mindre bureaukrati - mere vækst', lægges der nu op til flere og vidtgående lempelser af kontantreglen - jub-

Danske penge bliver i dag trykt i Finland og derefter sendt i skammekrogen af de handlende herhjemme. Men i et kontantløst samfund kan butikker, banker og myndigheder overvåge alt forbrug, skriver Anders Kjærulff. Og hvad sker der, når strømmen går?

Foto: Kristian Djurhuus, Ritzau Scanpix

Kontanter kan ikke data-mines. De er analoge, og de skal flyttes fysisk rundt og de repræsenterer en konkret, ubrydelig og forståelig værdi, også selv om de er trykt i Finland.

lende støttet af Dansk Erhverv og De Samvirkende Købmænd.

I oplægget hedder det, at benzinstationer, kiosker og tøjbutikker helt skal kunne nægte at tage imod kontanter.

'Der er færre, der bruger kontanter i dag, og derfor mener vi, at der skal være en balance mellem det besvær og den sikkerhedsrisiko, som vi pålægger erhvervsdrivende og så den fordel, det er at tage imod kontanter', siger erhvervsminister Rasmus Jarlov (K) til DR.

Men en ting er, at mange af de mennesker, der køber dagligvarer på tankstationer og i kiosker, foretrækker kontanter eller ikke har et betalingskort. Argumentet er sikkerhed, og her er det værd at bemærke, at de fleste tankstationer allerede i dag bruger kontantbokse, som ikke engang personalet kan komme til, hvorfor tyvene for længst har slået sig på cigaretter og sprut. Hvad angår tøjbutikker, er det rambuktyverier af mærkevaretoj, der er problemet - ikke kontanttrøvier.

Overvågning betaler sig

Men hvorfor vil stærke kræfter så af med kontanterne? Jo. Der er penge og kontrol i at kun-

ne spore og gemme og data-mine vores forbrug til sidste øre, og det er tiltrækkende for bankerne, der i et kontantfrit samfundsamtidig vil få mulighed for at lægge gebyrer på endnu flere ting. De indsamlede data kan blandt andet bruges til kreditvurderinger.

De Samvirkende Købmænd og især supermarkederne drømmer allerede højt om selvbetjente butikker, hvor kunderne drøner igennem, samler varer sammen, scanner dem selv og betaler med både penge og data ved hjælp af telefonen. Hvis DET skal virke, nytter det ikke, at der står en eller anden og stritter med en 50'er og vil have to kroner og 50 øre tilbage, vel? Så kan man jo ikke fyre personalet.

Politikerne ser en illusorisk mulighed for at komme sort arbejde til livs, stoppe hvidvask og blive i stand til at spore flere kriminelle penge.

De har bare glemt noget: Moderne kriminalitet er elektronisk. Økonomien bag hacking, kreditkortsvindel og almindelig elektronisk snyd er nu LANGT større end den samlede økonomi for køb og salg af narkotika, og DEN er ellers stor!

En kontant torn i øjet

Og så er der sikkerheden: Hvad sker der under en strømafbrydelse eller et hackerangreb?

Hvad vil en stresset eller vred kunde på en tankstation foretage sig, hvis han ikke kan få den benzin, han har brug for, fordi systemet er gået ned?

Kontanter er i dag eneste og sidste mulighed for at flytte penge fra en borger til en anden fuldkommen gebyrfrit og anonymt.

Og netop derfor er de en torn i øjet på den herskende digitale, overvågningskapitalistiske model, hvor data er guld og olie.

Kontanter kan ikke data-mines. De er analoge, og de skal flyttes fysisk rundt og de repræsenterer en konkret, ubrydelig og forståelig værdi, også selv om de er trykt i Finland.

Nationalbanken har ligesom mange andre fået blockchain på hjernen og pusler lige nu med en ide om E-kroner, der kan administreres og betales via telefonerne, som vi jo så altid skal have med og online og ladet op. Politikerne kigger længselsfuldt mod Sverige,

hvor man allerede er nået så langt med kontantløshed, at røverne nu stjæler sjældne fugle og går på hjemmerøverier efter let-omsættelige smykker.

Og ude i kommunerne, der er det blevet moderne at sige, at man ikke vil have kontanter: I Horsens er det frem med Dankortet eller Mobilepay.

Det er fremtiden, siger man. Kom nu ind i kampen!

Men hvad er det for en fremtid, vi får, når vi er nødt til at sende børnene ned efter is på tanken iført kreditkort eller mobilepay? Og hvad gør man, hvis man bare gerne vil gå offline og være lidt i fred for bib og båt, og måske endda lider af den vrangforestilling, at pengene ligger bedst i egne lommer og ikke i en dataminede, totaltovervåget sky?

Det er for dyrt at trykke penge, siger man.

Men menneskeligt kan det blive endnu dyrere at lade være.

Vores penge er stadig vores egne, sådan da. Vi har selv knoklet os til dem.

Så kan I give tilbage, alle I disruptive digitale marodører?

På en tusse?

